Cinselliğin Önemi

Ghislaine Paris

ARZUYA YENİDEN KAVUŞMAK

Fransızcadan Çeviren: Zeynep Hürmüz

AYRINTI

2. BASIM

CİNSELLİĞİN ÖNEMİ • Ghislaine Paris

DR. GHISLAINE PARIS

Fransız seksolog doktor. Psikanaliz üzerine uzmanlaşmıştır ve uzun yıllardır cinsel danışmanlık yapmaktadır. Pratikteki tecrübelerinden yola çıkarak cinsellik üzerine *Un desir si fragile, L'importance du sexuel* kitaplarını kaleme almıştır. Hâlâ Paris'teki muayenehanesinde cinsel terapist olarak çalışmalarına devam etmektedir.

Ayrıntı: 1008
İnceleme Dizisi: 276

Cinselliğin Önemi
Arzuya Yeniden Kavuşmak
Dr. Ghislaine Paris

Kitabın Özgün Adı
L'Importance Du Sexuel
Retrouver le désir

Fransızcadan Çeviren
Zeynep Hürmüz

Yayına Hazırlayan
Nil Ormanlı

Son Okuma
Ozan K. Dil

Bu kitabın Türkçe yayın hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

© Odile Jacob, 2013

Türkçe yayım hakları Kalem Agency aracılığıyla alınmıştır.

Kapak Fotoğrafı
Science & Society Picture Library / Getty Images Turkey

Kapak Tasarımı
Arslan Kahraman

Dizgi
Esin Tapan Yetiş

Baskı ve Cilt
Ali Laçin - Barış Matbaa-Mücellit
Davutpaşa Cad. Güven San. Sit. C Blok No. 286
Topkapı/Zeytinburnu - İstanbul - Tel. 0212 567 11 00
Sertifika No: 46277

Birinci Basım: *2016*
İkinci Basım: *2020*

Baskı Adedi *2000*

ISBN 978-605-314-114-3
Sertifika No.: 10704

AYRINTI YAYINLARI
Basım Dağıtım San. ve Tic. A.Ş.
Hocapaşa Mah. Dervişler Sok. Dirikoçlar İş Hanı
No: 1 Kat: 5 Sirkeci – İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Faks: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

twitter.com/ayrintiyayinevi facebook.com/ayrintiyayinevi instagram.com/ayrintiyayinlari

Dr. Ghislaine Paris

Cinselliğin Önemi

Arzuya Yeniden Kavuşmak

İNCELEME DİZİSİ
SON ÇIKAN KİTAPLAR

LENİN 2017
Hatırlamak, Tekrarlamak ve Kafa Yormak
Vladimir İlyich Lenin , Slavoj Žižek

EKİM
Rus Devriminin Hikâyesi
China Miéville

DÜNYAYA VE KENDİMİZE DAİR
Zygmunt Bauman & Stanislaw Obirek

FAŞİZM VE KAPİTALİZM
Faşizmin Sosyal Kökenleri ve İşlevleri Üstüne Teoriler
Angelo Tasca, Arthur Rosenberg, Otto Bauer, August Thalheime

TANRI'YA VE İNSANA DAİR
Stanislaw Obirek, Zygmunt Baumane

İSTİSNA HÂLİ
Giorgio Agamben

BENLİK PRATİKLERİ
Zygmunt Bauman & Rein Raud

EŞYA VE İNSAN
Bir Pratik İlişkinin Felfesefesi, Pedagojisi ve Sosyolojisi
Arnd-Michael Nohl

KUŞATILMIŞ TOPLUM
Zygmunt Bauman

KAPIMIZDAKİ YABANCILAR
Zygmunt Bauman

DEMİR KAFES
Max Weber ve Weberci Marksizm
Michael Löwy

YEMEK VE ULUSAL KİMLİK
Gündelik Yaşamdan Küresel Siyasete
Atsuko Ichijo & Ronald Ranta

KORSANLAR VE İMPARATORLAR: ESKİLER VE YENİLER
Gerçek Dünyada Uluslararası Terörizm
Noam Chomsky

KÜRESELLEŞMENİN ÇÖKÜŞÜ
Dünyanın Yeniden Keşfi
John Ralston Saul

AVRUPA
Bitmemiş Bir Macera
Zygmunt Bauman

AKIŞKAN HAYAT
Zygmunt Bauman

KİTLE KATLİAMLARI
Cinai Bölmeler
Abram De Swaan

HAVVA'NIN SAKLI YÜZÜ
Arap Dünyasında Kadınlar
Nevâl es-Sâdevî

RADİKAL KURBAN
Terry Eagleton

EDEBİYATA ÖVGÜ
Zygmunt Bauman & Riccardo Mazzeo

PASİF DİRENİŞ
Mitin Ötesinde Bir Tarih
Domenico Losurdo

BORÇLU ZAMANLARDA YAŞAMAK
Citlali Rovirosa-Madrazo ile Söyleşi
Zygmunt Bauman

GREV!
Jeremy Brecher

MARKSİZM, ORYANTALİZM, KOZMOPOLİTANİZM
Gilbert Achcar

MARKSİZM VE KENT
Ira Katznelson

MİZAH
Terry Eagleton

EĞİTİM ÜZERİNE
Riccardo Mazzeo ile Söyleşi
Zygmunt Bauman

Louise'e

"Cinsellik bir güneştir. Onunla gelen aşk onda ya ısınır ya da tükenir."

André COMTE- SPONVILLE

Ya cinsellik ya ölüm

İçindekiler

— Giriş 13

1. İçsel ve Kamusal 19
Özgürlüğünü Kazanmış Bir Cinselliğin
Her Zaman Tabusuz Kolektif Bir Söylemin
Sonucu Olduğu Söylenemez 19
Cinsellikten Konuşmanın Zorluğu 20
Kadınlar Sayesinde Elde Edilen Bir Cinsel Özgürleşme.... 21
Kutsal ve Yasağın Arasında: Tabu 22
Arzulamak ve/veya Sevmek 23
Seks Üzerine Yapılan Medyatik Konuşmaların Sınırları ... 25
Cinsellik Zevkten İbaret Değildir 26

2. "Kızım, Sen Bir Kadın Olacaksın" 29
Cinsellik, Kimliğimizi Kadın ya da
Erkek Olmak Olarak Kurar 29

Cinsiyet Bir Kimliktir 30
Bir Cinsiyet, Bir Kader 31
Yetişkinlikteki Cinselliğimiz
Çocuklukta ve Ergenlikte Doğar 33
Ergenlik: Cinsel İtkilerin Güçlü Tırmanışı 36
"İlk Defa"nın Önemi 37

3. "Aile, Senden Nefret Ediyorum!" 39
Cinsellik, Toplumların Temel Yapı Taşıdır 39
Ailenin Etkisi 41
Cinsellik Uygarlaştırılmak Zorundadır 45
Cinsel Kodların Önemi 47

4. "Pastayı Eşit Parçalara Bölmek" 51
Cinsellik Bizi Yetişkin Kılar; Cinsellik Olgunluktur 51
Çocukların Cinselliği Yok mudur? 52
Doğrudan Tahrik Eden Fakat Kaldırılamayan
Bir Enerji Yüklemesi 53
Çocuk, Ebeveyninin İkiliğiyle Karşı Karşıya 55
Anne Babayı Terk Etmek 56
Cinsel Dürtüyü Yönetmek 57
Ergenlik: Cinsel Olgunluğa Giriş İçin
Hayati Önemde Bir Dönem 59
Bastırmak? 59
Uygarlaşmamış Bir Cinsellikle Kapana Kıstırılmak mı? ... 60
Pastayı Eşit Parçalara Bölmek 62
Aile ve İş Cinsel Mutluluğa Karşı mı? 63
Cinsellik ve Toplumsallık Birbirine Bağlı Bölümlerdir 65

5. "Bir Artı Bir Tabii ki İkiye Eşittir" 69
Cinsellik Öteki Olmayı, Ötekini ve Ötekinin Farkını
Kabul Etmektir 69
Kendini Ötekiyle Paylaşarak Kendinden Çıkmak 70
Benmerkezciliğin Sınırları 72
Beraberliğin Değeri 76
Arzunun Kaynağı, Fark 77

6. "Ya Aşk? Çok Karışık!" 79
Yetişkinlik Çağında
Aşkın Yaşanmasına Olanak Tanıyan Cinselliktir 79

Aşk ya da Cinsellik: Fark Ne? ... 80
Aşka Duyduğumuz İhtiyaç ... 81
Çocukluktaki Güven İlişkisinin Önemi ... 82
Tutku: Cinsel İtkimizin Kaba ve Yoğun İfadesi ... 83
Tutkunun Ötesinde Duygusal Bağlanım ... 85
Çekici Prensin Yası ve Arzusunun Paylaşımı ... 86

7. "Erkekler Kadınlara, Kadınlar Erkeklere Benzemez" ... 89
Cinsellik Bizi Bağımlılıkla Bağımsızlık Arasında Bırakır ... 89
Tavşan ile Kaplumbağa ... 90
Erkeklik ve Hassasiyet: Kararsız Bir İlişki ... 91
Duygularla Cinsellik Arasında Kalma ... 93

8. "Eros Thanatos'a Karşı" ... 97
Cinsellik Yaşam Enerjisidir ... 97
Soyunu Devam Ettirme Arzusu ... 98
Eros Thanatos'a Yenildiğinde ... 99
Tutkunun Sınırları ... 101
Yaşın Gerçek Etkileri ... 103

9. Keşif Üçgeni ... 107
Cinsellik: Gerçek, Hayal ve Sembolik Arasında Bir Köprü ... 107
Bedensel İhtiyaçtan Arzuya ... 108
Fiziksel ve Zihinsel Arasında Bir Düğüm ... 109
Bedeni ve Fantezileri Dinleme ... 111
Sembolik, Cinselliğin Kültürel Boyutu ... 113
Klitorisin Önemi ... 115
Klitoris, Zevk Yuvası ... 116

10. Tozpembe Bir Dünya ... 119
Cinsellik Şiddetli Bir Deneyimdir ... 119
Canavarı Evcilleştirmek ... 120
Bir Tezat Yanılgısı ... 121
İtkilerin Yoğunluğu: Cinsiyete Göre Değişen Bir Algılama Mekanizması ... 122
Bağımlılık ve Kendi Kaderini Belirleme Arasında ... 124
Cinsel İlişki, Yoğun Bir Heyecanın Paylaşımı ... 126
Cinsellik: Öteki Üzerinde Bir İktidar ... 127
Cinsel Şiddet Eylemleri: Kültürel Bir Köken ... 129

11. "Herkes mi Suçlu?" 133
Cinsellik, Nevroz ve Sapkınlığın Nedeni Olabilir mi? 133
Zevk İlkesi Gerçeklik İlkesi Suçluluğun Doğuşu 135
Örtük Bir Yasak: Mastürbasyon 136
Özgür İrade ve Sorumluluk 137
Nevrotik Çıkmazlar 138
Cinsellik Üzerine Olgunlaşmamış Bakışlar 142
Nevrozdan Sapkınlığa 145
"Hep Daha Daha"nın Sakıncaları 146

— Sonuç 149

— Sonsöz 153

Giriş

Cinsellik, günümüzde henüz en iyi şeklini alabilmiş değil. Bu konuya yönelik sürekli tekrarlanan şikâyetler yayın organlarında dile getiriliyor ve cinsel terapistlerin muayenehanelerini dolduruyor: cinsel isteksizlik, ereksiyon sorunları, hazza erişmenin zorluğu... Son zamanlarda yapılan bazı anketler hatırı sayılır sayıdaki erkek ve kadının şu gerçekle yaşadıklarını bildiriyor: "Cinsel Kıtlık". Yaşam biçimlerinin özgürleştiği ama aynı zamanda erotizmin aşırı sergilendiği bir çağda merak uyandıran bir fenomen bu! Cinsellik her yerde gibi görünüyor ve aynı zamanda hiçbir yerde!

Halbuki, insanların büyük bir bölümü cinsel hayatlarına gereken önemi verdiğini doğruluyor. Konuşulanlar alışılagelmiş şeyler, hatta gereğinden fazla. Bu konuda açık olmak başarıya ve mutluluğa giden yolun anahtarı gibi görünüyor. Cinsellik tik atılarak doldurulacak bir kutucuk gibi; atılamaması durumunda ise cezası, diğerlerinin şüphe dolu bakışlarına maruz kalmak ve kendini anormal ve başarısız hissetmek oluyor. Aynı zamanda bu, iki kişinin uyumlu bir hayat sürmeleri için zorunlu bir eşik ve yine biliyoruz ki çiftlerin başarılı olmakta en çok zorlandıkları ve en kırılgan oldukları nokta. Peki, bu kadar baskın bir cinsellik fikrinin başarısızlık hissiyle bağlantılı olmasını nasıl açıklayacağız? İlk engel, cinsel tatmin ve başarının tanımının net olarak yapılamamasıdır. Beklentiler her zaman değişken ama daha da önemlisi gerçekdışıdır. Bu beklentilerin dayanaklarından bir tanesi, genellikle ilişkinin başlangıç aşamasındaki geçici tutku döneminin yansıtıldığı filmler ve romanlar gibi kültürümüzün içinde yüzdüğü romantik kurgulardır. Bu evrede duygular çok yoğun olmasına rağmen gerçeği yansıtmaz. Sadece geçici bir süre için tüm sorunların askıya alınması söz konusu olduğundan böyle hissedilir.

Romantik kurguların karşısında yer alan bir diğer dayanak ise pornografi modelidir. Pornografi, yeni iletişim araçları sayesinde kolaylıkla erişilebilir bir hal almıştır. Onda, sadece vücudun mekanik performansına odaklanıldığından pornografi de tatmin edici değildir. Bu yüzden biz de aralarında gerçek bir uçurum olan iki aşırı uçta, romantizm ve pornografinin arasında dengede durmaya razı olduk.

Böylece şu sonuca varıyoruz: İçinde yaşadığımız toplumda asıl problem cinselliğin karşısında hâlâ ikiyüzlü bir tutum takınılmasıdır. Öte yandan, birtakım sonuç odaklı zorunluluklarla da karşı karşıyayız: cinsel istek

duyma, ilişkiye sık girme, mükemmel bir ereksiyon ve tekrar tekrar orgazm!

Zevki böyle bir zorunluluk haline getirmek çok büyük bir yanlış anlamadır. Çünkü seks zorlamaya gelmez, hatta her türlü zorunluluk onu sınırlandırır. Performansımıza yönelik amaçlara yoğunlaştığımızda elimize geçen, amacımızın aksine libidomuzun baskı altında, tutuklu kalması olur.

Ama çelişkili bir biçimde artık sonuçlar üzerine yoğunlaşıyoruz. Sonuca giden araçlar dikkatimizi daha az çekiyor, halbuki gün gibi ortadalar. Belki de sadece bu kadar açık oldukları için onları ve şunu göremiyoruz: Cinselliğe hak ettiği değeri vermeyi kabul etmek. Ama bu o kadar basit mi? Olmasa gerek. İşte yine o ikiyüzlülüğümüzle karşı karşıyayız: cinsellik yüzyıllar boyunca ağır dini ve ahlaki yasaklarla şeytanlaştırılmış, kirletilmiş ve bastırılmıştır.

Yetmişli yılların cinsel devrimi sayesinde kurtarıcı bir sarsıntı yaşandıysa da iş bitmiş değil. Geçmişin kalıntıları hayatın içinde hâlâ sert bir şekilde duruyor, neredeyse bilinçsizce yeraltında izlerini bırakmaya devam ediyorlar; cinselliğe gereken değeri vermedikçe, diğer bir deyişle, yeterince ilgi göstermeyip, zaman ve enerji ayırmadıkça, belli belirsiz bir suçluluk veya daha da kötüsü utanç, iğrenme gibi duygular taşıyarak, onu sadece yüzeysel bir etkinlik veya biraz keyif alma amacıyla yapılan bir boş vakit uğraşı olarak gördüğümüz sürece tatmin edici bir cinsel hayata sahip olmayı bekleyemeyiz. Cinsel terapist olarak doktorluk pratiğim sırasında her gün bu çelişkilerle karşı karşıya kalıyorum. Muayene odam kendilerine yardım etmemi isteyen kadın ve erkeklerle doluyor. Memnuniyetsizlikleri ise bir o kadar gerçek: cinsel hayatlarının tatmin edici olmadığını hissediyorlar, bu eksikliği kişisel dengeleri ve mutlu bir çift hayatı yaşama ihtimalleri için

bir tehlike olarak görüyorlar. Maalesef çoğu zaman bu korkularında haklılar.

Peki çözüm nedir? Kim olursa olsun hiçbir cinsel terapistin elinde sihirli bir formül bulunmuyor.

Bununla birlikte, yardım edebilmenin bir yolu, hastaların inanç ve hassasiyetlerine saygı göstererek cinselliğin gerçek değerinin bilincine varabilecekleri şekilde düşünmelerini sağlamak ve onlara bu düşüncelerinde eşlik etmektir.

Hayatının yetişkinlik evresine ulaşmış herkes ilk olarak bunu yapmalıdır. Belli bir cinsel olgunluğa girişin tek yolu bu bilinçlenmedir. Bunu onlara söylemek ve onları bu adımı atmaya ikna etmeyi başarmak; bu bana seksolog olarak işimin tüm anlamını kazandığı temel kısım olarak görünür.

Çünkü cinsellik, seksten çok daha fazlasıdır! Cinsellik, hazzın ötesinde, her bireyin kendi kültürel grubunun içinde kimliğini inşa etmesini, belli bir olgunluğa varmasını, ötekinin farkının bilincine varmasını ve bununla birlikte itkileriyle başa çıkabilmesini, eksikliklerini ve sınırlarını kabul etmesini sağlar. Sonuç olarak cinsellik hayatın kaynağıdır ve yetişkin olmamızla birlikte sevmenin ve sevilmenin en iyi şeklini temsil eder. Cinselliğe ilişkin çıkmaz sokaklar hâlâ mevcuttur: korkular, utanç, şiddet ya da sapkınlık. Bunlardan sakınmak için bunları tanımak gerekir.

Cinsellik eğer anlamını ve değerini elde ederse davranışlar değişecektir. Böylece ona zaman ve enerji ayrılacak, özen gösterilecek ve amaçlanan cinsel hayat tatminiyle doğal bir buluşma gerçekleşecektir.

Bu kitap gerçek hayatta bireysel ve kişiye özgün olan bir çalışmanın yol haritası niteliğindedir. Kuramsallaştırmayı daha canlı kılmak için hastalardan biri olan Karine'in yaklaşık on seans boyunca gösterdiği gelişimi takip ede-

ceğiz. Karine kurgusal-hayal ürünü bir karakter olmasına rağmen sorduğu sorular ve düşünüş biçimi sayesinde, gerçekleştirilecek çalışmanın somut bir belirginlik kazanmasına imkân tanıyarak birçok hastanın geçtiği yollara örnek teşkil edecek.

Bu kitapta cinselliğe bakış açısını değiştirmenin zorunlu olarak nasıl ortaya çıktığını ve bu değişim başarıldığında ondan nasıl yüksek bir fayda sağlandığını göstermek için pratikte deneyimlediğim başka durumlardan da ilham aldım.

1
İçsel ve Kamusal

Özgürlüğünü Kazanmış Bir Cinselliğin Her Zaman Tabusuz Kolektif Bir Söylemin Sonucu Olduğu Söylenemez

O sabah Karine odama biraz gözü korkmuş bir şekilde girdi. "İlk defa bir seksoloğa başvurma cesaretinde bulunuyorum ama bu hiç de kolay değilmiş." 30 yaşlarındaki bu uzun boylu genç kadın hâlâ çok yakınında duran ve devam eden bir ergenliğin izlerini taşıyordu. Koşuya çıktığı parktan dosdoğru buraya gelmişti ve spor kıyafetleri içindeki rahat görünüşü nedeniyle özür diliyordu. Zorlandıkları için pembeleşmiş dolgun bacaklar,

parlak siyah gözler; çocuksu havasının altını çizen bir saç bandıyla aceleyle biraz yukarı kaldırılmış kestane rengi saçlar. İç sıkıntısı neredeyse elle tutulabilirdi.

Koltuğunun kenarına oturdu; ellerini askısından tuttuğu küçük omuz çantasının üzerinde gergin bir şekilde birleştirdi. Ona sıcak bir şekilde gülümsüyorum ve onu rahatlatacak sorular soruyorum. İçerisi sıcak, o koşudan geliyor ve önümüzde geçirilecek bir saat var.

Cinsellik konusunda tedavi amaçlı bir yardımın hiç kimse için kolay olmadığına inanmasını istiyorum. Günümüzde artık cinsellikle ilgili konularda özgürce konuşuyor olmamıza rağmen bu konuşmayı yaparken bir insanın kendi biricik kaderiyle alakalı, çok içten bir yere dokunduğunuz için durum karmaşıktır. O derin kısma ulaşmak, sert çekirdeğin bir yabancı tarafından gün ışığına çıkarılması: Yargılanma korkusu, yara alma korkusu; rahat olamama, çıplak kalma; tüm bu şartlar altında yapılacak hassas bir ameliyat anlamına gelir. Bu, klasik bir tıp sınavında sökülebilir parçaları sökmekten çok daha zordur. Dolayısıyla da kişisel olana, gösterilmekten utanılana dokunuyorduk. Bu iki kavram çifti, "utanç" ve "kişisel", cinsellikle çaresizce bağlantılıydılar.

İç dünya sadece kamusalın karşısına konulan bir "özel olan" değildir. Bizi ileriye taşıyan ve aynı anda utanç bariyeriyle sınırlandıran bir uzamdır. Şüphesiz bu sınır, içinde yaşadığımız çağ ve kültüre göre değişkendir. Peki, günümüzde cinsel özgürleşmenin yok olduğunu söyleyebilir miyiz? Hayır, kesinlikle. Cinsellik adeta ayak direyerek kamusal alanda sergileniyor. Utanç ise her birimizin kalbinde var olmaya devam ediyor.

Cinsellikten Konuşmanın Zorluğu

Karine'in sıkıntısı da bundan kaynaklanıyordu. Çünkü bana geldiğinde bu içsel uzama yaklaşmak zorunda kala-

cağını biliyordu. Cinsel terapist odası onun yargılandığını hissetmeksizin konuşabileceği, kendini tehlikeye atarak örtülerinden soyunabileceği bir yer değildi sadece, aynı zamanda empatiyi ve yardımı da bulabileceği nadir yerlerden biriydi. Tedaviyi veren kişi ise hastanın hayatında mevcudiyeti bulunan bir bireyden ziyade yardımcılık görevini temsil eden ve ihtiyaç ortadan kalktığında hastanın bütünlüğüne saygı duyarak kenara çekilecek biridir.

Karine'e konuşmalarının gizliliğine yönelik teminat veriyorum. İşlevsel bir şekilde yardımcı olabilmemin kaçınılmaz şartları, iyi niyetli ve yargısız olmaktı.

Böylece cinsel içerikli bu kolektif konuşma Karine'in iyileşme sürecine destek olacaktı.

Kadınlar Sayesinde Elde Edilen Bir Cinsel Özgürleşme

Cinsel devrim yirminci yüzyılın ortasına doğru ilerleme kaydetmişti ve feminist duruş ve gelişme de aynı zamanda gerçekleşmiş, ikisi iç içe geçmişti. Bu da kadınların özgürlüğüne kavuşma sorununun çözülmesi için gereken anahtarın yine kadınlarda olduğunu göstermişti. Sonuçta arzu doğal bir biçimde iki cinsiyet arasında dolaşmaya yöneldi. İnsanlığın yarısı olan kadınların arzularını dile getirmesi ve yaşaması yasak olarak görülürse bu hareket durdurdu. Erkeklerin cinsel özgürlüğü tek başına deneyimlenen ve daha çok rastlandığı gibi bedelini öteki cinse ödeten bir tuzak değildir sadece. Başarılı cinsellik kendine özgü zevki diğeriyle paylaşmaktır. Bu bir karşılaşmadır; başkasını kullanmak değildir.

Bir insanı otomerkezci, otoerotik, mastürbatif bir eylemin içine bir zevk nesnesi gibi yerleştiremeyiz. Bu heyecanı ancak paylaşarak aşarız.

Karine bana, "Nereden başlayacağımı bilmiyorum" dedi. Hastaların birçoğu ilk görüşmede bu cümleyi tekrarlar. Belli belirsiz olan rahatsızlığını açıklamak için bana yaşadığı güçlüklerden bahsetti.

Onu yeniden cesaretlendirdim. "Biçim yönünden endişe etmeyin. Nasıl geliyorsa öyle dile getirin olayları. Muhakeme etmek, bu benim işim." "Cinsellik üzerine konuşmak benim için özellikle zor" diye ekledi Karine. "Çünkü bu konular aile içinde bir çeşit tabu sayılırdı." Bu terim konsültasyonlarda sık sık anımsanan ve sanki artık ayrılmaz bir şekilde cinsellikle birleştirilmiş bir kavramdı. Mesela hastalarımdan biri olan Jacques böyle bir tabusu olmadığını iddia ediyordu ve kız arkadaşı Justine'nin de onun gibi olmasını istiyordu. "Çağımızda" diyordu Jacques, "özgür olmalıyız. Tabulara uymak zorunda değiliz. Kız arkadaşımın tabuları var ve bu normal değil. Yardıma ihtiyacı var."

Kutsal ve Yasağın Arasında: Tabu

Cinselliğin temelinde güçlü ve tehlikeli bir vahşi içgüdü yer alır. İnsanlık tarihinin başlangıcından beri toplum fikrinin doğuşuyla birlikte sınırlar ve yasaklar da ortaya çıkmıştır. İster ahlak yasaları, ister toplumsal ya da dini yasalarla olsun, varoluş, insan içgüdülerini, özellikle de en güçlü içgüdüler olan cinsel içgüdülerini düzenler. Yasak yapısalcıdır. İnsana diğerlerinin arasında olmaya, toplumsal olmaya izin verir. Öte yandan cinsellik insanın en güçlü yaşamsal faaliyetidir. Bizi önceleyen, aşan, insan olarak varoluşumuzun da üstünde yaşamsal enerji kaynağıdır. Bu aşkınlık onun karakterine bir kutsallık atfeder.

Cinsel konuşmalarda özgürleşme, kadınların kendi kişisel cinsellikleri üzerinde yetki sahibi olmaları, hiçbir şekilde yasakların olmadığı, tabu ve kutsal kavramlarının ortadan kalktığı anlamına gelmez. Böyle olsaydı insani olmayan, cerrahi ya da pornografik bir cinselliğe varırdık. Cinsellik, bedenin bir mekanizmaya, arkaik cinsel içgüdünün toplumun varlığını tehlikeye atacak şekilde benmerkezci tatminine indirgenmiş olurdu; bunun sonucu olarak da zevk alma yeteneğinden mahrum, beyinsiz vücutların yarattığı olağanüstü bir düş kırıklığı yaşanırdı.

Günümüzde yasaklar fazla katı değil. Cinsellik korku ve utanç kaynağı değil. Eskisi gibi kişiliğimizi ortak kaderlerden biri uğruna tüketip kurban etmeye hazır değiliz. Bu bana göre büyük bir ilerleme. Sözün özgürleşmesi bu karmaşık konu üzerinde bir tefekküre ve fikir alışverişine izin verdi. Bu, karanlıktan çıkmanın bir yoluydu ancak ne tüm yasakların, tabuların ortadan kalktığı ne de kutsallık mertebelerini yitirdikleri anlamına geliyor.

Paradoksal olarak bazı durumlarda sözün fazlası derindekini görünmez kılar. Konuşmaların çoğalması ve sıradanlaşması cinselliği arkasında saklayan bir tuzak, bir paravan işlevi görür.

Arzulamak ve/veya Sevmek

Karine'in sorunu neydi? Onu böylesi bir girişimde bulunarak benden yardım isteme noktasına getiren gerçekten bu kadar önemli olan şey miydi? Arzusunu kaybetmişti ve dahası zevk de almıyordu. Her şeyin iyi geçtiği tanışma evresi bittikten sonra partneriyle cinsel ilişkiden tat almamaya başlamıştı. "Hayır, onu seviyorum" diyerek beni ikna etmeye çalıştı. "Bu duygularla ilgili bir sorun değil" dedi. "Bundan eminim. Aynı soruyu ben de kendime soruyorum, bu normal değil. Gencim,

sağlığım yerinde, istek duyuyorum." Karine çetrefilli sorular soruyordu. "Arzulamak ve sevmek aynı şey mi? İki boyuttan birini diğerinden bağımsız bir şekilde yaşayabilir miyiz?"

İnsan cinselliğinden bahsettiğimiz zaman tüm çağrışımlar kuralcı ve hassastır. Karine hangi normdan bahsediyordu? Onun yaşlarında hissedilmeye başlanan biyolojik kurallardan mı? Genç olmak, arzulamak için tek başına yeterli miydi? İstatiksel normlara mı gönderme yapıyordu? Sosyolojik incelemeler her zaman bireysel sorulara cevap veremiyordu. Ahlak kurallarının, dini kuralların ve kültürel normların ise belirlenmesi imkânsızdı.

Şu an için bu düşünceleri bir kenara bırakıp hiçbirini ona aktarmayacağım. Karine'in konuşmasına izin veriyorum ve onu dikkatlice dinliyorum. Bu durum, sabırlı olduğu halde Karine'in erkek arkadaşına da sıkıntı veriyordu. Ona sorarsanız "Karine bunu atlatacaktı". Karine erkek arkadaşının her durumda bunu söylediğini söylüyordu. Bu noktada vakitsizce olsa da sözünü kesmekten kendimi alamadım: "Bundan bu kadar emin misiniz? Yanımızda bizi arzulayan bir adam olduğunda aramızda geçenin cinsellik olduğunu söyleyebilir miyiz? Cinsellikle cinsel ilişkiyi birbirine karıştırmıyor musunuz?" Tüm bu sorular onu sarsmıştı, ona yeniden güven telkin ettim. Çok hızlı gitmiştim. Bu konuyu daha sonra yeniden ele alacaktık.

Karine kendi sorusuna geri döndü. Evet, şunu biliyordu, radyoda duymuştu, televizyon programlarında görmüş, magazin dergilerinde okumuştu: Cinsellik açık olmak zorundaydı ve bu çiftler için çok önemliydi. Bunun için de ona yardım etmem gerekiyordu.

Seks Üzerine Yapılan Medyatik Konuşmaların Sınırları

Karine haklıydı, etrafta dönen bunca konuşma, bu medyatikleştirme cinselliğin gerçekten önemli olduğunu kanıtlıyor muydu?

Bu gösterimler, aşırı bir merak uyandırma amacıyla yapılır ki özellikle de cinsellik en çok merak uyandıran konulardan bir tanesidir. Bunu yapma yetkisine sahip olanlar, izleyiciyi etki altına alır ve cinselliğin abartılı gösterimlerinden ciddi maddi kazanç elde ederler; günümüzde bu konuyu egemenliği altına almış olan kurum ise medyadır. Hepimizin içinde uykuda olan sapkın güdüler birçok kez tersine çevrilerek örneğin röntgencilik ve teşhircilik gibi sapkınlıklara yol açacak şekilde uyandırılır; maalesef bu da maden kaynağının yerine yenisi üretilmeksizin kaynağın patlatılmasıyla sonuçlanır.

Dahası, bu söylemlerin sıradanlaştırılması herhangi biri için ve dolayısıyla da herkes için bir sahte norm da yaratabilir. Bu da hiç kimseye uymuyor anlamına gelir çünkü cinsellik temelde tekildir. Verilen mesaj karışıktır çünkü cinselliğin önemini göstermez; "zavallı" durumuna düşmemek için bu konuda başarılı olmanın zorunluluğunu gösterir.

Bir de buna beklentilerden doğan bir amaç ve o amaca ulaşmak için kullanılan ve net olmaktan uzak araçlar eklendiğinde tüm bunlar kişisel olarak verilecek tepkiye yardımcı olmadığı gibi öfke de doğurur.

Daha da acısı bu işleyiş toplumsal tepkilerin arkasına ihtiyatla gizlenmiştir. Böylece, her birey bu manipülasyondan sakince çıkar ve aynı zamanda da kimse kendini gerçekten etki altına alınmış hissetmez. Böylece cinsellik sözcüğü bizi kendi açlığımızla baş başa bırakır çünkü hakkında yapılan medyatik konuşmalar iç dünyanızdaki cinsellikle ilgili soruların hiçbirine cevap veremez. Sonuç-

ta kimsenin cinsellik konusunda derinleştirilmiş bir kişisel tepkisinin olmadığı ortaya çıkar. Karine'in de kuşkusuz bu iyileşme çabasıyla elde etmek istediği işte bu tepkidir.

Cinsellik Zevkten İbaret Değildir

Cinsellikle ilgili varılabilen diğer ortak nokta da Epikürist filozofların hazcılığını doğrulamak, zevki övmek olur. Bu argümanlar bizi cinselliğin yaşamımızdaki önemini bulmaya götürür mü? Karine'in durumunda onun sorununun hazla alakalı olmadığı görülüyor. "Erkek arkadaşım Jérémy ile birlikte olurken kendimi tamamen bırakıyorum ve sonunda gayet iyi geçiyor. Sonrasında kendime hep soruyorum: Peki bunu yapmaya neden daha sık istek duymuyorum? Böylece hiçbir şey değişmiyor."

Tek başına haz mucizevi bir çözüm değildir ama tetikleyici bir alandır. Bizim Yahudi-Hıristiyan kültürümüz, sık sık suçluluk temeline oturtulmuştur. Özellikle konu cinselliğe geldiğinde ziyadesiyle böyledir. Tüm bunlar acı verir. Sonuç olarak argümanlar ters tepki üretir. En iyi ihtimalle cinsellik yüzeysel bir şey, önemsiz bir boş zaman aktivitesi olur. Karine benden ona arzuyu bulması konusunda yardımcı olmamı istiyordu. Ve işte tam da bu beklenti nedeniyle darmadağın hale gelmiş, yolunu kaybetmiş gibi hissediyordu. Bu gibi problemler neredeyse her gün karşıma çıkıyordu. Ne yazık ki ne benim sihirli bir sopam ne de bu sorunun bir ilacı vardı; en azından şimdilik...

Yaşadığı güçlüğü açıklamak için Karine rutinini anımsıyor. Gündelik hayat her zaman kolay değildir; tutku sık sık kaybedilir: Ne gerçekten orijinal olan bir şey vardır ne de ağır olan bir şey. Cinselliğin onun için önemini değerlendirmesini sağlamaya çalışıyorum ve bunu tabii ki doğrudan ona sormadan yapıyorum ve nihayet bana cinselliğin önemli olduğunu bildiğini söylüyor!

Ona, baştan çıkarmanın, erotik hayal dünyasının, hissiyatın, hatta otoerotizmin desteklediği enerjiyi ve bunlara ayırdığı zamanı soruyorum. Hayatın bu boyutları en az işi, ailesi, hobileri ya da arkadaşları kadar önemli miydi onun için? Bu genç kadın içinde iyi niyetler taşıyarak benim kapımı çaldığına göre bu sorunun yanıtını vermiş olmalıydı; hayır, bugüne kadar cinselliğe pek önem vermemişti.

Böyle olduğu halde, benden ona mucizevi bir şekilde kazandırmamı istediği arzu erişilebilir değildi. Bir davranışı yüzeysel bir şekilde dönüştürmeyi amaçlayan tüm öneriler içi boş ya da en iyi ihtimalle hafif, geçici olumlu etkiler üretecektir.

O halde benim yapmam gereken onu uzun zaman alacak zorlu bir sürece ikna etmek ve onu karşılaşması pek de kolay olmayan bir perspektifle tanıştırmak, cinselliği bu başka açıdan yeniden düşünmeye yönlendirmek, daha doğrusu onunla birlikte yeniden düşünmekti: "Ya cinsellik gerçekten önemli bir şeyse?"

2
"Kızım, Sen Bir Kadın Olacaksın"

Cinsellik, Kimliğimizi Kadın ya da Erkek Olmak Olarak Kurar

Karine tavsiyelerimi dinlemiş ve bir sonraki randevuyu almak için on beş günün geçmesini beklemişti. Kendine bu kişisel yatırımı yapmak isteyip istemediğini ve bunun için gereken motivasyona sahip olup olmadığını anlaması için bu süre gerekliydi. Sorunlar açığa çıktıktan sonra aldığı danışmanlıklar ve ona acı çektiren reçetelerle alakalı değildi bu durum.

O gün kararlı bir şekilde ama biraz dalgın bir yüzle geldi. Spor kıyafetleri yerini antrasit grisi, zarif pantolonuyla

hoş bir uyum içindeki gri V yakalı bir kazağa bırakmıştı. Saçlarını dağınık bukleler halinde salmıştı. Hafif makyajı ve birkaç ağırbaşlı takısı daha önceki ergen görüntüsünü belirgin bir şekilde unutturuyordu. Karşımda genç, ciddi bir kadın vardı.

"Cinselliğin önemi üzerine sorduğunuz soruyu uzun uzun düşündüm ve çok büyük şeyler bulamadığımı söylemek zorundayım. Bu zevke giden bir yol ama aynı şekilde zevk veren ve bu kadar karmaşık olmayan başka şeyler de var; iyi bir kitap okumak ya da bir paket çikolata yemek mesela. Cinselliğin çiftleri birleştiren şey olduğu söylenir ama aynı zamanda bunu doğru yorumlamak gerekir yoksa daha çok bir gerilim kaynağı olur. Ah hayır, ben gerçekten biraz kayboldum. Eğer cinsel yaşam gerçekten de bir değer hak ediyorsa kendime tüm bunları birbirine nasıl bağlayacağımı soruyorum."

Cinsiyet Bir Kimliktir

Öncelikle onu tebrik ediyorum. Zaman kaybetmemişti, hemen yeniden düşünmeye başlamıştı. Tam da böyle çalışmak gerekliydi. Ve ona onu biraz şaşırtmış gibi görünen bir soru soruyorum. "Kendinizi birkaç sözcükle nasıl tanıtırsınız?"

Bir anlık bir tereddütten sonra oyunu oynamaya karar veriyor. "30 yaşında bir kadınım, bir ilişkim var ve bilgi teknolojileri alanında çalışıyorum."

Bu cümlelerin içinde en az üç bileşenin cinsellikle ilgili olduğuna dikkatini çekiyorum.

"Tamam, kadınım, bu... cinsiyetim; Jérémy ile paylaştığım ilişki ve çift olma kısmı, ama üçüncüsü nerede? Onu göremiyorum" diye karşılık veriyor.

Bu gayet açık bir şekilde yaşındaydı. Başkaları açısından, 10, 30 ya da 70 yaşında olmasının cinsel olarak farklı anlamlandırılacağı açıktır.

Bana en başından, doğumundan itibaren hikâyesini anlatması için onu cesaretlendiriyorum.

"Cinsel terapistler de tıpkı psikologlar ya da psikiyatristler gibi" diye alay etti. "Her zaman çocukluğu yeniden ortaya dökmek gerekir." Böyle bir cevabı veren bu genç kadınla çalışmak şüphesiz tutkulu olacaktı.

Bir Cinsiyet, Bir Kader

Bir çocuk doğduğunda hemen görünen cinsiyetiyle birlikte adlandırılır. Büyüme dönemi boyunca, hatta çok daha erken, ilk ultrason görüntülerinden itibaren işin içine aynı şekilde dahil olunur. Anne babalar yavrularının geleceğiyle ilgili hayaller kurmak istediklerinden bir an önce fetüsün cinsiyetini öğrenmek için sabırsızlanırlar. Bu insanlaştırmanın ilk işaretidir. O artık küçük bir bebek değil küçük bir kız ya da oğlandır.

Aynı şekilde giyim konusunda da farklılık gözlerden kaçmaz. O bir kişi olmak zorundadır; ona cinsiyetine özgü bir isim seçilecektir. Ailesi, anne babası cinsiyetinin getirdiği tüm kültürel tasarımları ona yansıtacaktır.

Karine ikinci çocuktu. Kendisinden üç yaş büyük bir ağabeyi vardı. Ebeveyni bir erkek çocuk sahibi olduktan sonra bir kızları olmasını arzulamış; bu doğum onları mutlu etmişti. Anneannesi her ebeveynin kendi cinsinden birer çocuğunun olmasının yani bir erkek, bir de kız çocuğu olmasının kralların en büyük arzusu olduğunu söylermiş. Kız bebeklerle oynanan oyunlar oynanmıştı, iyi ve kötü periler beşiğin başında beklemişti. Karine erkek kardeşinden güç açısından farklı olacaktı çünkü o bir kızdı. Cinsiyetinin özellikleri çoktan yazılmıştı ve onu bekleyen kader annesi gibi olmaktı. Anne ve babası başka bir çocuk da istemediğine göre kaderi bu rolle mühürlenmişti. Peki, o bu yüceliğe ulaşabilecek miydi?

Erkek kardeşi yeterince gürültücüydü ve çok fazla yer işgal ediyordu. Anne babası bu küçük erkeğin güç gösterilerinden biraz yorulmakla birlikte gururlu da görünüyorlardı. Karine, kardeşinin başarılarını asla onun gibi olamayacağından emin bir şekilde hayranlıkla izliyordu. Bazen kardeşi onu itip kakıyor ve o da biraz korkuyordu. Ağabeyinin aşırı taşkınlık zamanlarında anne babası onu bunlardan korumak zorunda kalıyordu; ona böyle zamanlarla ilgili bazı anekdotlar anlatmışlardı. Erkenden kimin babası kimin annesi olduğunu öğrenmişti. Bu ayrım eğer vaktinden önce gerçekleşirse bundan sonra hiçbir hatıra bundan bağımsız kalamaz. Anne babanın gözünde kendiyle aynı cinsiyetteki çocuk ve karşı cinsiyetteki çocuk, bir çifti oluşturan karşıt cinsiyetlerdir. Bu bakış cinsiyetler arasındaki farkın ve kadın-erkek ilişkilerinin ilk temsillerini belirler.

Karine anne babasının oluşturduğu cinsiyet hakkında ne biliyordu? Beni büyük sorunlar olmadığına ikna etmeye çalışıyor. Her zaman bir arada olmuşlardı. Fakat daha yakından bakıldığında annesi ona, onun doğumundan sonra küçük bir depresyon geçirdiğini anlatmıştı. Babasının işi nedeniyle taşınmak zorunda kalmışlardı. Aynı zamanda arkadaşlarını kaybetmişler, aile ve akrabalardan da uzaklaşmışlardı. Annesi işini kaybetmişti ve kendisi için doğru olan uğraşı seçme zorunluluğuyla karşı karşıya kalmış ve evde kalıp iki çocuğunu yetiştirmeye karar vermişti. Tabii bu kadar kolay değildi. Karine bazı tartışmaları hayal meyal hatırlıyordu. Annesini daha neşeli bir karaktere sahip olan babasının taşkınlıklarını alttan alan, hep biraz üzgün ve içine kapanık bir kadın olarak görmüştü. Uçarı erkekle, aklı başında kadın.

Karine benim yerime eğleniyor. Oyunu uygun şekilde oynamayı istiyor ama bir yandan da sanki bana buraya çocukluk hikâyelerini anlatmaya değil genç bir kadının

cinselliğinden bahsetmeye geldiğini hatırlatmaya çalışıyor. Onu bugün yaşadıklarının doğumundan itibaren başlanılan uzun bir yapılandırmanın sonucu olduğuna ikna ediyorum. Erişkinliğe adım attığımız gün cinselliğe sahip bir yetişkin olmuyoruz. Cinsel olgunluğa erişmek için fikirlerimiz, temsillerimiz tarafından günden güne işleniyoruz.

Yetişkinlikteki Cinselliğimiz Çocuklukta ve Ergenlikte Doğar

Karine genellikle ilkokul dönemine ait güzel hatıralara sahipti. Kızlar düzenli olarak erkeklerin saldırısına uğruyor, ağabeyi ise onu koruyordu. Her biri genellikle ayrı ayrı, içlerindekini sergileyerek, birbirilerinden farksız bir şekilde oynuyorlardı ama buna rağmen karşı cins kafalarını karıştırıyordu. Birbirlerine söyledikleri tatlı kelimeler ve kaçamak öpücüklerle birkaç temiz sevgi ilişkisi doğmuştu. "Bu dönemde cinsellikten bahsedebilir miyiz?" diyerek şaşkınlığını dile getiriyor Karine. Sonuçta tüm bunlar çocukçaydı ama konumuz şuydu: O, bu tarz şeylere meraklı olmuş muydu? Biraz tereddüt ettikten sonra kabul ediyor ve "Evet, eh biraz, aslında çok meraklıydım" diyor. Arkadaşlar arasında kulaktan kulağa fısıldanan büyüleyici, hoşa gitmeyen, biraz korkutucu ama kesinlikle şaşırtıcı hikâyeler geliyor aklına. Bu şaşkınlık cinsel uyarıya çok yakın bir yerdir.

O zamanlar Karine gizli gizli yakışıklı prensini düşlemeye başlamıştı bile. Bir gün onun da babası kadar, hatta daha güçlü görünen bir aşkı olacaktı. Çift olduklarını hayal ediyordu, belki ağabeyi ve onun gibi çocukları olduğunu. Bu hülyalar çok bulanık ve henüz olgunluğa erişmemiş de olsa, öznel bakış açısıyla anne ve babasını nasıl rol model aldığını gösteren bazı işaretler taşıyorlardı.

Karine bu yaşlarda babasına hayrandı. Onu dinamik ve neşeli buluyordu. Bir basımevinde şef olarak çalıştığı

işinden övünerek bahsederdi ve Karine onun sorumluluklarını yerine getirdiği ve yetenekli olduğu konusunda hiçbir zaman kuşkuya düşmemişti. Buna karşın annesini üzgün ve donuk buluyordu. Çocuklarıyla ve evle meşgul olan anne, kızının gözünde daha az değerliydi ve Karine ona benzemek istemiyordu. Şimdiden profili bir tezattan oluşuyordu. Küçük kızın yakışıklı prensiyle evlenip çocuk doğurduğu hayallerinde kadın olmak rahattı, bir sorun yoktu. Ama bu aynı zamanda annesinin kaderini izleme tehlikesini de taşımıyor muydu? Hiç kolay değil...

Karine babasının hoşuna gitmek istiyordu. Şüphesiz biraz da bu yüzden okulda derslerine iyi çalışıyordu. Böylece kendisinden haylaz ve her zaman tüm dikkatleri üzerine çekmekte başarılı erkek kardeşinin yanında onun iyi notlarına alışan anne ve babasının bu durumu normal karşılaması Karine'i biraz hayal kırıklığına uğratmıştı. Karine bunu bilmeksizin oyuna devam etti. Bu "küçük, akıllı kız" rolüydü. Bir yandan da babası ile erkek kardeşi arasında rugby etrafında gelişen bağ nedeniyle de kıskançlık kompleksi içindeydi. Bu erkekler arasındaki paylaşımdan dışlandığını hissediyordu. Fazla ilgilenmediği halde Judo yapıyordu ve diğerleri de yarışmalarda alkışlamaya geliyordu.

Karine küçük, mutlu bir kızdı. Anne babası birlikte yaşıyordu, maddi açıdan hiçbir eksiği yoktu ve değişmeyen, korunaklı bir çevresi vardı. Bu düz yüzey üzerine inşa edilen kimliğin karmaşasını ve dönem dönem temsillerin birbiriyle çelişmesi sorununu yaratan, kadının gelecekteki hayatının ne olacağı sorusuydu. Erkek tarafı şimdiden daha çekiciydi. Karine kadın kimliğini dokurken annesinin izinden gitmek onu memnun edemezdi. Başka yollar bulmak gerekiyordu. Şüphesiz bu az çok yeni neslin tümünün kaderidir. Böyle bir durumda eski model değer kaybetmiştir; görünürde rafa kaldırılmış olsa da bu

modelin bir kısmı bilinçte varlığını sürdürmeye devam eder. Karine farklı olmak istiyordu ama derslerinde başarılı "küçük, akıllı kız" olmayı kabul ederek bilmeden kadınsal ve anneliğe özgü hatta kaydolmuştu.

Bana sakince, "Tüm bunların önemli olduğundan emin misiniz?" diye soruyor. Kafamı sallıyorum, onu devam etmeye zorlayan heyecanı zaten buna bir cevap. Bana şimdi yetişkin hayatının köklerinden, kuruluşundan bahsediyor.

"Ya ergenlik dönemi? Bu dönem hakkında ne söyleyebilirsiniz?"

"Kolay bir dönem değildi. Hiçbir açıdan rahat, huzurlu geçmedi." Sonuçta bu çok sık rastlanılan bir durumdu.

Ergenlik: Cinsel İtkilerin Güçlü Tırmanışı

Ergenlik çağıyla birlikte, aile çevresi fazla dar gelmeye başlar. Genç, kendi sosyal grubu içinde cinselliğini kazanmış modeller arayışına girer. İçinde rekabetin ve hiyerarşinin olduğu (arkadaşlıklar, flört, cinsel uyarılma, kırılma, çatışmalar) ilişkilerin birleşmesiyle kurulan bir oyun içinde diğerleriyle çatışarak kimliğinin bir temsilini, sosyal ve cinsel değerini inşa edecektir. Bu sürecin sonunda varılan nokta bir cinsiyete özgü gizil bir duygu, olgunluk ve rahatlık verecektir. Bu dönemin belirleyici olduğunu anlıyoruz. Bir ergenin okulunun ve derslerinin daha önemli olduğu bahanesiyle dışarı çıkmasını engellemek tehlikelidir. Bunu yaparak bireyi yetişkinlik çağına geldiğinde insan ilişkilerinde uyumsuzluk çekmeye mahkûm etmiş oluruz ve bu da aşması çok zor bir şeydir. Sınıflandırma basittir, bir yanda değerli ödevler diğer yanda her zaman belirsiz zevk alma. Cinsellik böylece en iyi haliyle bir boş vakit eğlencesine ya da en kötüsü bir tehlikeye dönüşür. Karmaşıklığı aslında başka bir yeri hak etmesindendir.

Karine için ortaokuldaki her şey yeterince açık görünüyordu. Aynı yapıda kurulmuş, birbirleriyle takılmalarında sakınca olmayan bir arkadaş grubu. Kızların da erkeklerin de hikâyeleri çok klasik. Bu aynı zamanda Karine için ilk büyük ailevi çatışmaların ve ilk karşı çıkışların yaşandığı dönemdi. Anne babası tarafından çizilen çerçeve, ergenliğin kendini göstermesine, ortaya çıkmasına izin vermede yeterli olmaktan uzaktı; ergenlik görmezlikten geliniyordu. Okulda notları biraz düşmüştü; bu da normaldi

çünkü 14 yaşındaydı ve ilk kez âşık olmuştu, hayat coşku vericiydi. Bir sene sonra ise tüm bu dengeler değişecekti.

"İlk Defa"nın Önemi

Her şeyden önce erkek arkadaşı çok baskıcıydı, onu flört etmeye zorlamıştı ve Karine buna hazır değildi. Anne babasının evde olmadığı bir akşam her şey değişti. Erkek arkadaşı onu oral seks yapmaya zorlamıştı. Karine bu öldürücü deneyimin içinden çıkar çıkmaz onu bir daha görmemeye karar verdi. Genç adamsa bu cinsel galibiyetini arkadaşlarına anlatarak intikamını alacaktı. Karine bu dönemi içine tiksintinin, ihanetin ve suçluluğun karıştığı acı bir hatıra olarak sakladı. Bu kavramlardan en sonuncusu olan suçluluk, bu olgunlaşmamış, içgüdülerini yönetme kapasitesinden yoksun genç adama öfke duymasını engelleyen bu olayın ona yaşattığı en olumsuz duyguydu. Başından geçen şeyden kendini sorumlu tutuyor, bunu hak ettiğini düşünüyordu. Eğer uslu dursaydı, anne babasına itaatsizlik etmeseydi o hiçbir şey yapamazdı.

Böylece cinsellik tehlike ve hata kavramlarıyla birlikte temellendirilecekti. Mutlu olmak için belki de biraz uzak kalmak gerekliydi. Bu, aynı zamanda onun anne babasıyla ya da başından geçeni doğru şekilde değerlendirip ona yardım edecek bir yetişkinle konuşmasına da engel olmuştu.

Bu aynı zamanda erkek kardeşinin sürekli dışarı çıktığı ve aile içerisindeki birçok çatışmaya konu olduğu dönemdi. Karine ikiye bölünmüştü; bir yandan ağabeyine bir hayranlık duyuyor bir yandansa onun sık sık çizgiyi aşan taşkınlıklarını onaylamıyordu. Bir akşam anne ve babası aniden bir haber aldılar; ağabeyi bir araba kazası geçirmişti, arabayı kullanan arkadaşlarından biriydi ve çok içmişti. Ağabeyi birkaç hafta hastanede kalmıştı.

Karin bir ergenin dışarı çıkmasına ve yasakları çiğnemesine sebep olan cinsel dürtüler ile tehlike kavramını

kafasında bir tutmasının bu acı dolu dönemden kaynaklandığını daha şimdi fark ediyordu.

O sene liseye başladı ve arkadaş grubundan uzaklaştı. Bilge hali aile içerisinde patlak veren başka acı dolu bir olayla pekiştirildi. Annesine meme kanseri teşhisi konulmuştu. Babası bu durumu iyi yönetememiş, karısına etkili bir şekilde destek olamamıştı; şüphesiz korkutucu gerçekten kaçmak için kendini işe vermişti. Karine, akıllı iyi kız, babasının bu sadakatsizliğini de aklının bir köşesine kaydederek ve belki de tüm erkeklerin babası gibi olduğunu düşünerek sorumluluğu üzerine almıştı.

Karine çok konuşmuş, duygulanmıştı. Bu yüzden görüşmeyi bitirme saati gelmişti.

Şakayla karışık, "Tüm bunlar ne kadar ciddi şeyler!" diyor bana, "Bense buraya gelirken cinsellikten bahsedeceğimizi sanıyordum."

Gülümseyerek, "Her şey bu sözcüğü nasıl tanımladığınıza bağlı" diyorum. "Bir sonraki sefer için yeniden düşünün bakalım."

3
"Aile, Senden Nefret Ediyorum!"

Cinsellik, Toplumların Temel Yapı Taşıdır

Bekleme salonunun kapısını açtığımda Karine beni sıcak bir gülümsemeyle karşılıyor. Bu benim muayeneme üçüncü gelişi. Artık birbirimizi tanıyoruz. Beraber yürüttüğümüz çalışma için gereken güvene uygun olarak artık bir suç ortağı gibiyiz.

"Anladım" diyor Karine karşıma oturarak. "Cinselliğin, cinsel verileri büyük ölçüde aşan bir şey olduğunu; benim kişiliğimin de üzerinde, yaşadığım çevreyle ilgili bir şey olduğunu anladım. Bu yüzden de hiç şüphesiz ailemden bahsetmek önemli."

Cinsellik toplumsal etkiyi, içinde yaşadığımız kültürü içerir. İlgi gösterip bu muhakemeyi yaptığı için onu kutluyorum. Bu cesaretlendirme yine de yüzünün biraz asılmasına engel olamıyor. "Son görüşmemizden beri gerçekten kendi kendime çok düşündüm" diye açıklıyor Karine. "Şu an için sizinle yaptığımız bu görüşmeler bana çözüm getirmediği gibi beni rahatsız da etti."

Eleştirisini kabul ediyorum. O her zaman bunu anlamayacak olsa da bu etap normaldi ve zorunluydu.

"Arkadaşlarımla ve sevgilimle konuştum" diye devam ediyor, "erkek arkadaşım pek hoşnut değil, hiçbir şeyin değişmediğinden şikâyet ediyor, sizinle yaptığımız bu fikir alışverişinin sonucundan kuşku duyuyor."

Ona yeniden güven telkin etmeyi deniyorum. Sabırlı olması gerekiyordu. Maalesef bu düşünme çalışması zaman istiyordu; daha hızlı bir yolu yoktu, değişim çok ileriye dönüktü ve ancak yavaş bir gebelikle sağlanacaktı.

Onu aynı zamanda yürüttüğümüz çalışmayla ilgili olarak erkek arkadaşıyla düzenli bir şekilde görüşüp tartışma konusunda da cesaretlendiriyorum. Eğer düşüncelerini yenileyen sadece Karine olursa aralarına bir mesafe girecek, erkek arkadaşının çizginin dışında kalma tehlikesi doğacaktı. Gerçekten de bu çalışma genç kadının kafasındaki kavramları derinlemesine değiştirecekti; bu gelişme eğer erkek arkadaşı olmadan yapılırsa çiftin beraberliğinin devamı tehlikeye atılmış olacaktı. Karine ile birlikte erkek arkadaşının gelme imkânını gözden geçirdik; en azından bir kez görüşmeye katılabilirdi. Bu bir çift terapisi gibi olmayacaktı ama en azından erkek arkadaşının bu çalışmaya güvenmesinin bir yoluydu; böylece kendini dışlanmış da hissetmeyecekti. Şüphesiz düşüncelerimizi zenginleştirecek soruları da olacaktı. Ayrıca bu, yeni bir bakış açısı kazanmaya yaklaşan hastamın içinde bulunduğu ilişkiyi en iyi şekilde tanımama izin verecekti.

Ona şu konuda hak veriyorum; evet, insan cinselliği ne sadece içgüdüsel ya da doğal bir şey ne de sadece kültürümüzün bir ürünüdür. Karine'in sorusu hazırdı: "Bunu bilmek bana ne sağlar?"

Her şeyden önce bu, cinselliğe değer vermenin bir yoludur. Cinsellik çoğu zaman soylu insan düşüncesinin karşısına yerleştirilmiş, bedensel, hayvansal bir eylem olarak görülüp dışlanmıştır. Öte yandan bu boyutu anlamak, sonradan kazandığımız fakat hayata geçiremediğimiz hapsedilmiş fikirlerimizi, tasarımlarımızı gerçekleştirmektir. Çünkü sağlam bir şekilde bilinçlenmek, bunu yeniden düşünürken gündelik hayatımızda cinselliğimizden tam bir haz almamızı engelleyen öğrenilmiş düşünce kalıplarını dönüştürebileceğimiz anlamına gelir. Onların kökenlerini, kültürün onlara verdiği anlamları anlayarak kendimizi onlardan azat edebiliriz.

Ailenin Etkisi

Çocukluğumuz ve ergenliğimiz boyunca nasıl bir kadın ya da erkek olacağımızı model olarak kullandığımız ailemizden ve ait olduğumuz kültürden öğreniriz.

"Ama" diye araya giriyor Karine, "...ben ailemin bana cinsellikle ilgili olarak hiçbir şey aktarmadığını hissetmişimdir hep. Bu konu yasak olmamakla birlikte yine de asla açılmazdı. Tabii ki kurallara ve bebek yapmaya dair asgari bir bilgiye sahiptim. Ortaokula başladığımda annem bana benim yaşımdaki genç kızlar için hazırlanmış bu konudaki her şeyi açıklayan bir kitap vermişti."

Karine'in ailesinde yaşanılanlar bir istisna değildi. Ebeveynle çocukların cinsellikten bahsetmeleri her zaman karmaşık bir konuydu. Ensest ilişki yasağının çok önemli olduğunu ve bunun aile içinde cinsellikle ilgili konuların konuşulmasının önüne geçtiğini unutmayalım.

Öte yandan eğitimle bilgi aktarımını karıştırmayalım. Doğum kontrolü ya da cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunmaktan bahsetmek önemlidir. Bunu ister doğrudan ister kitaplar, çizgi romanlar ya da filmlerden destek alarak gençlerle kolaylıkla yapabiliriz. Bugün artık bilgiye erişim sorunumuz yok, internette bir tıklama yeterli.

Tabii ki anne babaların ve daha da genel olarak yetişkinlerin yine de bir rolü vardır: materyal fazlasını elemek, çocuğun anlamasına yardımcı olmak ve bazı soruların önemi konusunda bir duyarlılık geliştirmek. Ama bugün cinselliğin sadece fizyolojik, işlevsel ya da medikal kısmını konuştuğumuz konusunda ısrar ediyorum. Kalan kısım için söylenen hiçbir şey yok. Bu içgüdüleri nasıl yöneteceğiz? Arzu nedir, cinsel tahrik nedir? İyi midir, kötü müdür? Annem babam için, ailem için, kültürüm için cinselliğin önemi nedir? Grubumun kuralları nelerdir?

Çünkü aslında temelde aktarılan bilgiler sözel yolla değil, doğrudan aktarılır. Konuşulmaz; gösterilir. Bu seslendirmeyiş, gençte kuşku duyulmayan, evrensel, mutlak bir hakikate sahip olduğu inancını yaratabilir; böylece bu hakikati eleştirmeden yeniden üretmeye devam edecektir. Cinsel tedavilerde bu kanıksanmış yargılara bir son verme, onlara sorular yöneltme noktasına sık sık gelinir. "Seks kirlidir, kötüdür ya da tehlikelidir" kısmı en sık rastlanılan bölümdür.

Kültür üzerine yaptığım bu muhakeme bana kendilerine hâlâ danışmanlık yapmaya devam ettiğim iki hastamı hatırlattı. Karine'den daha gençtiler ve cinsel hayatlarına yeni başlamış sayılırlardı. Her ikisi de farklı sebeplerden dolayı zorluklarla karşılaşmıştı.

Marie-Pierre için, ilk zorluk açıktı: "Seks ciddiye alınacak bir şey değil." Güneybatı'nın Katolik geleneğine sıkı sıkıya bağlı kırsal bir kentinde ailesiyle birlikte yaşıyordu. Ergenliğini geçirdiği çevrede prensipler belliydi: Gençler

her şeyden önce ciddi olmalıdır. Bu da derslerine çalışmaları gerektiği anlamına geliyordu. Seksten asla açıkça söz edilmezdi. Kimin bu konuyla gereğinden fazla meşgul olduğu bilinir ve bu da hiç hoş karşılanmazdı. Josiane, Marie-Pierre'in kuzeni buna bir örnekti; ondan bahsederken başlarını sallıyor, seslerini kısıyorlardı. Eğitimini çok erken bırakmıştı, bir butikte satış danışmanı olarak çalışıyordu; seksi bir tarza sahipti, biraz fazla makyaj yapıyor ve çok fazla dışarı çıkıyordu. Bunu takip edilmeyecek, kötü bir örnek gibi aktarmışlardı. Marie-Pierre bu değer kaybını algılamıştı ve ona benzemek istemiyordu. Ciddi ciddi eğitimini almak, iyi bir meslek sahibi olmak; daha az bilinçli, içinde bulunduğu grup tarafından ne yapacağı tahmin edilebilir biri olmak istiyordu. Onun için cinselliği yaşamak bu amaçların dışında kalıyordu.

İkinci hasta Leila için durum biraz farklıydı. Fas asıllı Müslüman bir ailenin içinde yaşıyordu. Din konusu aynı Marie-Pierre'in tarafında olduğu gibiydi. Her konuda varlığını hissettirmiyor ama ailenin temelini oluşturuyordu. Leila'nın kendisinden büyük iki ağabeyi istedikleri gibi, anne babalarından neredeyse hiç izin almadan dışarı çıkıyorlardı. Kurallar onun için aynı değildi: Okuldan sonra istediği gibi takılamazdı, öğleden sonra arkadaşlarıyla bir kafede vakit geçirmesi dahi yasaktı, akşamlarıysa çok daha az dışarı çıkabilirdi. Bir kutlamaya davet edildiğinde gitmek için izin istemeye bile kalkışmama noktasına gelmişti çünkü cevabın ne olacağını biliyordu.

Leila için erkekler ve kızlar farklıydılar. Bu gayet açıktı. Ağabeyleri gibi özgürce dışarı çıkacak olsa kimse ona saygı duymazdı. Değeri namusuydu. Ondan namus sözcüğünün ne anlama geldiğini açıklamasını istediğimde şaşırdı: Namus kimseyle flört etmemek, evlenmeden önce kimseyle cinsellik yaşamamak demektir. Aksi takdirde bir genç kız kirlenmiş olur, yani bir orospudur. Sahip olduğu

bu kesin düşüncelerin neye göre olduğunu, bunların neye dayandığını sorduğumda şaşırmıştı. Leila zekiydi; aile çevresinde geçerli kuralları görüyordu. Buna karşın bir şeyden emindi: Aile içinde bu böyledir. Bu prensiplere bağlanmayı reddetmek kültürel gruptan kovulma riskini göze almak anlamına gelir.

Karine'e ailesinden ona aktarılan kuralları çözümlemesine yardım ediyorum.

"Bizim evimizde arzu erkeklerin yanındaydı" diyor bana hemen. "Babamı neşeli, girişken, annemin etrafında dört dönen, onu belinden yakalamaya çalışan ya da ondan öpücük koparan bir adam olarak hatırlıyorum. Annemse çoğunlukla onu iter ve gerekçesini söyleyerek bundan kaçınırdı: 'Meşgul olduğumu görmüyor musun, bıktırma beni.' Aklı başında ama üzgün, arzudan yoksun olarak yapması gerekenlere geri dönerdi. Benim de sevgilime karşı aynı tutumu sergilediğimi dehşetle fark ediyorum." Kafası karışık bir şekilde devam ediyor: "Ağabeyim kız arkadaşlarını eve getirirdi, neden olduğunu bilmeden, kimse bana bunu yasaklamadığı halde ben asla bunu yapamayacak kadar utangaçtım. Cinsellikle ilgili haz verici paylaşımlarda bulunduğu arkadaşları ve sınırlarını oldukça aşan kızlar; tabii ki ben de bunlardan eser bile yoktu. O anda anladım ki bu kaba, ergen budalalıkları benim üzerimde kesinlikle feci kötü bir etki bırakıyordu."

Söylediklerine katıldım, tüm genç kızlar için bu böyledir. Bunlar, duygulardan arınmış eril cinselliğin gaddarlığını, kadınların değiş tokuş edilebilen bir arzu nesnesi olduklarını ve dolayısıyla da bundan korunmak gerektiğini gösterir. Böyle bir temsil zihinsel, romantik, bedenden kopuk, erkeklerin karşında bir duvar gibi dik duracak bir cinselliğin gelişimini destekler.

İstemek; arzulamak, açılmaktır. Ötekine doğru, dışarı doğru dönmektir. Korkarsak oraya ulaşamayız; enerjimiz

temelde korumacı, içe çekilmiş olur ve kişisel bir cinsel tatmin için kullanılamaz hale gelir.

Genç hastam bana, "Bu, cinselliği yönetecek kuralların olmaması gerektiği anlamına mı geliyor?" diye soruyor. Anında cevaplıyorum: "Asla."

Cinsellik Uygarlaştırılmak Zorundadır

Temelinde vahşi, ilkel, arkaik bir içgüdü bulunduğundan cinselliğin sınırlarını hiç şüphesiz ki belirlemek gerekir. Uygarlaştırma çalışması, aksi halde yıkıcı olabilecek bu gücü, kurallarla çevreleyip denetim altına almaya dayanır. Hiçbir toplum bu uygarlaştırma olmadan hayatta kalamaz. Bu kurallar gereklidir ve insanoğlunun bir arada yaşamasına olanak verir. Kurallar bir kültürden diğerine değişebilir ama her zaman nelerin yasak olduğunu, nelere izin verildiğini söylerler. Bu da şu anlama gelir: Asla her şeyin yapılmasına izin verilmez; başka bir ifadeyle bu insanın yapabileceği "her şey"in bir kısmı varoluşun devamı için zorunlu olarak kesilip kopartılmıştır. Geçmiş yüzyılda, ahlakın ve dinin ağırlığı cinselliği ezmiş ve boğmuştur. 1960-1970 yılları arasındaki cinsel özgürlük hareketleri cinselliğin yeniden azat edilmesine olanak vermiştir. Bu kesinlikle büyük bir ilerleme olmuştur. Akabinde, bu defa da sadece yasakların kaldırılmasının mutluluk anlamına geldiği ve daha da kötüsü bu sınırlama eksikliğinin yasaya dönüştüğü büyük bir toplumsal dönüşümün sonucu olan gençlik günahlarına karşı dikkatli olmamız gerekecekti.

Karine çok dikkatli dinlerken birden sözümü kesiyor: "Sizin dediklerinizden açıkça şunu anlıyorum ki her halükarda her istediğimizi yapamayız. O halde erkek arkadaşım bana tabularımızın olmaması gerektiğini, her şeyi açık açık söylememiz gerektiğini aksi takdirde bir aptal gibi sıkışıp öleceğimizi, bunun normal olmadığını, kendimizi engellemenin kurbanı olacağımızı söylediğinde haksız mıydı?" Bunları söylerken sesindeki tonun şiddeti hassas bir noktaya dokunduğumuzu gösteriyordu; yangına körükle gitmek faydasız ve tehlikeliydi ve Karine ile erkek arkadaşının arasının daha fazla bozulmaması için ihtiyatlı bir şekilde ilerlemek gerekiyordu.

Karine'e sınırların ne olduğunu bilmemenin çocuksu bir duruş olduğunu açıklıyorum. Bir ailenin bağrında doğuyor, kültürel bir çevrede yetişiyorduk. Bu bize yapısal, güvenli bir çerçeve sunuyordu ve bu sayede büyüyorduk. Bize örnek teşkil eden bu kişiler olmasaydı toyluğumuz yüzünden doğru şekilde ilerlememiz imkânsız olurdu. İlerleyemezdik.

Dış dünyanın bize çizdiği sınırlara boyun eğiyorduk. Yetişkin olmak her şeyden önce, dışardan gönderilen mesajlara karşı bilinçli olmak ve neyin gerçekten bir anlam ifade ettiğini, neyin öylesine bir girişimden ibaret olduğunu çözmek ve araya buna uygun mesafeyi koymak demektir. Bu iş, ne bize sunulan modelleri otomatik bir biçimde kopyalamak ne de hepsini çöpe atmaktır. Bu süreç çocukluğumuzdan beri konulan kuralların arasından içselleştirdiklerimizle ve bizim için anlam ifade edenlerle birlikte kendi doğrularımızı belirleme sürecidir.

Bu düşünceler bana birkaç gün önce kız arkadaşı Laurence ile birlikte gördüğüm hastam Pierre'i hatırlatıyor. Kız arkadaşını görüşmeye o ikna etmişti: "Tedavi edilmesi gerek" demişti bana, "bloke olmuş durumda."

Laurence ile yaptığım görüşme süresince Laurence'ın Pierre'in ona denettiği ya da üzerinde denediği, eş değiş-

tirme, üçlü grup seks, sadomazoşizm gibi bir dizi deneyim nedeniyle cinsel isteğini kaybettiğini öğrendim. En kötüsü ise genç kadın kendisiyle ilgili fena bir fikre kapılmıştı: "Bugünlerde kendimi gerçekten kapana kıstırılmış hissediyorum. Normalde tüm bunları sorunsuz bir şekilde yapmamız ve zevk almamız gerekir." Zorunluluk ve haz alma, ne kötü bir emrivaki!

Cinsel Kodların Önemi

Artık işin somut kısmı hakkında bir tartışma başlatmamın tam zamanıydı: "Kültür aynı zamanda bizim dış görünüşümüzdür."

Tüm uygarlıklarda, doğal olarak var olan cinsiyetler arasındaki farklılığın altı çizilmiş, vurgulanmış ve toplumu yapılandırmak için bu farklılığa dayanılarak toplumu oluşturan her bir bireyin cinsel kimliği güçlendirilmiştir.

Bu cinsel kurallar bize aile ve kültürel grubumuzun içinde öğretilir. Genellikle sandığımız gibi önemsiz bir endişeden ibaret değildir. Bunlar çok sayıda, sözel olmayan karmaşık mesajlardır ve bize görünüşümüzle ait olduğumuz cinsiyete, kadın ve erkek cinsiyetleri tarafından oluşturulan toplumdaki konumumuza göre "öteki"ni öğretirler. Bu işaretleri dikkate almamak kimliğimizle ilgili mesajı karıştırma ya da en kötüsü bilgileri içeriğini anlamadan oldukları gibi bırakma tehlikesini taşır.

"Benim ailemde" diyor Karine, "kıyafetler, moda, makyaj; bunlar değersiz şeylerdi. Annem bu hiçbir faydası olmayan, ağır başlı bir genç kıza yakışmayan şeylere karşı tutumunu ve yüzeysellik endişelerini bana her zaman yansıtmıştır." "Ağır başlı", bu kelimeyi tekrarlar tekrarlamaz soruyorum: "Ağır başlı derken ne demek istiyorsunuz?"

Karin hemen açıklamaya girişiyor: "Makyaj yapmak ya da seksi kıyafetler giymek, bunlar her zaman erkek arzusunu sergilemek anlamına gelir ve çok rahatsız edicidir.

Ne zaman bunları yapacak olsam kendimi seks objesi gibi hissederim ve bunu çok aşağılayıcı bulurum."

Ona kendi hakkında bir yargıda bulunmaya zorluyorum: "Bu arzu edilir olmak istemediğiniz anlamına mı geliyor? "

"Hayır, tabii ki istiyorum" diye cevaplıyor hemen. "Ama bunu özellikle göstermek istemem."

Özetlemek için onu biraz kışkırtarak, "Sonuçta bunların hepsi bana biraz ikiyüzlülük gibi görünüyor" diyorum. "Gerçekte arzu edilir olmayı istiyorsunuz ama hiç kimsenin böyle olmak için herhangi bir şey yaptığınızı bilmesini istemiyorsunuz. Bir kere daha arzu erkeğe özgün olarak kalıyor; kadın ona arzulu olamaz ya da hiçbir zaman arzulanmamayı talep etmemeli; kışkırtmamalı. Aksine kadın dikkatli olmalı, kendini korumalı."

Karine düşünceliydi; gerçeklerin böyle, biraz dobra bir şekilde açıklanması onu rahatsız etmişti. Bu durumun kadınların cinselliklerini özgürce yaşamalarına engel olduğunu anlamıştı. Düşündüğünün aksine arzularının bilincinde olabilmek, arzularına sahip çıkmak, onları yaşamayı istemek, yetişkin ve cinsel hayatı olan bir kadın için gerçekten değerliydi, kendine kattığı bir değerdi. Karine için dışardan bakıldığında önemsiz görünen, kadınların kıyafet, takı ya da saç şekli seçimleri ilk olarak kişiliklerini, içinde bulundukları kültüre uygun olarak ortaya çıkışlarını; arzulanır olma isteklerini, cinsel bir değere sahip olup olmadıklarını ifade etme biçimiydi. Değer sözcüğü Karine'i şaşırtıyor: " 'Mesleki değer' der gibi 'cinsel değer' mi diyorsunuz?" Kesinlikle evet, aynı değerden bahsediyordum ve Karine'in bu önemli kavramı böyle kolayca anlaması beni çok memnun ediyordu.

Tüm aksi yönde baskılara rağmen Karine modaya uygun kıyafetler, takılar, aksesuarlar için mağazaları dolaş-

maktan hoşlandığını biliyor: "Ben bunları sadece kendimi güzel hissetmek için yaptığımı düşünüyordum."

"Tabii ki kendiniz için yapıyorsunuz" diyorum ona, "size bakacak erkeklerin hoşuna gitmek için değil!" Bununla birlikte sadece estetik açıdan güzel hissederek kendinizden hoşnut olamazsınız; özellikle arzu edilir olduğunuzu fark etmenizle bu memnuniyet ve keyif gerçekleşir; siz güzel göründüğünüz için hoşnut olduğunuzu sanırsınız çünkü 'arzu edilir' kavramı edebe uygun şekilde sansürlenmiştir."

Her kültür için, her çağ için dışardan gelen bu işaretler farklı anlamlara gelir: on sekizinci yüzyılda bir kadın için ayak bileğini göstermek iki yüzyıl sonra kalçalarını göstermekle aynı cesareti isterdi. Ama yine de bu, değişikliklerin bir anlamı olmadığını da göstermez. Başkalarının bizi nasıl algıladığını anlayabilmek için içinde bulunduğumuz ortamın kodlarını tanımamız şarttır. Ötekiler bizi bu kodlar ile tanımlar ve bizimle bir ilişki içerisine girip girmemeye bu şekilde karar verir. Bunu yaparken dilin öneminin farkında olmamak yanlış anlamaları artırır ve işleri daha da karmaşık ve zor bir hale getirir.

Ergenlik, bu anlamları aramanın en revaçta olduğu dönemdir. Karine o yaşlarda görünümüyle ilgili sürekli endişeleri olduğunu ve istediği görünüme nadiren ulaştığını hatırlıyordu. Kendine güvenini arttıracak ideal duruşu bulmak için gülümseyerek başarısız bir şekilde saatlerce mağazalar arasında mekik dokuyor ya da yine bu amaçla aldığı bir elbiseyi dolabın derinliklerine yolluyordu. Detayları gözden kaçırarak çok seksi bir görünümle, feminen karakterini tamamen silen özensiz görünüşler arasında tereddütler yaşıyordu.

Bu deneme yanılma yöntemi ve aşırılık bir kadın veya erkek olarak kimliklerini oluşturmaları için ergenlerin bu dönemde başvurdukları doğal durumlardır. Sosyal ilişki-

ler geliştirirken nasıl davranmaları gerektiği konusunda yol gösterecek bir sosyal gruba dahil olma çabaları da bu yüzdendir. İyi seçimler yapmak bu yüzden bu kadar önemlidir.

Ayrıca bu deneyimler sırasında karşı cins ile yüz yüze gelmeyi, öteki olmayı ve cinsel uyarıları harekete geçiren mesajları çözümlemeyi keşfedeceklerdir. Gelecekte bir yetişkin olarak gelişmemiz için bu deneyimler potasını bize sunan bu dönemin ne kadar önemli olduğu anlaşılıyor. Gençlere deneyimler yaşamaları, bir sosyal ve cinsel hayatları olmaları yasaklanmamalıdır. Aklı başında olmaları ve derslerine odaklanmaları gerektiği bahanesiyle onların bu öğrenimi özelleştirmek, kimliklerinin inşasında önemli bir kısmı dışarda bırakma tehlikesini taşır. Yetersizlikleriyle, cinselliklerinden duydukları rahatsızlıklarla yetişkinlik yaşına gelirler ve ailelerinin onlara sunduğu şemaların dışına çıkmazlar; bu süreçte ne etraflıca düşünürler ne de kendi karar mekanizmalarını devreye sokarlar.

Karine, "Şöyle hissediyorum" diye ekliyor, "bence ben, cinsellikle ilgili bu endişeler açısından hâlâ küçük bir kız çocuğuyum ama başka açılardan özellikle de mesleki açıdan örneğin, olgun biriyim. Ama ne demişler geç olması hiç olmamasından iyidir!" diye bitiriyor ama bundan bir sonuç çıkarmak yerine aramızda bir suç ortaklığının başladığını işaret eder gibi gülümsüyor.

Ona bir sonraki seansta üzerinde duracağımız bu olgunluk sorunsalı üzerine düşünmesini salık veriyorum.

4
"Pastayı Eşit Parçalara Bölmek"

Cinsellik Bizi Yetişkin Kılar; Cinsellik Olgunluktur

Karine kararlı bir adımla odama giriyor. Kestane rengi saçlarını canlı renkte bir saç bandıyla toplamış, spor giyinmiş; çok hoş görünüyor. Bugün enerjik bir havada ve bu başlangıç hoşuma gidiyor.

"Sizi görmekten nefret ediyorum" diyor bana. "Olgunluk kavramı üzerine yeniden düşündüm. Yeniden canlanan, geçmişime ait hatıralar size sormam gereken sorular çıkardı önüme. Çocukken televizyondaki film biraz

olsun cinsellik içerdiğinde annem ve babam televizyonu hemen kapatırlardı ve ne yazık ki bu çok sık olurdu. Hep aynı açıklamayı yaparlardı: Sen daha çok küçüksün; bunlar çocuklar için değil. Aynı şeyi şiddet içeren sahneler için de yaparlardı ve her defasında bunu bizi korumak için yaptıklarını söylerlerdi. İçgüdüsel olarak ben de bundan cinselliğin tehlikeli bir şey ya da çocuklara gösterilmeyecek kadar iğrenç bir şey olduğu sonucunu çıkardım. Cinselliğin bu şekilde gençlerden saklanması doğru mu? Gençlerin de bir cinselliği yok mu? Bu bakış açısı sizinle geçen sefer konuştuğumuz değer düşüncesiyle çelişmiyor mu?"

Çocukların Cinselliği Yok mudur?

Tabii ki çocuk cinselliği yetişkin cinselliğinin bir öncüsüdür. Cinsellik aynı zamanda çocuk gelişiminin temellerinden biridir. Bu yaşlarda bunu cinsellik olarak pek adlandırmayız; bu terim yetişkinliğe ayrılmıştır. Bebek annesiyle bir yakınlık aradığında benmerkezli, özel bir sevgi ilişkisi oluşturmaya başlar. Sonuçta bebeğin amacı hayatta kalması ve gelişimi için zorunlu olan sıcaklığı, sütü ve sevgiyi elde etmektir. Anne babanın dikkati tek taraflı olarak, kendini bir bütün olarak tamamlayabilmesi için çocuğun hizmetindedir. Bu libidinal enerji büyümeyi, öğrenmeyi ve dünyayı keşfetmeyi amaçlayan gencin başlıca yaşam dürtüsüdür.

"Peki, o zaman cinsellik neden çocuklardan saklanıyor?" diye soruyor Karine. Cevap çok basit: Çünkü henüz buna anlam verecek bir kavrayışları yok, buna dahil olacak kapasiteye sahip değiller.

"Peki ama anlamamak çok ağır değil mi?" diye karşılık veriyor. "Çocukların neredeyse yanı başlarında yaşanan durumları anlayamamaları onlar için ağır bir yük değil mi?"

Doğrudan Tahrik Eden Fakat Kaldırılamayan Bir Enerji Yüklemesi

Karine'e tehlikenin sadece çocukların bunları anlamamasından kaynaklanmadığını açıklıyorum. Bir çocuk için cinsel bir sahneye şahit olmak sadece anlamadığı bir şeyi görmüş gibi, üzerinde durmadan geçip gideceği ve önceki olduğu haline dönebileceği bir şey değildir. Böyle bir durumda çocuk içine dahil olamayacağı ve yönetemeyeceği güçlü bir tahrik tarafından kışkırtılmış olur. Henüz buna anlam verecek bir kapasiteye de olgunluğa da sahip değildir.

Bu tahrik edici enerji yüklemesi bir travma gibi hareket eder. Çocuk bu fiziksel zorlamayı bastırmaya çalışırken bunu az ya da çok başarır. En kötüsü de bu bastırma nedeniyle ilerideki cinsel gelişimini riske atacak şekilde hazzın, bu bastırmanın altında sıkışıp kalması ve içine giremediği için etrafından dolaşmak zorunda kaldığı bir tuzağa dönüşmesidir. Tıpkı partneriyle aralarındaki cinselliğin bitmesinin yaşamını engelleyen zorlukları nedeniyle benden destek alan hastam Bertrand'ın durumunda olduğu gibi. 4 yaşındayken annesiyle sevgilisinin sevişmelerine tanık olmuştu. Annesi sevgilisiyle otel buluşmalarına onu da götürmüş, oynasın diye de onu yatağın kenarındaki kilimin üzerine bırakmıştı. Alışılmışın dışında da olsa hiç itiraz etmeyip uslu bir çocuk olarak kabul ettiği bu durum, onun için karmaşık bir duruma yol açmıştı. Annesi sevişme sırasında mutlu olmak yerine tehlikede olduğuna dair işaretler veriyordu. Annesi onun bu olaya anlam veremeyecek kadar küçük

olduğunu düşünmüştü. Bertrand şimdi 30 yaşındaydı ve şimdiye kadar tatmin edici bir aşk ilişkisi yaşamamıştı. En son ilişkisinde, her defasında değişmez bir şekilde yürek sızlatan başarısızlıklarla sonuçlanan önceki girişimleriyle yüzleşmek adına, tek başına alınan hazzın ilerisine gitmeyi tercih etmiş ve 27 yaşında genç bir kadına yaklaşmayı başarmıştı. Kız arkadaşıyla cinselliğin olmadığı, sevgi dolu bir ilişki deniyordu. Ancak cinsel bir uyarıyla karşılaştığı zaman onunla cinsellik yaşamasına yetecek kadar ereksiyon olamamasının, bunu yaşayamamanın acısını çekiyor ve bundan itinayla kaçıyordu. Buna rağmen porno sitelerinden destek alarak düzenli olarak mastürbasyon yapmaya devam ediyordu ve fiziksel tepkileri bu esnada tam anlamıyla doğaldı. Bir keresinde uyuyan kız arkadaşını izlerken güçlü bir şekilde uyarıldığını hissetmişti, heyecanının şiddeti panik duygusuyla karışmış ve evi terk etmeyi tercih etmişti. Kız arkadaşının yüzüne annesinin bir görünüp kaybolan görüntüsü yerleşmişti. Bu refleksler haklı endişesinin nedeninin anlaşılmasını sağlıyordu: Çok ama çok küçük bir çocukken pornografik sahnelere dahil olmuştu.

Karine'e neyin gerçekten pornografik olduğunu açıklamak için bu örnekten faydalanıyorum. Zamanın içinde farklı farklı yerlere yayılması, bir mizansen içinde ortaya çıkışı cinsel fantezilerin temelidir. Tarzı doğrudandır; örtüye hiç ihtiyaç duymaz. Amaç tüketiciler tarafından o anda aranılan güçlü bir cinsel tahriki hızlı bir şekilde üretmektir. Amaç, tüketicilerin de aradığı şeye uygun olarak onları en hızlı şekilde tahrik etmektir. Bunun bir kurgu olduğuna, hiçbir durumda cinsellikle ilgili bir belgesel olmadığına dikkat etmek gerekir. Cinsel eğitimlerini tamamlamanın bir yolu olarak kullanımlarına sunulan bu görüntülere bakmak gençler ve azımsanmayacak sayıda yetişkin tarafından sık sık yapılan bir hatadır. En üzücüsü

de bu yolla tüm cinsel tahrikleri tüketen bir travmanın yaratılmasıdır.

Çocuk, Ebeveyninin İkiliğiyle Karşı Karşıya

Karine, haklı olarak, kendi anne babasının bu konudaki davranışlarının yine de abartılı olduğuna dikkatimi çekti. Anne babası tarafından yeterince edebe uygun bulunmadığı için sansürlenen sevişme sahneleri pornografiden uzaktı. Tabii ki ben de onunla aynı fikirdeydim. Bunu anne baba suçlamasına dönüştürmeksizin geçmişte neler olduğunu anlamasına yardım etmek uygun olacaktı. Bu büyük çaba, ters bir tepkinin doğmasına neden olmuştu; onu koruyacağına bilakis bu sevişmelerin ardında çirkin ve kötü bir şey olduğu hissini onda uyandırarak cinsellikle ilgili endişe duymasına neden olmuştu.

Yetişkin cinselliği diye bir şey vardır ve çocuklar onun ne olduğunu açıkça bilmedikleri halde onu sezerler. Bazı sahnelere tanık olmasalar bile onları hayal ederler. Bunda hiçbir sorun yoktur çünkü onların hayal dünyalarında ürettikleri kapasitelerine tamamen uygundur. Eşler aşklarını çocukların önünde yaşamayı sorun etmiyorsa birbirlerine attıkları aşk dolu bakışlar ya da bir öpücük bir problem teşkil etmez. Bilakis bu çocuklara anne babaların çocuklarına duydukları sevgiden farklı olarak, sevginin başka bir biçiminin daha olduğunu, cinsellik yaşayan bir çiftin arasındakinin de başka bir türden sevgi olduğunu ve çocukların bunun dışında kaldığını hatırlatır.

Bu hayal kırıklığı çok olumludur; onlara ufak ufak büyüme, anne babaları gibi yetişkin olma ve böylece onlara çok çekici gelen ve üzerlerinde baskı kuran şeyi tanıma isteği verir. Bütün aile fertlerinin aile içindeki konumlarını çok iyi özetleyen eşkenar bir üçgendir. Anne ve baba, çocuklarının her biriyle kendilerine özgü bir yolla özel bir ilişki kurar. Ama aynı şekilde anne ile baba arasında

da duygusal ve cinsel, güçlü bir ilişki vardır. Çocuk kendi varlığından bağımsız bu bağı algılar, onu hayal eder, onu ister; adını koyamasa da onu büyüdüğünde elde etmeyi beklediği amacı olarak görür. Üç yaşındaki Maxime'in anne ve babası öpüştüklerinde, "Bir gün ben de babam gibi güçlü olacağım ve annemle evleneceğim" demesi bu durumu açıklar.

"Peki o zaman yetişkin cinselliği nedir?" diye soruyor bana Karine. Bu azimli, istekli genç kadın bana adeta nefes aldırmıyor. Ona bu soruyu yanıtlamanın biraz daha zaman alacağını söylüyorum.

Anne Babayı Terk Etmek

Olgun olmak her şeyden önce ödipal aşktan bağını koparmayı gerektirir. Küçük Maxime örneğini tekrar hatırlayalım. Onun yaşında çocuk cinselliği aile içinde sorunsuz bir şekilde yaşanılabilir. Bu cinsellik kaygı duyulmaksızın açığa vurulabilir ve anne baba da buna içinde cinsellik olmayan bir sevgiyle karşılık verir.

Ergenlikte işler karışacaktır. Cinsel güdüler çok daha baskıcı olmaya başlayacak, yetişkin tarafa geçiş yapılacaktır. Aile çemberinin içinde kalmak genç için ya ensest bir ilişki yaşama riski ya da arzularını güçlü bir şekilde, zorla bastırma anlamına gelir. Bu gelişim onu dışarı çıkmaya, aileden uzaklaşmaya iter.

Ergenlik, gencin dünyayı fethetme ihtiyacı ile onun anne baba kucağından çıkma endişeleri arasında geçen bir kararsızlık dönemidir. Anne babanın dikkati, ister ona rüştünü ispatlamada rehberlik ederek bu geçişi kolaylaştırmaya yönelmiş olsun ister tam tersi onu suçlamak olsun, önemli bir rol oynar.

Karine bu hassas dönemi hatırlıyordu. Arkadaşlarıyla dışarı çıkmak onun için tehlike, risk anlamına geliyordu. Özellikle de anne babasının sözünden çıkma ve ailesinin

ona olan sevgisine ve güvenine ihanet etme riski anlamına geliyordu. Her şeye rağmen var olan arzu, kötülük ve suçluluk duyguları üretiyor ve bu olumsuz duygular cinsellikle ilintilendiriliyordu. Halbuki bu gençleri ailelerinden uzaklaşmaya iten libidinal dürtü sosyal bağların kurulmasına, bir çift ilişkisinin şekillenmesine, belki de günün birinde onların da bir anne baba olmasına olanak vermeye yarıyordu.

Cinsellik, çocuğu, anne babasının ilişkisinin de temeli olan cinsel ilişki tasarımına yönlendirerek belli bir sınıfa kaydediyordu. Cinsellik böylece aşk, evlatlık ve cinsel kimlik kavramlarını birbirine bağlayan ana hat olacaktı.

Cinsel Dürtüyü Yönetmek

Olgun olmak aynı zamanda cinsel güdülerin varlığını tanımak ve onları pornografi ve romantizm arasında nasıl yöneteceğini bilmektir. Çok sayıda yetişkin bu güdüleri hafife alıp yadsıyarak, şeytani bir şey olarak görüp kendini sakınarak ya da bu sorumluluğu üzerine almayarak bu sorunu atlatır. İlk görüşte aşk romantizmin albenileriyle süslenmiştir. "Cinsellik değil duygular önemlidir" düşüncesi hâkimdir. Kimsenin görmek istemediği, işin karanlık yüzü pornografidir; onun da örtüsünü onu aşağılayarak sevinçle açarız. En kötüsü yine aşk adına yaptığımız deliliklerin, işlediğimiz suçların tıpkı Antik Yunan'da Eros ya da Cupidon'un oklarıyla yaptıkları gibi hiçbir öneminin olmamasıdır.

Hastalarımdan Anna'yı düşündüm. Pierre ile birlikte yaşamak için 10 senedir birlikte olduğu kocasını iki kızıyla birlikte terk etmeye hazırlanıyordu. Ona bu kararı aldıranın ne olduğunu sorduğumda bana birdenbire bir virüs kapıp hastalanan bir kurban gibi âşık olduğunu söylemişti. İsteğinin dışında gerçekleşen bu olay onu güçsüz bırakmış, yıldırım çarpmışa çevirmişti. Ona bu durumu

sorgulatacak ya da bu olaya direnmesini sağlayacak bir sorum yoktu. Bu aşk onun kaderiydi ve o da kendini kadere teslim etmişti.

Karine cinsel güdülerini tanımak ve onları yönetmek konusundan mustaripti. O hassas, duygusal bir ilişki için can atıyor; cinsellik onu korkutuyordu. Cinsel olmayan, çocuksu, cinsiyetleri olmayan meleklere özgü, romantik bir aşk arayışı içindeydi. "Uzun zaman" dedi, "seks ve duygular benim için farklı şeylerdi. Âşık olmadığım biriyle cinsel bir ilişki yaşamayı düşünemezdim bile. Hâlâ da seks sözcüğü benim için pek anlaşılır değil. Şurası çok açık ki aşka ve duygulara çok değer verdiğinizde seksi dikkate almıyor, üzerinde durmuyorsunuz."

Bu içsel paylaşım bana göre yetişkinler arasındaki aşkın doğru tanımıydı. Karine'e şunu da belirtiyorum: Bu ilişki düşüncesi ve daha önce de beraber üzerinde durduğumuz öteki üzerine eğilmeliyiz çünkü bu konulardan her biri insan cinselliğine hak ettiği değeri verebilmemiz için anlamamız gereken temel meselelerdir.

Ergenlik: Cinsel Olgunluğa Giriş İçin Hayati Önemde Bir Dönem

Çocukluğun görece sakinliğinden sonra genç, onu ne yapacağını bilmez bir hale sokan, şiddetli cinsel dürtülerle karşı karşıya kalır. Onları görmezlikten gelemez. Anne babasının aile ve arkadaşlarından oluşan sosyal çevresinin yardımıyla onları sınırlandırması gerekecektir. Bu kuralları içselleştirmesi onu gerçek bir yetişkin yapmaya yetecektir. 14 yaşında bir çocuğun cinsel olarak uyarılması onun cinselliğe kapasitesi olduğu anlamına gelmez. "Kamışımı kaldırıyorum demek ki ben artık bir erkeğim" yargısı yanlıştır. Önemli olan sadece bu cinsel güdüleri yönetmek değil, onları hayatı devam ettirecek ve özellikle bizi ötekiyle buluşturacak şekilde dönüştürmektir. Bu güç işten yakasını en basit çözüm olan yasaklamayla kurtaran ebeveyn için sorun yoktur. Gencin bu iç daraltıcı cinselliği, yetişkinliğinde yeniden ortaya çıktığında izleri yok olmayacak, günün birinde yetişkin olduğunda birdenbire mucizevi bir şekilde coşku veren, olgun, tamamlanmış bir cinselliğe sahip olmayacaktır. Genç, ister anne babası tarafından konulan yasaklara boyun eğsin isterse de onları aşsın, sonuç özünde değişmez: Bu can acıtan sorunu tek başına aşması gerekecektir.

Bastırmak?

Bu karmaşık dönemde cinsel dürtüleri bastırmak bir çözüm olarak ortaya çıktığında bu, her zaman sorunlu bir konudur ve tatmin edici bir birlikteliğin kurulmasında birçok zorluğu beraberinde getirir.

İşte 30 yaşındaki genç kadın hastam Caroline'ın de durumu buydu. Bana başvurmuştu çünkü erkek arkadaşı onu ayrılmakla tehdit ediyordu. İlişkisinde cinselliği özenle dışarda bırakmıştı. "Bu tarz şeylerle pek ilgili değilim" dedi kendi benimsediği formüle uygun olarak. Onun için cinsellik en iyi haliyle bir boş zaman eğlencesi, en kötü haliyle ise ailevi ve sosyal düzeni tehdit eden çirkin ve yararsız bir sapkınlıktı. Bu bahsettiği ailevi ve sosyal yapının temelinin cinsellik olduğunu tam olarak kavrayamamıştı. İlişkisini tehlikeye atan da cinselliğin bu boyutunu yadsımasıydı.

Bastırmanın diğer klasik bir sonucu da bastırmanın baskıyı doğurmasıdır. Herhangi bir şeyin üstünü güçlü bir şekilde bir kapakla kapatır gibi örtmeye çalıştığımızda bu kapak ne kadar ağır olursa olsun o şeyin de tepkisi bizim uyguladığımız baskı oranında artacak, uyguladığımız güçle birlikte üzerimize itilecektir. Françoise'nın durumu buna canlı bir örnekti. Bana telefon etmiş ve seksolojide çok nadiren rastlanır bir şekilde acil bir randevu talep etmişti. 40 yaşındaki karısı ev hanımı Marie kayıptı. Marie 15 yaşından beri çok inançlı bir insandı ve hayatında sadece tek bir erkek olmuştu. Kısa bir süre önce komşusuna âşık olmuş ve kocasını aldatmıştı. Öncesinde hiçbir hazırlığın olmadığı bu şiddetli patlama onu kıskıvrak yakalamış ve tüm prensiplerine aykırı bir şekilde davranması için kışkırtmıştı.

Uygarlaşmamış Bir Cinsellikle Kapana Kıstırılmak mı?

Eğer ergenlikte çoğunlukla kuralları ihlal etmeyi, kendimize bir sınır çizmemeyi, yasak kabul etmemeyi yeğlediysek bu işten paçamızı kurtarmamız gerekecektir. Deneme yanılma yoluyla, ilişki içinde bulunduğumuz bir yaşama uygun sayılabilecek bir dengeyi tutturmayı başar-

mış olabiliriz ama aynı zamanda başarısız olup şiddetli ve uygarlaşmamış, hesaplanması zor bir cinsellik kapanında diğer kişilerle ilişkimizin inşasıyla sıkışıp kalabiliriz. Jonathan'ın durumunu ele alalım: 28 yaşında, çekici, genç bir adam. Zeki, eğitimlerini başarıyla tamamlanmış, mesleki hayatının başında güvenle ilerliyor. O kendini bir "tüketici" olarak betimliyor. Çok iyi tanıdığı ve tamamen doğal olan cinsel dürtülerinden korkuyor ve onları tatmin etmeye çalışıyor. Diğerleri, onun gözünde bu amacına ulaşmak için gereken araçlardan başka bir şey değil. Hoşlandığı kadınları baştan çıkarmak için doğal çekiciliğini kullanıyor ve onların bedenlerini, kadınlıklarını kendi zevkleri için kullanıyor. Bir kere elde ettikten sonra onlara yüz çevirip başka bir avın peşine düşüyor. Avlamak için yeterince vakti bulamadığı bazı zamanlarda da bunun için para ödemek zorunda kalıyor. Yine de bir yırtıcı hayvan gibi avın peşinde koşmanın ürpertici heyecanını tercih ediyor.

Bu durumda kabullenilmiş cinsel güdü, bir ilişkiye uygun biçimde dahil edilmez; diğerinin varlığını hesaba katmaz. Jonathan asla bir çift olamayacak ancak yalnız bir kurt olabilecekti. Öte yandan bu yalnızlıktan da şikâyetçi değildi; O halde burada ne işi vardı? Suçlu bulunduğu bir davanın sonucu olarak düzenli bir tedavi görmek zorunda kalmıştı. Son macerası kötü bitmişti: Genç bir kadın onun o karşı konulamaz cazibesine rağmen onu reddetmişti. Arzusu karşısındaki bu direnç hoş görülemezdi ve bu nedenle kadına şiddet uygulamıştı ve şimdi de bunun hesabını mahkemede vermek zorundaydı. Öteki, toplum, ilişki kavramlarını birleştirebilecek miydi?

Jonathan tek başına büyümüştü. Çok rahat, sürekli meşgul ve göstermelik bir çift olan anne babasının tek oğluydu. İlgi ve sevgi dışında hiçbir eksiği yoktu. Bu genç adamın cinsel güdüleri benmerkezliydi ve kendi üzerinde tam bir iktidara sahipti. Cinsellik duygulardan arındırıl-

mıştı; sadece haz verme hizmetindeydi. Jonathan'da da olduğu gibi böyle tersine işleyen bir sistem cinsel olgunluğa ulaşmayı başarısızlığa uğratır.

Karine'in açık açık sorduğu sorulardan biri sayesinde, sakladığı sır bu kez somut bir şekilde karşımıza çıkıyor: "Bu, cinsel hayatı olmayan birinin tam bir yetişkin olmadığı anlamına mı geliyor?"

Pastayı Eşit Parçalara Bölmek

Ona favori şemamı gösteriyorum: Bu, pastanın ya da zevkinize göre camambert peynirinin dilimleri gibidir; her bir dilim yaşamımızın önemli ve farklı bölümlerini temsil eder.

Hepsinden önce mesleki yaşam dilimi gelir ki bu, daha sonra icra edeceğimiz bu mesleğe sahip olabilmek için gereken eğitimleri alırken başlar; meslek sayesinde kendi ekonomimize sahip olur ve bu sayede de kendimizi gerçekleştirir ve aynı zamanda çarkın işleyen bir parçası olduğumuz bilinciyle topluma dahil olmamızı sağlar. Kişisel bir tatmine ve başkaları tarafından tanınmaya; kendimizi değerli hissetmeye olanak tanır.

Bugün bu bölüm dev gibi büyüme eğilimindedir. Bunu anlamak için kanıksanmış bir şekilde ona ayrılan zamana ve enerjiye bakmak yeterlidir. Bana göre burada büyük bir yabancılık söz konusudur; bence mesele kendilerini işyerleri için kurban eden çalışanlar meselesi değildir; mesele şu ki mutluluğumuz artık sadece mesleki hayatımızdaki başarıya bağlıdır. Bu bağdaştırma çok tehlikelidir çünkü en ufak bir başarısızlık durumunda insan kendini tüm değerini yitirmiş olarak bulur ve kolaylıkla intiharı tek çare olarak görebilir. Bu bozulma ve orantısızlık, işi cinsel yaşantının başlıca engeli kılmıştır.

Karine'in durumu da bu tezi kanıtlıyordu. Zor müşterilerine bilgi işlem konularında destek verme görevindeydi

ve şirketinin belirlediği hedefler açısından bu hizmeti verecek yeterliliğe sahip olmak zorundaydı. Başarısız olursa sadece işini riske atmış olmayacak, aynı zamanda kendini başarısız da hissedecekti. Kendine verdiği değer, üstlerinin ona verdiği değere göre değişiyordu. Bu değersizlik duygusundan kaçınmak için işte daha fazla kalıp eve geç saatlerde dönmekte, hafta sonu eve iş getirmekte tereddüt etmiyordu.

Akşamlarını kafasını boşaltmak için televizyon izlemek ve uyumaktan başka bir şey düşünemez halde harcıyordu. Karine şakayla karışık, "Demek tüm bunlar bu yüzden oluyormuş" diyor.

Pastanın diğer dilimi, yaşamın diğer önemli bir bölümü de aileydi; bizi dünyaya getiren, bizi yetiştiren, besleyen, eğiten ve görevleri tamamlanana kadar bize sevgilerini veren aile. Tüm hayatımız boyunca bize referans olan bu kaynakla aramızdaki bağı koruruz. Aile aynı zamanda bizim de sırası geldiğinde dünyaya çocuklar getirerek kurmak istediğimiz şeydir. Sonuç olarak aile, bizim ötekileri tanıdığımız gibi ötekilerin de bizi tanımasını sağladığı için önemlidir; kendimizi bir topluluğun parçası hissetmemizi sağlayan, ait olduğumuz kültürel grubumuza açılan kapıdır.

Aile ve İş Cinsel Mutluluğa Karşı mı?

Cinselliğin, aile içinde, ensestin yasak olması gerekçesiyle tamamen dışarıda bırakıldığını hatırlayalım. Bazı durumlarda bazı gençlerin cinsel güdülerini dizginlemeyi tercih ederek kapana kapılmış bir av gibi aile kozasında sıkışıp kaldıkları görülür. Arzularından ötürü ailelerine ihanet etmiş gibi hisseder ve bu suçluluk duygusuyla yaşarlar. Cinsel hayatı olan yetişkin bir özne olmak için anne babadan uzaklaşmak zorunludur.

Karine bunun tıpkı ilk defa evden çıkmak istediğinde hissettiği şeye benzediğini söyleyerek beni onaylıyor.

Okuldaki notları biraz düştüğünde kendisini anne babasını, özellikle babasını hayal kırıklığına uğratabileceği için suçlu hissetmişti. Bunun üzerine onlar, "Okulun önemli!" diye tekrarlamışlardı. Üzücü bir hikâyeye dönüşen ilk birlikteliği bu suçluluk duygusunu daha da güçlendirmişti. Anne babasının kınayacağı utanç verici şeyler yapmıştı ve bunun cezasını da çekiyordu. Daha sonra annesinin hastalığıyla beraber annesinden uzaklaşıp kendi hayatını yaşadığı için ona ihanet etmiş gibi hissetmişti.

İstisnalar hariç, genelde bir beraberlik kurana kadar, çift olana kadar her şey iyi gider. Gündelik hayattaki paylaşımlar kaçınılmaz olarak bir ailesellik yaratır ve bize büyüdüğümüz çevreyi hatırlatır. Sırası gelip de çocuk sahibi olduğumuzda onlarla meşgul olurken bu duygu daha da güçlenir ve cinsel heyecanlar bir kenara atılır.

Çözüm anne baba ve çift olma zamanlarını birbirinden ayırmak, özellikle de anne baba olmaya, çiftler arasındaki cinsellikten daha yüksek bir değer biçen değerler hiyerarşisi yaratmaktan kaçınmaktır. Cinsellik ve anne babalık birbirilerine rakip değil, aksine birbirlerinin dostudur. İşi daha da zorlaştıran bu hiyerarşik konumlamanın bazen tamamen bilinçli bir şekilde ortaya çıkmamasından kaynaklanır. Kadınlar bu duruma karşı özellikle savunmasızdır çünkü onların cinselliği yakın bir geçmişe kadar göreceli olarak tabu olarak kalmış, annelik vasıfları yüceltilmiştir. Anne olmak kadının cinselliğinin mükemmel şekilde açığa vurulmuş halidir. Böylece daha işin temelinde bir uyanıklık yapılmıştır; cinsellik annelikle asla yarışamaz o zaten hükmen mağluptur.

Dahası, bir çiftin beraberliği, anne baba çocuk ilişkisinin yeniden yaşandığı yer değildir. Jérémy ve Karine'in çocukları yoktu ama Karine zamanla aralarında biraz uyuşturan bir şefkatin yerleştiğini fark etmişti. "Küçük bir kız çocuğuymuşum gibi okşanmayı, sarılmayı bek-

liyordum" diyor düşünceleri arasında biraz kaybolmuş olarak sallarken. "Sonra anladım ki artık büyüdüğüme göre bunu beklemek her zaman iyi bir fikir olmayabilir" diyor, der demez de şakayla karışık soruyor: "Pastanın başka dilimleri yok mu?"

Cinsellik ve Toplumsallık Birbirine Bağlı Bölümlerdir

Bununla birlikte hayatımızın diğer önemli bir parçası da toplumsal ilişkilerdir. Toplumsal ilişkiler demek mesleki hayatımızla, arkadaşlarımızla ya da daha basitçe günlerimizi geçirdiğimiz diğer kişilerle dış dünyayla uyumlu bağlar kurma kapasitemiz demektir. Bu toplumsallığın temeli çocuklukta, özellikle de ergenlik döneminde kurulmaya başlar. Başarılı olması, bizim diğerleriyle birlikte yaşamamıza izin verecek empati ve saygı duyma kapasitemize bağlıdır.

Öte yandan bu, aynı şekilde bizim toplum hakkındaki fikrimizi ve politik bilincimizi de içerir. Cinsel hayatımızdaki uyum için bu alanda iyi bir gelişim şart koşulmuştur. Karine ısrarla hayatının bu alanında bir sorun olmadığına beni ikna etmeye çalışıyor.

Bense tam tersine hastalarımdan biri olan Jacques'ı düşünüyordum. Bu, onun için maalesef böyle değildi; farklıydı. Hastalık derecesinde bir utangaçlıktan ötürü acı çekiyordu; duygusal hayatı uzun zaman önce bir çöle dönüşmüştü. İlişki kurma yeteneğinin eksikliği onu izole etmiş ve başkalarıyla olan karşılaşmaları zahmetli bulup bundan kaçar olmuştu. Değerli bir adam olabilmesi için, kız arkadaşı Marie'nin, France'in engelleri aşma ve onun ördüğü duvarların arkasındakini keşfetme hususunda çok diretmesi gerekecekti.

Sonuçta bu alan yaşamsal enerjimizi veya libidomuzu yücelten her şeyin sonuçlarının bir yansıması olur. Karine

sözümü kesiyor: "Korkarım tam olarak anlamadım." Ona karmaşık sözcüklerin arkasında bizim gündelik hayatımızdaki basit kavramlarımızın olduğundan şüphe etmemesini söylüyorum. Ne zaman cinsel içgüdü amacından saparsa, ister dinsel ister felsefi ya da artistik olsun, işte o zaman yüceltme söz konusudur.

İnsanoğlu, her zaman, onu hoşnut etmeyen materyalizmin ötesine geçmek için bu ruhsal gelişimin peşine düşer. Bu kişisel gelişimin cinselliğin gerçekleşmesinin önünde bir engel teşkil ettiği de görülmez. Bu sadece cinselliğin farklı bir ifade şeklidir.

Pierre cinsel hayatındaki çalkantıları anlamak için bana danışmaya gelmişti. Heykeltıraştı ve yoğun yaratım aşamalarında cinselliğinin azaldığını ya da neredeyse tamamen yok olduğunu fark etmişti. Tüm zamanını ve enerjisini çalışmaya harcıyordu. Atölyesinden çok az çıkıyor, ancak bir şeyler yiyip uyuyordu; arkadaşlarını görmüyordu ve kız arkadaşı da onu çalışması için rahat bırakması gerektiğini düşünüyordu. Ne de olsa bunlar geçici dönemlerdi. "Bu iş bittikten sonra yeniden doğmuş gibi olacağım" demişti ona.

"Ama o zaman seksi nereye yerleştireceğiz?" diye soruyor Karine.

Ona şunu öğretiyorum: cinsellik hayatımızın bölümlerinin bir parçası değil, başlı başına hayatımızın bir bölümüdür. Diğer bölümler gibi o da çocukluk süresince, özellikle de ergenlik dönemi boyunca, kurulur. Bize bir gelişim ve kişisel değer kazanma imkânı, ikramiyeler sunar. Ötekilerle olan ilişkilerimizin önemli bir parçasını organize eder.

Yetişkin olmak, hayatın tüm alanlarını aralarında bir hiyerarşi kurmadan uyumlu bir şekilde geliştirebilmek demektir. Sık sık iş ya da anne babalık daha önemliymiş gibi değerlendirilir; bunlar ciddi işlerdir ve tüm zaman

onlara göre ayarlanır; cinsellik ise yararsız boş zaman aktivitelerinden biri olarak bir köşeye atılır.

Baştan aşağı eşit şekildeki şekilde sınıflandırma: Din, felsefe, sanat ve zekâ taşıyan duygular yüceltilen ve değerli kılınan taraftadır; bunun tam tersi olarak cinsellik ise aşağıdadır; hayvansal tarafımızın küçümsediğimiz bir yanını temsil eder. Bu temsil Descartes'tan beri büyük bir başarısızlığa uğramıştır. Günümüzde insanın, fiziksel ve zihinsel tarafları bir düğüm gibi birbirinin içine geçmiş, karmaşık bir varlık olduğunu artık biliyoruz. Bunlara karşı koymaya çalışmak bizi çıkmaz bir sokağa götürmekten başka bir işe yaramaz. "Tüm bu yeteneklerin ergenlikte kazanıldığını anladığımı sanıyorum" diyor Karine kötümser bir havayla. "Sizi temin ederim ki hayatımın bu kötü dönemine geri dönmek zorunda değilim. Jérémy de zaten bu dönüşümü kesinlikle desteklemeyecektir."

Ona hak veriyorum ama şu anda yapmakta olduğu bu çalışmada belli bir yere gelmiş ve bunu bir yetişkin olarak sahip olduğu yetilerle yapmıştı ve sonuç daha şimdiden cesaretlendiriciydi.

5
"Bir Artı Bir Tabii ki İkiye Eşittir"

Cinsellik Öteki Olmayı, Ötekini ve Ötekinin Farkını Kabul Etmektir

Karine her zaman yaptığı gibi konunun en can alıcı yerinde hiç vakit kaybetmeden kibarca araya giriyor: "Şu anda beraber yaptığımız bu çalışma çok ilginç ama bana öyle geliyor ki düşüncelerim sadece kendi üzerime odaklanmış durumda. Amaç cinselliğimi Jérémy ile de paylaşmak değil mi? Sizinle görüşmeye başladığımdan beri bu konu üzerine okumaya, dinlemeye yoğunlaştım ve gördüm ki kadın dergileri kötü giden her şeye çözüm

olarak sık sık mastürbasyonu övüyorlar. Ben buna katılmıyorum. Benim amacım kendi dünyamın içinde kalarak kendi kendine haz almak değil."

Onu tebrik ediyorum: Görüşmelerimizin dışında okuyarak, dinleyerek, gözlem yaparak düşünmesi tam da yapılması gereken şeydi. Onun bu merakı kendini bu işe tamamen verdiğini ve aynı zamanda benim o ana kadar saklı tuttuğum bazı şeyleri artık örtemeyeceğimi, onları açmanın zamanının geldiğini gösteriyordu.

Yine de ona şunu hatırlatıyorum: Bireysel cinselliğimiz bir çıkış noktasıysa yetişkinlikteki varış noktası "ötekiyle karşılaşma"dır. Tıpkı diğer başka şeylerde olduğu gibi, mesela kendimize gurmelere layık güzel bir yemek ısmarlama ya da bir müzikseversek bir konsere gitmek gibi, temelde önemli olan cinsellikten tek başına da zevk alma yetisine sahip olmaktır. Böylece bu zevk, onu bizim için önemli biriyle paylaştığımızda bir anlam ve derinlik kazanacak ve kat kat artacaktır.

Bu mantıkta öteki bize zevk veren, tüketilen bir nesne değil; kendi kendimizi aşmamız için bize sunulan bir yoldur. Karine'e bugün bu kendini aşmak sorunsalı üzerine yoğunlaşmayı öneriyorum.

Kendini Ötekiyle Paylaşarak Kendinden Çıkmak

Çocuk cinselliğinin temelinde her şeyden önce otoerotizm vardır. "Bu, çocuğun herhangi biriyle bir ilişki kurmadığı anlamına mı gelir?" diye sordu Karine hemen. Hayır, tabii ki annesi babası, ailesi vardır. Etrafını özel ilişkilerle örmüştür. Yaşamının ilk haftalarında bebeğin annesiyle füzyonel bir çift ilişkisi vardır ve "aşk balonu"nun yeri biraz farklıdır. Kendini tanımlama ve bireyselleşme sürecinin bir gereği olarak yavaş yavaş bir kopuş meydana gelir. Bebek ile etrafında ilişkiler kurduğu ötekiler arasındaki fark kademeli olarak ortaya çıkacaktır.

Karşısındaki bu geniş inşaatın şantiyesinden ihtiyacı olan tüm materyali – sevgi, bakım ve güveni– aile içinden kucak kucak alır. Tamamen bu işle meşgul olduğu için sadece kendi üzerine yoğunlaşmıştır. Kendilerini ona adayan ebeveynleri ise bu durumun tersine, kendilerini odak noktası olarak görmekten çıkmıştır. Bebeğin çevresinden aldığı bu sevgi onun için hayati önem taşır. Bu bağlılık olmadan hayatta kalamaz. Ebeveynleri ise bir çeşit kendilerinden vazgeçme durumu yaşamaktadır çünkü onlar birer yetişkindir ve dolayısıyla da daha küçük birini korumayı, sevmeyi öğrenmiş ve bunu özümsemişlerdir.

Ergenlikte işler değişecektir. Cinsel dürtüler yetişkinlerde olduğu gibi ortaya çıkar çıkmaz genç, ailesinden uzaklaşacaktır. Tam anlamıyla ötekinin peşinden koşmaya başlayacaktır. Ergenliğe geçiş yolunda başlangıçta kademeli olarak ilerleyecek, zaman zaman sosyal çevre içinde patlama yaşarken zaman zaman onu koruyan ailesinin kucağına çekileceği gerileme dönemine girecektir. Ergenlik aynı zamanda cinsel kimliğin kadın ya da erkek olarak inşa edildiği dönemdir. Bu dönemde ötekilerle çatışmak kendini hileli bir aynayla tanımaktan başka bir şey değildir. "Bu doğru bir ilişkinin bu yaşlarda kurulamayacağı anlamına mı geliyor?" diye soruyor bana Karine. "Tabii ki âşık olurlar, tutkudan kaynaklı baş dönmesine kimse dur diyemez. Erkek ya da kız arkadaşları için hissettikleri duyguların bir karışımı gibi ortaya çıkan karmaşık, aşka benzer duygular bir yakınlık hissetmeye bağlıdır ama aynı zamanda içinde diğer cinsin farklılığının keşfedilmesinden kaynaklanan bir korku da vardır.

Bu ergen çiftlerin belli başlı özellikleri yetişkinlikte şekillenecek ilişkilerle aynı değildir. Bu yaşta karşı cins bazı gerçekleri açığa çıkartan bir haberci, bir uyarıcı olarak otoerotizmin başka bir şekline hizmet amaçlı kullanılır. O artık benmerkezci küçük bir çocuk değildir ama haz

üreterek kendi cinselliğini tanıma ve diğer cinsinkini keşfetme yolunda olan bir ergendir.

"Sonuçta genç yeniden kendiyle karşı karşıya gelmiş olur çünkü kendinden başka biriyle karşı karşıya gelmiştir" diye özetliyor Karine. Bu formül bana kusursuz görünüyor. "Bu çiftlerin devam etme şansı yok mu?" diye de soruyor.

Aşkla büyük tutuşma faslını geçtikten sonra her biri kendi dünyasına çekilir ve sonra tekrar, şimdiye kadar anne ve babasından beklediği sevgi, ilgi ve hazzı talep etmek için bir başkasına yönelir. Zarlar hilelidir çünkü genç bunu talep eder ama kendisi bunu vermeye hazır değildir. Herhangi birini, kendisinden farklı birini tanıma yetisine tam olarak sahip değildir ve bu da aynı beklentiler ve heyecanlar içinde olmadığı anlamına gelir. İlişki sık sık anlaşılmaz bir hava içinde olur; bunu bir şaşkınlık, ardından öfke ve nefret izler.

Başlangıçta sevilen öteki, zorunlu olarak başarısızlığın nedeni olan bir muhalife dönüşür. O halde hastalar için sonuç kaçınılmazdır: "O kadın/erkek benim için yanlış insandı." Ben de hemen şöyle düzeltirim: "Yanlış olan zamandı." Ergenlik aşkları sık sık duygusal bağlanma, hayal kırıklığı, karmaşık heyecanların bir karışımı olarak kalır. Bu ilk heyecanlar çok nadiren unutulur.

Bazıları maalesef hayatları boyunca bu evreyi aşamaz; uzun süreli bir ilişki kurmayı bir türlü beceremezler. Birçok insanın uzun süreli beraberliklerde başarısızlığının en sık rastlanan nedeni budur.

Benmerkezciliğin Sınırları

Karine, "Ergenlerin âşık olduğunu belirttiniz. Bu belli bir yaşı geçen yetişkinlerde artık tutkuya rastlanmaz mı demek oluyor?" diye soruyor.

Hangi yaşta olursak olalım aşkın tutku kısmının hepimiz için neredeyse özdeş olduğuna emin olabilirsin,

diyorum. Bu dönemde farklı olarak ötekini gerçekten tanımayız; yaptığımız daha çok yüzeyde gördüğümüz birkaç özellikten yola çıkarak bir fantezi yaratmaktır. Ne zaman ki tutkumuz azalır, bundan sonra partnerimiz her şeyin çok farklı bir şekilde organize olduğu kendi gerçekliğinde ortaya çıkar. Benmerkezcilik yetişkini artık tatmin etmez. Bir insanı gerçekten tanımanın ve onunla bir şeyler paylaşmanın özlemini çeker.

Dolayısıyla da kendi kendine zevkin cinsel güdüleri yönetmesinin de, herhangi bir hayal kırıklığına karşı kişiyi koruma kapasitesinin de bir sınırı vardır.

Öteki ne bir tatmin nesnesi ne de bizi tehdit eden, bizi kendimize yabancılaştıran ne de yasak koyucu anne babanın yerini alan biridir. Aynı zamanda başlangıçta dünyaya ilk geldiğimizde ailesel olan tarafından etrafımızda kurulan fanusu yapay bir şekilde yeniden yaratarak bizi tüm dünyaya karşı koruyacak bir misyonu da yoktur.

Paul ve Caroline'ın hikâyesini ele alalım: iki senedir beraber yaşıyorlardı ve sürekli kavga etmekteydiler. Paul Caroline'ı bazı seks oyunlarına zorluyor, Caroline ise kendini bunlara her zaman hazır hissetmiyordu. Ayrıca Paul'un bu istekleri çok direkt ve baskıcıydı. "Yapmak istediğiniz şeyi yapmaktan mahrum bırakılırsanız nasıl iyi bir çift hayatı sürdürebilirsiniz ki?" demişti.

Ona tahrik etmenin öneminden bahsettiğimde durumu basite alarak bunların hiç önemli olmadığını, hiçbir işe yaramadığını, fingirdeklerin küçük hileleri olduğunu söylemişti. Ona bunların Caroline için önemli olduğunu açıklamaya kalkarsam eğer bunu yanlış anlıyordu ve bunun nedeni zeki olmaması da değildi; çok iyi bir mühendislik eğitimi almıştı ve umut verici bir kariyerin başındaydı. "Bunların hepsi çok karmaşık, oysaki seks çok basit bir şeydir. Caroline bloke olmuş durumda; sorunları olan ben değilim; o."

Paul için çift ilişkisi cinsel ihtiyaçları için ideal bir oyun sahasıydı. Ötekine duyulan özlem duygusundan farklı bir biçimde yoksundu. Arzuları, heyecanları, beklentileri vardı... Halbuki şimdiye kadarki partnerleri ile girdiği ilişkiler iki tarafın da birbirini seçtiği ve birbirini etkilediği, başlangıçta duyguların çok güçlü olduğu ilişkilerdi. Eğer bu çift devam etmek için bir şans istiyorsa Paul'ün büyümesi, Caroline'ın farklılığını hesaba katma yetisine sahip olması gerekiyordu.

Agnes'nin durumu ise başka bir hikâye. Max'a çok âşıktı ama onunla cinsel ilişki yaşamaya pek niyeti yoktu. Çünkü o bir "ideal adam"dı. Uzun, güçlü, onu koruyan... Bu adamın hayranlık duyduğu her şeye sahip olduğunu söylemişti bana. Kısa bir süre önce Agnes bir estetik salonu açmış ve o da ona bu girişiminde yardımcı olmuştu ve hesapları kontrol etmede, muhasebe işlerinde de yardımcı olmaya devam ediyordu.

Yaşlı anne babasının son küçük çocuğu olan Agnes el bebek gül bebek büyütülmüştü ve ailesinin bu doğal ilgisinin devamını üstlenecek biri olarak Max'ı bulmuştu. Max güzel ailesi tarafından da ideal bir damat olarak takdir ve kabul görmüştü. Her şey böyle gayet güzel devam edecekti, eğer Agnes sevgilisini iki kez aldatmasaydı. Ona göre asla Max'a olan aşkının yerine konulamayacak iki önemsiz maceraydı. Yine de kendini sorguladı çünkü bu defa Max her şeyi anlamış ve çok acı çekmişti.

Agnes, beraberliğinde anne babasıyla olan ilişkisini sürdüren genç bir kadındı. Seviliyor, şımartılıyor, korunuyordu ama kim onu cinselliğini yaşayan, yetişkin bir kadın yapacaktı? O da tıpkı büyüyünce evinden, ailesinden uzaklaşan bir ergen gibi o kişiyi dışarda arıyordu. Bu roller değişmediği sürece er ya da geç Agnes ile Max arasındaki beraberlik bitecekti.

Bir başka durum da Jerome ve Isabelle'inkiydi. Jerome, Isabelle için benden, yani bir cinsel terapistten randevu almıştı çünkü onun baskı altında olduğunu düşünüyordu. Bir çiftin aralarında tüm fantezilerini tatmin etmeleri normal değil midir?

Jerome fetişisti. Her sevişmede ona zevk veren ama aksine Isabelle'i tiksindiren, evinde sakladığı bir takım aletler kullanıyordu. Isabelle'in onunla aynı fantezilere sahip olmadığını söylemesi Jerome için sürpriz olmuştu. Hızlıca benim itirazımı elinin tersiyle bir köşeye itip reddetti: "Ondan istediklerim çok büyük şeyler değil, sadece bana haz veren şeyler. Eğer beni seviyorsa bunları beni mutlu etmek için yapması gerekir." Böyle bir durumda öteki yoktur.

Isabelle için bu ağırdı: Kötü muamele görmüştü. Çocukken üvey babasının cinsel tacizlerine maruz kalmış bir kurbandı ve bir seks objesi, bir zevk aracı olmaya alışmıştı. Jerome'la birlikte bu rol geri dönmüştü ona. Şimdi de erkek arkadaşının baskısı ve istekleri yüzünden güçlük çekiyordu. Kendini suçlu hissetmesi, aşkının değersiz olduğunu hissetmesi ve reddedilme korkusu durumunu daha da ağırlaştıran koşullardı. Jerome'a Isabelle'i tek başına görmeyi önerdim; benim yardımıma ihtiyacı vardı. Jerome "Isabelle'i rahatlatacağımı" düşünerek buna memnun oldu. Kuşkusuz hayal kırıklığına uğrayacaktı.

Cinsel olarak yetişkin olmak, varlığını ve ötekinin farklılığını tanımak için benmerkezli olan çocukluğun hükmü altından tamamen çıkmaktır. Bu aynı zamanda bağımlılığın aşırılığından, yani çocukluğa ait o duygusal yaralanma alanından da çıkmak demektir. Sonuç olarak bu dengeli, eşit, şikâyetsiz, ne köle ne de efendinin olduğu bir ilişki yaratma kapasitesine sahip olmak anlamına gelir.

"Teoride çok güzel bir izlence ama gel gör ki pratikte işlemiyor!" diye çıkışıyor Karine. Bana kalırsa günümüzde

çift kalmak çok daha zor. Eskiden bu bana daha kolay görünürdü. Her durumda daha az başarısızlığa uğranırdı.

Evet, bunu kabul ediyorum: Geçmişte birey ve onun cinselliğinin sınırları toplumun ayakta kalmasına hizmet edecek şekilde sıkı sıkıya belirlenmişti.

Beraberliğin Değeri

Yirminci yüzyılda bireyselliğin yükselişine şahit olduk. Beraberlikler de bundan nasibini aldı. Toplumun temel birimi, çekirdeği olan ailenin kurulması, mirasın ileride sahip olunacak çocuklara aktarılması ve korunması amacıyla aileler arasındaki ittifaka dayanıyordu. Bugün artık bir beraberlik kuran iki kişinin kendi mutlulukları her şeyden önce gelmektedir. Bu da kişisel çıkar ile ortak çıkar arasında makul bir denge anlamına gelir. Hedef yüksektir bu başarısızlıkları açıklar ama çift olmak buna değer. Çift olmak her defasında kendini gerçekleştirmeyi, kendi hazzını yönetme kapasitesine sahip olmayı temsil eder. Aynı zamanda eşitimiz olan bir yetişkinle hayatı paylaşma ihtiyacımıza cevap verir ve bunun da ötesinde merkezden çıkabilmeyi, bir bebeğin büyümesine yardım ederek anne babaya dönüşmeyi sağlar.

Gördüğümüz gibi, cinsellik ödipal bağdan kopuşa, aile bağlarından bağımsızlığa ve dolayısıyla dışarıya açılmaya ve ötekilerle karşılaşmaya olanak tanır. Bu yüzden bireyin, partnerinin düşünce dünyasını tanıması ve daha geniş anlamda karşı cinsin zihinsel dünyasını tanıması gerekir. Bunu başarmak bireysel bir gelişim olmasının ötesinde aynı zamanda toplumsal ilişkilerde de başarıyı

garantiler. Bunun aksi cinsiyetçiliği doğurur; onun ikiz kardeşi ise ırkçılıktır.

Çünkü öteki onu tanımadığım ve onu anlamadığım için farklıdır ve bana, benim muhalifimmiş gibi görünür. Karşı cins aynı zamanda hem çekici hem de endişe vericidir. Çabucak düşmana dönüşebilir. Cinsiyetler savaşı bir şiddet silsilesi ile ilan edilir. Öteki sana teslim olmalıdır, aksi takdirde sen ona teslim olursun. Bu bakış açısı iki cins arasındaki anlaşılmazlığı daha da güçlendirir.

Arzunun Kaynağı, Fark

"Bu doğru" diyor Karine, "sık sık erkeklerin kadınların karmaşık olduğunu ve onları hiç anlamadıklarını söylediklerini duyarız. Kendileri ise çok basittir çünkü ereksiyon mekanik bir şeydir."

İtiraf edeyim bu tür düşüncelerin beni sinirlendiriyor. Freud da kadınları kastederek bu durumdan "karanlık kıta" diye söz eder. Onun döneminde bu affedilebilir. Bugün artık bu gericiliğin son kullanma tarihi geçti. Kadınlığın karmaşıklığı, ancak merkezden uzaklaşma çabası göstererek anlaşılabilecek, ötekine ulaşma yolunda gereken donanıma sahip olmamanın bahanesidir sadece. Bir erkek için kadınlığa yaklaşmak ne kadar zorsa bir kadın için de erkekliğin özelliklerini kavramak aynı derecede zordur. Dahası, erkeklerin cinselliği kadın arkadaşları kadar karmaşıktır ve genelde bunu şöyle doğrularlar: "Tek sahip olduğumuz şey penis değil; bir de beynimiz var."

Öte yandan, bu farklar özellikle ortadan kalkmamalı. Onlar özeldir ve arzunun çıkış kaynağı, temelidirler. İnsanoğlu var olduğundan beri cinsel kimlikleri güçlendirmek için onların altını çizmek istemiştir. Anatomik ya da psikolojik çeşitliliklerin mevcut olmasının nedeni sadece bu çeşitlilikler üzerinden kültürel söylemi aktarmaya destek olmak değildir.

"Bir şeylerin önemini sezer gibi olmaya başladım" diyor Karine kötümser bir havayla. "Daha basitçe ifade etmek gerekirse şunu anladım ki ben ve Jérémy'nin aynı cinselliğe sahip olmaması gayet normal. Ve bu birbirimizi sevmediğimiz anlamına da gelmiyor."

Karine konunun temelini gayet iyi özetlemişti. Cinsel oyunların amacı kişinin partneriyle aynı arzulara sahip olmasını sağlamak değildir; tamamen kendi olarak kalmasına izin vererek kendi farklılığıyla onu tahrik etmek, zenginleştirmektir. Bu tutum faydasız çatışmalardan kaçınır. Kimin haklı olduğu ya da kimin yanlış olduğunu soruşturarak tükenmek nafiledir. Her biri farklı bir konuma sahiptir ve aynı zamanda birinin diğerini tanıması, her iki tarafın da eşit derecede hakkıdır.

"Peki ama somut olarak kararı kim verir?" diye soruyor Karine.

Her biri diğerine doğru, kendi istediğinden bir parça vazgeçerek bir adım atar. Bunun adı uzlaşmadır ve bunun sayesinde kişisel olarak tanındığımızı hissederek beraber yaşayabiliriz.

"İşte bu yüzden hiç şüphesiz, gerçekten kim olduğumu ve gerçekten neyi istediğimi bilmem önemli" diyor Karine.

Bir kez daha yerinde ve aynı zamanda çalışmamızın faydasını kanıtlayan bir tespit.

6
"Ya Aşk? Çok Karışık!"

Yetişkinlik Çağında Aşkın Yaşanmasına Olanak Tanıyan Cinselliktir

Karine bugün seansa biraz geç ve çok sinirli gelmişti. Her zaman yaptığı gibi parkta koşmamıştı çünkü hafif bir bronşitten mustaripti ve bu süzülmüş yüzünün yorgun hatlarından ve içe göçmüş gözlerinden belli oluyordu.

"Ya aşk!" diye atılıyor oturur oturmaz. "Cinsellikten bahsediyoruz ama benim için asıl önemli olan sevmek ve sevilmek. Jérémy ve ben birbirimize güçlü duygular besliyoruz ve ben onsuz bir hayat düşünemiyorum. Cinsel

arzu eksikliğimin ilişkimi tehlikeye attığını hissediyorum ve itiraf etmeliyim ki beni buraya getiren de bu. Bana kalsa ben cinsellik olmadan sadece aşkla da mutlu mesut yaşarım ama Jérémy açısından durumun farklı olduğunu biliyorum."

Aşk ya da Cinsellik: Fark Ne?

Karine hayatını duygusal ilişki olmadan düşünemiyordu. Şunu çok iyi biliyordu ki ne anne babası ne erkek kardeşi ne en iyi arkadaşı Jérémy'nin yerini tutabilirdi. O, bu aşkı bir beraberlik içinde, bir erkekle ilişkisinde bulmayı diliyordu. Ona böyle bir durumda gerçekten söz konusu olanın cinsellik içeren bir bağ olduğunu açıkladım. Cinsel bir birleşmeden bahsettiğimizde sadece cinsellikten bahsetmiş olmayız, hatta daha genel söylersek cinsel birleşmeye sevgi duygusunun bir ifadesi bile diyebiliriz.

"Tüm bunlar biraz karışık" diye karşılık veriyor. "Şu anda hastayım ve gerçek sevginin ne olduğunu bilmek istiyorum." Onu aynı anda cevaplıyorum: "Yalnız değilsin."

Günümüzde bu kesinlikle kolay değil! Sevgi tanımlaması zor bir sözcük. Karmaşık bir terim ve ben şahsen kullanmaktan mümkün olduğunca kaçınırım. Fransız dilinde biz aynı sözcüğü hem tanrı sevgisinden hem anne baba sevgisinden hem de çikolata sevgisinden bahsederken kullanırız.

Bu nedenle ben "tutkuyla sevmek" ve "cinsel ve duygusal bağ" ifadelerini kullanmayı tercih ederim. Şunu tekrar ekleyeceğim, açık olmayı deneyerek; aşksız, salt cinsel bir ilişkimiz de olabilir. Bize destek olan bir "öteki" ile cinsel güdülerin tatmini kişisel bir zevktir. Bunun tersi bir durumda sevgi bağı olup cinselliğin olmaması durumu da bir istisna olarak ailemizin fertleri için söz konusudur, yani bir yetişkini aramızda cinsel bir bağ olmaksızın severiz.

Cinselliğin en büyük işlevlerinden biri de sevginin iki varlık arasında paylaşılmasına imkân tanımasıdır.

Aşka Duyduğumuz İhtiyaç

İstisnalar hariç herkes sevmek ve sevilmek ister. İlk aşk tecrübesi kurucudur; bu anne ve bebek arasında meydana gelen, neredeyse birbirinin içine geçerek bütünleşmeyi içeren çok güçlü bir bağdır. Küçük bebek için dokunulmak, okşanmak hayati bir ihtiyaçtır ve ne kadar beslenirse, o kadar değerlidir. Bu bakım olmadan sararıp solar ve ölür. Bu ilk tecrübe bilinçli olmadığımız ve o günlerdeki anılarımızı hatırlayamadığımız halde bizim gelecekteki ilişkilerimizi üzerine kuracağımız temeli inşa eder. Bu her defasında ötekinin sevgisiyle böyle bir bağımlılığı yeniden yaşama korkusuyla girişilen bir kavga; kayıp bir cennetin aranmasıdır.

Karine aniden dalgınlaşıyor. "Doğduğum dönem annem için zor bir dönemdi; ailesinden ve arkadaşlarından uzaklaşması, işini bırakması... Kendini büyütmesi gereken iki çocukla baş başa buldu ve babam bu dönemde pek yanında olmadı. Daha sonra bana o dönem bir depresyon geçirdiğini itiraf etti. Dolayısıyla bu dönem benimle sağlıklı bir ilişki kurmasına kesinlikle elverişli değildi. Her şeye rağmen annemin beni çok sevdiğini biliyorum. Onu bu durumdan sorumlu tutmak istemiyorum."

Bu genç kadına hak veriyorum. Annesini yargılamanın bir faydası olmazdı. Annesinin asla ona zarar vermek gibi bir niyeti yoktu. O elinden geleni yapmıştı ve Karine de ona hiç sitem etmemişti. Sıkıntılarının kaynağındaki farklı

parametreleri ortaya çıkarmak için bu şekilde düşünmesi ilginç sayılabilirdi. Belki de annesiyle ilgili olan bu sorunsalın biraz daha derinine inmek gerekecekti.

Çocukluktaki Güven İlişkisinin Önemi

Çocukluk süresince, özerklik kazanma dönemi de dahil, anne baba sevgisi neredeyse hayatidir. Anne baba bir öğretmen gibi çocuğun diğerlerine açılması, onlarla arkadaşlık ilişkisi kurması ve ilk aşklarını yaşaması için gerekli olan özgüvene sahip olmasını sağlar.

Ama bir kez daha işlerin karışacağı bir dönem vardır ki bu da ergenliktir. Cinsel itkiler anne babayla olan içten yakınlığı imkânsız kılacak şekilde patlar. Bu süreçte cinsellik bu köklü değişimin nedeni olarak parlak bir rol oynar. Aileye duyulan cinsellik dışı sevginin yerini cinsellik içeren bir sevgi arayışının almasına izin verir. Bu anne baba çemberinin yıkılması ve çocukluktaki ilişkinin yerine geçecek cinsel bir eş arayışıyla dış dünyaya yapılan bir çağrıdır.

Karine sıkıntılı görünüyor: "Jérémy ile benim aramdaki duyguların doğasını biliyorum. Ona dokunmayı, saçlarını okşamayı, kollarının arasına sığınmayı, kokusunu içime çekmeyi seviyorum" diyor gülümseyerek. "Aynı şeyleri başka birine karşı hissetsem demek ki ben aşığım, derdim! Ben cinselliğin sadece fiziksel birleşme olduğunu düşünürdüm. Ne olduğunu şimdi anlıyorum, cinsel arzumun olması gerekir ve bu benim için önemli. Her şey tamamen çözülmüş değil henüz ama yine de bunu anlamak içimi rahatlatıyor."

"Kafamı kurcalayan bir şey var" diye ekliyor. "Neden ilişkinin başlangıcında arzum çok güçlü olduğu ve cinsel ilişkiye girme isteği duyduğum halde şimdi daha çok duygusal, hassas bir yakınlık kurmaktan hoşlanır

oldum? Birbirini seven bir çiftin arasında cinsellik olmak zorunda mı?"

Bu sefer kafa sallama sırası bendeydi; ortaya çıkan tüm bu sorular olumlu bir gelişmeydi. Bunlar, Karine'in aktif bir yaklaşım içinde olduğunun ve kavrayışının geliştiğinin kanıtlarıydı. Ama sorusunu cevaplandırmak zaman istiyordu, içinde bulundurduğu duruma karşı kazandığı bu yeni bakış açısını sindirmesi için belirli bir zaman geçmesi gerekecekti. İlerledikçe kendi sorularının cevaplarını bulmaya yaklaşacaktı. Bu süreyi kabul etmek her zaman kolay değildir çünkü hâlihazırda bir verimlilik endişesiyle karşı karşıyayızdır. Öte yandan, çiftler danışmaya gelmeden önce uzun zaman beklerler. Geldiklerinde de acil bir çözüm ihtiyacı duygusuyla kırılma noktasındadırlar. Ne yazık ki sihirli bir reçete yoktur ve her şeyi yeniden düşünmek daraltılamaz bir zaman ister. Onu bu sorular üzerinde derinlemesine düşünmek konusunda yüreklendiriyorum ve bir sonraki randevu tarihimizi belirliyoruz.

Yeniden geldiğinde daha sakin. Sadece yeniden düşünmekle kalmamış, etrafındaki çiftleri de gözlemlemiş. "Bana öyle geliyor ki bu soruları sormakta hiç de yalnız değilim. Bizzat Jérémy de bana başlangıçtaki arzuyu artık hissetmediğini itiraf etti." Başımı oynattığımı görür görmez hemen şunu da belirtiyor: "Şu anda beni çok daha fazla seviyor. Buna tüm kalbimle inanmak istiyorum çünkü ben de hemen hemen aynı şeyi hissediyorum. Sevgi, arzu... Her şey yine karıştı."

Tutku: Cinsel İtkimizin Kaba ve Yoğun İfadesi

Başlangıçta tutkulu dönemin açılışını yapan, ansızın düşen bir yıldırımdır. Daha dün bize tamamen yabancı olan biriyle karşılaşırız. Bilinçdışımıza bombardıman yapar gibi bazı bazı işaretler yayar ve bizi sevişmeye kışkırtır. Bu çok parçalı bileşenler mükemmel kişisel imajımızın

ya da bir yerlerde bizi bekleyen elmanın diğer yarısının temel parçalarıdır.

Sonuç olarak hikâye fazla romantik değildir. Bütün algılarımızı karıştıran, aklımızın pusulasını şaşırtan cinsel içgüdümüzdür. Bizi acımasızca tanımadığımız mükemmel bir kişinin kollarına atar ve bunun büyük aşk olduğuna bizi inandırır. Eros'un gücü olmasa, tüm utanç engellerini yıkan, ailemizden biri olmayan bir yabancıyla bu kadar yakın bir ilişki kurmayı kabul edemezdik. Tüm kurmaca yapıtlar bu büyülü anları ele geçirir. Bunlar gerçekten de büyük aşk hikâyeleri midir? Büyüyü bozma riskini alarak ve birazcık da kışkırtarak cinsellik hikâyeleri demeyi tercih ederim; bu bana cinselliğe hakkını verme imkânı tanır.

Amacım tutkuyu yermek değil ama bizi, kelimenin tam anlamıyla endorfinle sarıp sarmalayan bu deliliği olması gereken yere yerleştirmek. Bizim için iyi olan bir tarafı var ki bu hep böyle devam etmez; yoksa bu tutkuyu bizi tüketene kadar kullanırdık. Ancak bu tutkulu arzu o kadar güçlüdür ki çoğu zaman cinsellikteki sıkıcı engelleri aşmayı başarır.

Hastalarımdan Melisa'nın durumu da böyleydi; küçük bir kız çocuğu iken cinsel tacize uğramıştı. Kendine erkekler ve genel olarak cinsellik hakkında çok olumsuz bir vizyon edinmişti. Bugüne kadar, tüm duygusal yakınlaşmalara uzak kalma eğilimi göstermişti. Ta ki bir gün Alexandre ile karşılaşıncaya kadar... Tüm savunma mekanizması havaya uçtu; paramparça oldu. Asla olacağına inanmadığı, onun için imkânsız olan bir şey gerçekleşmişti. Kendini arzuyla tutuşarak sevdiğinin kollarında buldu.

Maalesef bu onun için her şeyin kendiliğinden hallolacağı anlamına gelmiyordu. Muhtemelen problemler, aldatıcı bir zamandan sonra ona işkence etmek üzere, o onları bulup çözsün diye geri döneceklerdi.

Karine tutkunun değerinin ne olduğunun bilincindeydi; tutku onun için büyük aşkın bir alt basamağıydı. "Ama o halde..." diyor ve benim asla bu kadar doğrudan dile getiremeyeceğim şekilde şöyle formüle ederek beni şaşırtıyor: "İçgüdülerden, hayvansallıktan bahsettiğimizde yıldırım aşkını mı kastediyoruz? Cinsellik olmaksızın asla o mükemmel yabancıya karşı bu kadar güçlü bir çekim hissedemeyiz. O halde başlangıçta yoğun olarak arzuladığımız, daha sonra ise gerçekten sevdiğimiz söylenebilir. Peki ya sonra; aşk, bağlılık ve cinsel arzu... Sonra nasıl olacak?" diye soruyor bana.

Tutkunun Ötesinde Duygusal Bağlanım

Tutkulu dönem tam olarak kaçınılmaz olmamakla birlikte her şeye rağmen çok önemlidir. Çiftin birlikteliğinin kurulmasına meydan verir. Bu dönem boyunca iki sevgili beraber çok yoğun zamanlar paylaşırlar ve bu duygusal paylaşımın kuvvetli bağlar yarattığını bilirler. Ardından kutsal formül gelir: Âşık oluruz ve elimiz kolumuz bağlanır. Aradan zaman geçtikçe spontane arzu yoğunluğunu kaybeder, duygulanım ise artar. Ama tüm bunların içinde seks var mı? Tam da burada cinselliğe verilen değer ve gösterilen ilgi kavramları devreye girer. Bu kavramlara önem verilmeyen durumu inceleyelim: Bu durumda, tutku arzuyu kademeli olarak söndürür ve geriye sadece şefkat ve duyguyu bırakır. Karine beni uyarıyor: "Sonuçta bu o kadar da kötü bir şey değil!"

O kadar emin olma. Bunun seni memnun etmesinin önünde başlıca iki engel var. Her şeyden önce bunu böyle kabul etmek, istisnasız her birimizde bulunan cinsel güdüleri hesaba katmamak olurdu. Bunlar, bizde, tatlı ve duygusal etkilenmelerin salladığı beşikte uzun zaman uykuda kalmış olabilir ama bir gün gelip de o karşılaşma gerçekleştiğinde uyanacaklar, değil mi? Böyle yaparak

beklenmedik uyarılmaların sonucunu, bir yıldırım aşkına kapılmayı tehlikeye atıyoruz.

Ama sonuçta bununla karşılaşacağız, önceden niyetlenmeksizin arzularımız tutuşacak. Herhangi bir beklentimiz olmadığı için silahsız kalacağız ve bu durum daha da tehlikeli olacak. Bu, cinselliğimizin var olduğu ve onu görmezlikten gelmektense onu hesaba katmanın bizim için daha iyi olduğu anlamına gelir. Bastırılmış şeylerin geri dönüşü sancılı olabilir ve bu sürecin yönetilmesi de zordur.

Ama sadece hassas duyguları temeline almış bir çiftin ilişkisi ikinci bir engelle karşılaşacaktır. "Evlenirler ve bir sürü çocukları olur..." Masallarda denildiği gibi. Ama yaşam her zaman peri masallarındaki gibi değildir. Bir yetişkinle gündelik hayatı beraber yaşamak ufak tefek sıkıntıların arasında dile getirilen, görünürde ağırlığı olmayan belli bir agresifliğin ortaya çıkmasını zorunlu olarak beraberinde getirecektir. Partnerlerden her ikisi de sahip oldukları zekâya ve akla rağmen bu agresifliğin yükseldiği anlarda onu durdurmaya çalışırken tüm dünyanın acılarının yükünü üzerlerinde hissedeceklerdir. Sadece cinsel bir ilişki bu yükü üzerlerinden alma yetisine sahiptir.

Çekici Prensin Yası ve Arzusunun Paylaşımı

Cinselliğe değer verilen durumda evrim farklı olur. Tutkunun ötesinde öteki, artık arzumuzu uyandıran biridir. Kaçınılmaz aileselliği nedeniyle ideal hayali sevgili olamaz artık. Cinsel arzunun önemini kabul ettiğimizden arzularımızı, seçtiğimiz bu kadın ya da erkekle paylaşmak üzere ortaya çıkarma kapasitesine de sahip oluruz.

Sadece cinsel tutkumuzu uyandırma kapasitesine sahip olmakla kalmayıp kendisiyle aramızda karşılıklı bir uyum içinde sevginin, saygının ve güvenin de bulunduğu bu kadın ya da erkek bizim eşimizdir. Bu durumda cinsel

yaşam olumlu bir duygu yaratacak ve bu da sevgililer arasındaki bağı güçlendirecektir. Zaman tutkunun düşmanıdır çünkü bir düşman gibi onu amansızca aşağıya çeker. Partnerimizle aramızdaki cinsel ilişki, güdülerimizi, duygusal ihtiyaçlarımızla birbirine bağlayacak şekilde bir köprü kurarak besler.

Karine dalgındı: "Hiç bu açıdan bakmamıştım bu işe. Ben her zaman sevgi ve cinselliğin iyi bir karışım olmadığını düşünmüşümdür. Eğer sizin bu açıkladıklarınız doğruysa bu demek oluyor ki duygusallık ve cinsellik beraber var olmakla kalmaz ayrıca uzun ömürlü bir ilişkinin müttefikleridirler."

Buna ekleyecek fazla bir sözüm yoktu. Belirli bir zaman içinde kurulmuş bir ilişkide cinsellik başlıca rolü oynar. O güdülerin bireysel bir tatmini değildir, ama samimi bir duygunun paylaşılması sayesinde bir duygusal yakınlığın oluşmasının aracı olmuştur.

"Peki ya her şeye rağmen sadece tutkulu hikâyeler yaşamak istiyorsak?" diye soruyor Karine.

Bu olasılık eğer sık sık partner değiştirmeyi kabul ediyorsak mümkün. Çünkü bu, aynı zamanda duygusal bir ilişki kurmaktan vazgeçişi de içeriyor. Bazı insanlar böyle mutludur. Kalanların çoğu ise tutku ve duygunun bir arada olmasını umar ve maalesef başarısızlığa mahkûmdurlar.

Karine çok önemli bir konuda bilinçlenmeye başlıyor. Yaramaz bir çocuk tavrıyla kapıdan çıkmadan önce "Cinsellikten zevk almak için şart olmasa da ben bugün sizinle aşktan konuştuğumuz için memnunum" diyor.

7
"Erkekler Kadınlara, Kadınlar Erkeklere Benzemez"

Cinsellik Bizi Bağımlılıkla Bağımsızlık Arasında Bırakır

Bugün hava güzeldi ve Karine ilk defa kısa bir elbise giymişti ve ona çok yakışmıştı. Dağınık bıraktığı saçları biraz bronzlaşmış yüzünü hoş bir şekilde vurguluyordu. Her zamanki gibi bir soruyla girdi. Jérémy ile son seansımız hakkında konuştuklarında sevgilisinin kendinden bir şey sakladığını hissetmişti: "Tamam, şefkat, sevgi önemli ama asıl olan cinselliktir!" diye çıkışmıştı. Bir

arada yaşama ve beraberlik kurma teorisi Karine'e aniden daha belirsiz gelmeye başlamıştı. Yakın arkadaşlarına sorduğunda bu bakış açısının farklı ve çok cinsel olduğunu ve sıklıkla da maskülen bir bakış açısı olarak göründüğü sonucuna ulaşmıştı. Karine bana, "Kadınlar ve erkekler arasında hâlâ fark var mı?" diye soruyordu.

Bu naif bir soru gibi görünse de sorulmaya değerdi. Bu farkın bizi çok uzaklara götürecek genetik ve kültürel kökenini tartışmaktan ihtiyatla kaçınacağız.

Tavşan ile Kaplumbağa

Her şeyden önce erkekler için acil olarak adlandırılan şey dikkate alınmalıdır. Sonuçta cinsel zaman iki cinsiyet için de aynı değildir. Erkek tarafında uyarılma çok hızlı yükselir ve rahatlamak için baskıcı bir şekilde cinsel birleşme ve orgazm arayan bir gerilimle sonuçlanır. Kadınlarda ise bu yükseliş çok daha yavaştır, tabii ki o da bir yükselişi ve arzusunun tatmini aynı şekilde bekler ama bu durum bir aciliyet taşımaz. Kadınlar için olumlu bir bağlam genellikle zorunludur; bu da partnerinin onu rahatlatması ve ona güven vermesidir. "Bu doğru" diye onaylıyor Karine. "Peki bu kadınsal ihtiyaç nerden geliyor?" Erkekler aynı şeylerin yoksunluğunu hissetmiyorlar mı? Yüzyıllardan beri kadınlar erkek şiddetinin altında kurban durumundadırlar. Bu durum şüphesiz kadınların kolektif bilinçaltına işlenmiştir. Onlar cinselliklerini gardlarını düşürebilecekleri ve zayıflıklarını gösterebilecekleri, ötekine güvenebilecekleri bir ilişkide yaşamaya ihtiyaç duyarlar. Bu kişi hiçbir durumda potansiyel bir saldırgan olarak algılanmamalıdır. Duygular ve şefkat bu güven verici havanın yaratılmasına olanak verir, ayrıca eril arzunun yoğunluğunu da biraz hafifletir.

Kadınlar aynı zamanda uzun bir süre erkekler arasında bir değişim nesnesi olmuştur; bu da ittifakların kurulması-

na meydan oluşturmuştur. Bugün bunun, artık kadınların en güçlü kaygılarının kaynağı olduğu kabul edilebilir değildir. Kadınlar birer cinsel tatmin aracı olarak değil; bir birey olarak arzulanmak ister. Duygusal bir ilişkinin varlığı sevgilisi baskı yapsa da bu korkuyu yatıştıracaktır.

Erkeklik ve Hassasiyet: Kararsız Bir İlişki

Erkekler de hassastır. Stres verici bir durum onlar için ölümcül olabilir: Ereksiyon kaybı ya da erken boşalma sık sık bu stresin nedenidir. Bu yüzden onların korkuları farklıdır. Her şeyden önce, erkekliklerinde bir kusur olmasından korkarlar; bu da şu kanıksanmış çözümü beraberinde getirir: "Eşit olmayın."

Eğer partnerleri tatmin olmuş görünüyorsa her şey yolundadır. Paradoksal olarak bazıları için hassaslık bir kaygı kaynağı bile olabilir. Birazdan bunun nedenini göreceğiz.

"O halde ben cinsel birleşmede hassaslığımı ilan edene kadar normaldim" diye yakınıyor Karine. Kabul ediyorum ki evet, ama hastamı normalliği konusunda endişe etmeyi bırakması konusunda uyarıyorum. Bir cinsel terapiste danışması bir hastalığı olduğu anlamına gelmiyor; bu, her şeyden önce cinselliğinin toprağın altında kalan kısmını keşfetmesi için onun hakkında yeniden düşünmesine yardımcı olmak amaçlıydı. Bu çaba, temelde sevgilisiyle kişisel olarak uyumlu bir şekilde yaşayabilmesi içindi.

"Peki ama erkekler için duygusal bir sevişme neden bu kadar karmaşa içeriyor? Bazen fazla duygunun, erkekliği tehdit ettiğine dair bir fikre kapılıyorum."

Bu karmaşık soruya yaklaşım zorunlu olarak başladığımız yere geri dönmeyi gerektiriyordu. Doğduklarında erkek ve kız çocuklar anneleriyle aynı şekilde içli dışlı bir ilişki içindedirler. Birkaç ay sonra yavaş yavaş anneden kopuş, "defüzyon" ve bebeğin "otonomizasyonu" (kendi

kendine gittikçe ilerleyen biçimde güçlenmesi) gerçekleşir. Burası cinsiyete göre kaderlerin birbirinden ayrıldığı yerdir. Küçük kızlar anneleriyle olan duygusal bağlarını koruyarak daha cinselleşmiş bir ilişki kurmak amacıyla babalarına doğru dönerler. Kızlar birer baştan çıkarıcı olarak babalarının favorisi olma amacıyla onların ilgisini çekmeye çalışacaklardır. Babanın sağlam bir ebeveyn ilişkisinin varlığıyla takviye edilmiş cinsel olmayan cevabı sağlıklı ve koruyucu bir sınır çizer. Küçük kız için bu geçici iktidarsızlık temeldir; böylece büyümeye ve daha sonra da tabii ki yaşlı babasıyla değil ama sevgilisiyle bunun intikamını almaya niyetlenir. Bu organizasyon partnerinin gözünde tek ve biricik olma arzusunun ve baştan çıkarma gücünün kadın cinselliğindeki yerinin önemini açıklıyor.

Erkek çocuklara gelince senaryo farklıdır. Kız kardeşi gibi o da annesiyle içli dışlı duygusal bir bağ kurarak hayata başlar daha sonra bu ilişki gittikçe daha cinselleşmiş, karşılıklı bir etkileşime doğru evrilir. Bu durumun güçlüğü duygusal ilişkinin de, ödipal ilişkinin de aynı sevgi nesnesine doğru yönelmiş olmasındadır: Anne. Küçük adam annenin her şeyi yapabilme gücüne teslim olur. Böyle şekillenen geçici yabancılaşma durumu belki babanın pozitif bir anlamda tanımlanmasıyla hafifletilebilir. Bu ikincisinin olması durumunda, bu durum genç adamın ilerideki kız arkadaşının aleyhinde olmayacak ve genç adam onunla dengeli bir çift ilişkisi kurabilecektir.

Erkek çocuk böylece annesiyle güçlü bir bağ içine girer ve ergenlikte, yetişkin cinselliği başladığı zamanlarda bu bağdan kopmak ona zarar verir ve bir başkasında bulması imkânsız olan bu yakınlıkta sebat eder. Herhangi bir kadına bağımlılık onda iz bırakır. Erkekler belli belirsiz bir güvensizliği tüm duygusal coşkunlukların önünde tutabilirler. Bu bazıları için aşkı, sevgiyi ve cinselliği paylaşmada imkânsızlık anlamına gelir.

Duygularla Cinsellik Arasında Kalma

Kevin örneğini ele alalım. Bu hastanın annesi, erkek arkadaşı onu hamileyken terk ettiği için Kevin'i tek başına büyütmüştü. Annesi kendini sadece oğluna adadığını söylemekten gurur duyuyordu. Hayatına asla yeniden başlamamıştı: erkeklere bir daha güvenmemişti ve hayatını oğlu doldurmuştu. Sorun tam da buradaydı. Çocuk modelindeki Kevin ergenlikte biraz suçlu bir çocuğa dönüşmüştü. Aykırılıklar ve çatışmalar gittikçe artırıyordu. Bu şiddet, annesinden ayrılması için bilinçsizce bulduğu tek çıkıştı. İlk aşk hikâyeleri duygusal herhangi bir bağ kurmaksızın sadece kişisel cinsel zevk amacı taşıyordu.

Sıkıntıları, asıl daha sonra o derin bir ilişki kurmayı denerken gün yüzüne çıkacaktı. Bana terapiye geldiğinde 32 yaşındaydı. Çok sevdiği karısını bir oğulları olduğundan beri arzu etmemeye başlamıştı. Onu, hiçbir şey hissetmediği ve hiçbir bağ kurmadığı kadınlarla düzenli olarak aldatmaktan kendini alıkoyamıyordu. Bu farklılaşma ona üzüntü veriyor ve ilişkisinin tehlikede olduğunu biliyordu.

Çözüm herkes için farklı olsa da memnuniyetsizlikler hepsinde aynıdır. Benoit, mesela, hikâyesinin başı Kevin'ınkine benziyordu ama ergenliği çok farklıydı: Çalışkan bir genç adam kendisini derslerine adıyor ve çok az dışarı çıkıyordu. Bana geldiğinde 28 yaşındaydı ve o güne kadar onu başarısız hissettiren ve onda iğrenme duygusu uyandıran birkaç alelacele sevişme haricinde gerçek bir cinsel ilişki yaşamamıştı. Birdenbire ortaya çıkan ve yolunu tıkayan bu cinsellik dürtüsünü bastırmak için onu tanımadan harekete geçmişti. Şimdiyse yardım talep ediyordu. Birincisi onu bastırmayı tam olarak başaramamıştı. Sık sık porno sitelerine giriyor ve mastürbasyon yapıyordu. Öte yandan kendini herhangi biriyle bir aşk ilişkisi kurma konusunda yeterli görmüyordu.

Her iki durumda da aynı süreçle karşı karşıyaydık: seks ve duygular arasındaki ayrım. Beraberce uyumlu bir yaşam kurmadaki başarısızlığı, çocuksu duygusal bağımlılığının geçmediğinin bir kanıtıydı.

"Ama kadınlar tarafında da olmuyor mu bu?" diye ısrar ediyor Karine. Arkadaşlarını gözlemlemiş ve onlarla konuşmuştu. Evet, bazıları dört başı mamur bir cinselliği savunurken diğerleri de onunla aynı durumdaydılar; sevgi ve romantizm onlar için de önemli bir yer tutuyordu.

Ona "Evet bu da bir ayrım" diyorum. Onlar olgunlaşmamış duygusal bir dünyanın içinde yetişkin cinsel hayatına doğru bir evrimi reddederek kapanda sıkışıp kalmışlar. Ergenlikte cinsel güdü kabul edilmesi hâlâ zor bir şeydir. Kısmi olarak bastırılır ve romantik temsillerle yeniden biçimlendirilir ve aleni bir cinsel içerikten ihtiyatla kurtarılır.

Karine bana 14 yaşında aşk romanları okumak üzere odasına kapanmaktan çok hoşlandığını anlatmıştı. Aynı durum erkek kardeşinde porno dergileri için geçerliydi. Sık sık onun yatağının altında bu dergileri tesadüfen bulduğunu hatırlıyordu. Erkek kardeşininse neredeyse hiç umurunda değildi ve bunu erkek arkadaşlarıyla kızlardan bahsederken kullandıkları o kaba dille de açık açık belli ediyordu. Karine aile hayatına dair bazı küçük sahneler de hatırlıyordu: Babası yaramaz bir şekilde annesine, beline sarılmak ya da ondan bir öpücük koparmak için yaklaşıyor ve annesi onu güçlü bir şekilde iterek şöyle diyordu: "Kendine gel, gerçekten bundan başka bir şey düşünmez misin sen!"

"Gerçekten de cinsel arzunun erkekliğe ait bir şey duygularınsa kadınlara ait bir şey olduğunu mu düşünüyorsunuz?" Karine bu basit kısa yolu kabul etmiyordu. Ancak yine de kendi tasarımlarının bugüne kadar ona sunduklarına rağmen bu, abartılmış bir tabloydu. Bununla

birlikte ona şunu açıklıyorum: bu davranışlar görünüşte birbirine zıt olsalar da çocukluk dönemindeki duygusal bağımlılığı aşarak cinselleşmiş bir yetişkin ilişkisine geçmenin farklı yollarıdırlar sadece.

Karine bunları yeniden düşündükten sonra bana başka bir örnek daha veriyor: Arkadaşlarından Noémie ilişkilerini derinleştirmeksizin birinden ötekine geçiyordu. Çok çekici ve çok baştan çıkarıcıydı. Karine'in zevkine göre biraz fazla dikkat çekiciydi; bazen onun bu tutumunu aşırı bulurdu.

Noémie de kendi yoluyla duygusal olarak etkilenmenin ve kendi değerinin, kadınlığının anlaşılmasının arayışındaydı. O da cinsel olgunluğa henüz erişmemişti. Birinin sevgisini ve ilgisini kazanmak için çekiciliğini tek başına bir araç olarak aşırıya giderek kullanıyordu. Olgunlaşmamış narsistik bir konumda sıkışıp kalmıştı; bu da onun doğru ilişkiler kurmasını ve cinselliğinden gerçekten zevk almasını engelliyordu. Kendine güvenini geçici olarak kazanıyor ama tekrar şüpheye düştüğünde onu yeniden kazanması için yeni birini baştan çıkarması gerekiyordu.

Tüm bu örnekler cinselliğin ve duyguların birbirini tamamladığını, kaçınılmaz olarak birbirine sıkı sıkıya bağlı olduğunu gösteriyor. Sevmek ve sevilmek arasındaki doğru dozu bulmak kolay değil ve yetişkin olduğumuzda kendi bağımsızlığımızla birlikte hepsini birden talep ederiz. Cinsel, olgun bir ilişki bu dengeyi beraberinde getirebilir. Aynı şekilde, ebeveynle sevgi dolu, güven verici ve bunaltıcı olmayan bir ilişkiye sahip olmak ve onların hem duygusal hem de cinsel açıdan dengeli ilişkilerine şahit olmak önemlidir.

Terapi sona eriyor ve son sözü Karine söylüyor: "O halde hâlâ birbirimizi sevdiğimizi düşünmekte haklıyım!" Bugünlük burada, emin olduğumuz bu noktada kalıyoruz.

8
"Eros Thanatos'a Karşı"

Cinsellik Yaşam Enerjisidir

"Cinsel birleşme demek hayat demek. Sonuçta bebekleri de bu yolla yapmıyor muyuz?" Karine'in, samimi oldukları kadar hafif kışkırtıcı da olan ve bizi aynı anda meselenin can alıcı noktasına götürme etkisine sahip bu basit cümleleri kullanmasına alışkındım. Yaramaz bir çocuk gibi bu girişi kasıtlı olarak yapması ve aramızda bir tür suç ortaklığının kurulduğunun kanıtıydı.

"Bir süreden beri kafamda bir çocuk yapma hayali beni şaşırtıyor. Jérémy ile birlikte olmaya başlayalı bugün

itibariyle beş sene oluyor. Bunu onunla konuştum. Kesinlikle karşı değil ama onun için şu anda biraz erken. Öte yandan bir bebek sahibi olmanın çiftlerin cinsel hayatını olumsuz etkilediğini duymuş; anne olmanın cinsel arzu kaybına yol açabildiğini. O şu anda bu riski almaya hazır değil. O, ilişkimizin başlangıcında olduğundan da coşkulu olmasını istiyor."

Soyunu Devam Ettirme Arzusu

Bu hiç de yanlış bir şey değil. Hamilelik sadece hormonal ve fiziksel değil, aynı zamanda psikolojik olan derin bir değişimdir. Doğuma gelince, doğum bir depremdir; genç annenin dengesini yeniden kazanması çoğunlukla birkaç ayı bulur. Çiftler için de aynı şekilde, iki kişiden üç kişiye geçiş, bu yeni durumun muhasebesi yapılmadan sancısız gerçekleşmez. Yine de bu konu üzerinde biraz daha durmak gerekir.

Her şeyden önce Karine'i hissettiği şeyin iyiye giden bir işaret olduğuna ikna ediyorum. Bir kadın için bir bebek sahibi olmayı istemek onun cinselliğinin bir ifadesidir. Çocuk sahibi olma arzusu çok karmaşıktır, bu nedenle kapsamlı bir analizine girişmeyeceğiz. Bununla birlikte cinsel içgüdü kısmen bu istek tarafından oluşturulmuştur; bize insan olarak türümüzü devam ettirmemiz yönünde baskı uygulayan bir yaşam güdüsüdür. Karine, "Bu çok büyük bir aldatmaca" diyerek çıkışıyor, "hayvanlardan farklı olduğumuza inanıyoruz ve güçlü duygularımız var, bu duyguları sadece insan türünün sürdürülmesine hizmet etmek ve bir bebek dünyaya getirmek için besliyor olamayız!"

Benim dikkat çektiğim nokta, evet, biraz abartılı olmuştu ama temelde tamamen de yanlış değildi. Nörobilim uzmanı doktor Lucy Vincent bu konuda, aşka ilişkin davranışlarımızın biyolojik temelleri hakkında çok ilginç

birçok eser kaleme almıştı. Karine'e bunları okumasını öneriyorum.[1]

Başarılı bir üreme gerçekleştirmenin görevlerimizden biri olup olmadığını bilmeksizin, hayatımızdaki erkek ve kadınlara yönelik seçimlerimizde bazı parametrelerin olduğundan eminiz. Ayrıca bunun nedeninin, bu seçtiğimiz kişilerin dünyaya getireceğimiz çocuklar için en iyi gen aktarıcı ya da en iyi anne/baba olacaklarını düşünmemiz olduğunu da kesin olarak biliyoruz. Bu sürecin böyle gelişmesi tabii ki bizi körleştiriyor ve burada artık romantizmden de coşkulu duyguların şiirinden de kuşkusuz ki çok uzağız.

Eros Thanatos'a Yenildiğinde

Baştan alalım. Doğan çocuk, hayatta kalmak için onu gıdayla ve okşamalarla besleyen annesiyle birlikte bu beden bedene olan aşk hikâyesinden destek alır. Bu çocuk cinselliğinin yazılan birinci bölümüdür. Sıcak ve dış dünyaya karşı bir sığınak olan karından çıkması ve dış dünyayla karşılaşması için cesaretlendirilmesi gerekir. İlk derin nefesleri içine çekmek üzere, o karnı hoyratça ve acıtarak yarmaya iten hangi güçtür? Yeni doğan bebeklerin hemen hepsinin bir ortak özelliği aç kaldıklarında, kendilerini tehlikede hissettiklerinde çığlık atmalarıdır. Bu keskin çığlıkları atmalarına izin veren, onları buna iten hangi enerji, hangi yaşam arzusudur? O kadar küçükken onun hayatta kalmasını garanti edecek anne figürüyle arasındaki bu kuvvetli bağı kurmayı nasıl başarır?

Bu Eros'un işidir. Bu fiziksel, biyolojik ve gerçekten büyülü bağı dokuyan o'dur. Ve her şey yolunda gittiğinde Thanatos'u yener.

1. Lucy Vincent, *Comment devient-on amoureux?*, Odile Jacob, 2004.

Doğumunda bebek bir daha asla olamayacağı kadar ölüme yakındır. İşin arka planında o bunu bilir ve bu da neden düzenli bir şekilde ağlayıp saldırganlaştığını ve sadece annesinin varlığıyla yatıştığını açıklar. Çocuk annesiyle eksiksiz bir cinsel ilişki kurar ki bu ilişki çok arkaik, çok ilkeldir ve çocuğuyla aynı düzeye gelmek için annenin, canlının gelişim düzeyi açısından gerilemesi gerekebilir. Bu birbiriyle içli dışlı, iki atomlu madde, ilk zamanlar tüm üçüncü kişileri dışlar, dolayısıyla doğumdan sonraki ilk haftalarda anne baba arasındaki cinsel ilişki de bu dışlamadan nasibini alır.

Daha sonra çocuk çok çabuk büyür. Yapılandırılması ve kendi kendine güç kazanması tüm çocukluğu boyunca anne baba sevgisinin koruması altında devam eder. Onda göreceğimiz ikinci deprem, ergenliğin meydana çıkmasıyla gerçekleşir. Cinsel güdülerine hâkim olamadan anne babasının korucu kanatlarının altından çıkıp dünyayı fethedecek cesareti asla bulamayacaktır. Bu tehlikeli bir maceradır ve anne babalar da bunu bilir; bu sürecin, tıpkı bazı anne babaların yapmak istedikleri gibi, yaşanmasının yasaklanması en kötüsüdür. Bu genci altın bir kafese hapseder. Kanatları kırılmıştır. Cinsel bir partnerle asla karşılaşamayacak ve asla hayatını geri alamayacaktır. Cinsellik hayatımıza devam etmemiz için üzerinde ilerlememiz gereken yaşamsal hattır. Cinsellik olmaksızın yaşayan ölülere döneriz.

"Bebeklerin bize cinselliği çağrıştırması, bebekleri düşünürken cinsellikten bahsetmek rahatsız edici" diye ekliyor Karine. "Arkadaşım Mathilde iki aylık oğluna meme verdiğinde ben ona artık farklı bir gözle bakıyor oluyorum! Jerémy ve ben birkaç yıldır birlikteyiz. Birbirimizi sevdiğimizi hissediyoruz. Herkes çocuk yapıyor diye bizim de bir çocuk yapmak istememiz konformizme girmez mi?"

Geçmiş yüzyıllardan farklı olarak günümüzde sevişmek, doğurmak anlamına gelmek zorunda değil. Birçok durumda çiftler kendi istekleriyle bir çocuk dünyaya getirmeyi ve böylece kişisel geçmişlerini mantıklı bir sonuca ulaştırmayı, cinsellik ve aşkın bir araya gelişini somutlaştırmayı seçiyorlar. Karine bu bilinçli seçimin, ileride dünyaya bir çocuk getirmenin beraberinde getireceği büyük sorumluluklarla karşı karşıya kalmanın yaratacağı yoğun dozda bir öfkeye de sebep olacağına dikkatimi çekiyor.

"Doğum kontrol haplarından önce büyükannelerimiz birdenbire kendilerini karınları şişmiş ve hamile kalmış bir şekilde buluyorlardı; bu, istekleri dışında oluyordu ama en azından bu ruhsal hallere düşmüyorlardı!" diyor tebessüm ederek. "Peki neden ilişkinin başlarında haklı olarak korunurken bebek fikri gülünç gelir bize?"

Tutkunun Sınırları

Tutkulu dönemde çiftler birbirlerine yeter, ne bir başkasına ne de başka bir şeye ihtiyaç duyarlar. Daha sonra kapandıkları ve artık onlara yetmeyen mahzenden kademeli olarak çıkacaklardır. Merkezde kalmaya devam eden ilişki zayıflar. Sevgilileri birleştiren hislerin şiddeti azalmıştır ama özellikle ortak projeler üretmeye olanak sağlayacak şekilde duyguların derinleştiği hissedilir. Çocuk bu programın bir parçası olabilir. Bu somutlaştırma çok mantıklıdır çünkü zaten sevişmeye devam edildiği sürece bu risk her zaman vardır. Cinsellik dolayısıyla basit bir zevk arayışı olmaktan çok uzaktır, bilakis tüm hayat sürecini yönetecek denli yoğundur.

Karine, "Eros'u anladım tamam" diyor düşünceli bir tavırla. "Peki ya Thanatos? O işin başına geçerse ne olacak?"

Ona şu depresif yargıyı aynen aktarıyorum: Bu tüm sistemi çökertir. Böyle bir durumda sadece cinsel haz kaybedilmez; çok daha evrensel bir kayıp söz konusudur: Tüm yaşam coşkusu yitirilir.

Hastalarımdan biri olan Pascal'da olduğu gibi. Birkaç haftadır iyi durumda değil. Bisiklet sürmeye meraklıydı ve geçerli bir neden olmaksızın arkadaşlarının dışarı çıkma tekliflerini geri çeviriyordu. En iyi arkadaşı yeni bir bisiklet aldığında onunla ilgilenmeye çalışmış ama başarılı olamamış, nazik bir şekilde reddedilmişti. Pascal hep yorgundu ve herhangi bir şey yapma isteği yoktu. Kanepesine uzanıyor ve aptal gibi hiç zevk almaksızın televizyon izliyordu. Böyle davranmaktan tiksiniyordu, böyle yaşamak hiçbir şeyi düzeltmiyordu ama başka bir şey yapmaya da cesareti yoktu. Daha fenası çıkış için hiçbir çözüm bulamıyordu. Tek arzusu tüm bunlardan kaçmak için uyumaktı ama uykusu da düzensizdi; her gün hiçbir şeyin değişmediğini keşfetmek için uyanıyordu. Doktoru endişelenerek, "İntihar etmeyi düşünüyor musun?" diye sorduğunda genç adam, "Tam olarak değil" diye cevap vermişti. "Eğer daha fazla uyuyabilirsem bu, herkes için iyi olur." Pascal depresifti. Kız arkadaşı onu tanımıyordu. Ona aşkını ve arzusunu göstermekte başarılı olamamıştı. Pascal sevilmiyordu, sevildiği düşünülemezdi ve herhangi birini sevme kapasitesine de sahip değildi. Eğer Pascal'a yardım edilmezse Thanatos kazanacaktı. Birkaç ay sonra daha iyiydi. Bir pazar sabahı kendini formda hissetmiş, kız arkadaşıyla sevişmek ve ardından da sağlam bir kahvaltı yapmak istemişti. Daha sonra da bisikletiyle bir tur atmak için garajdan çıkacaktı. Ona ne olmuştu böyle?

Diğer bir hasta, Christian, bipolar bozukluktan mustaripti; bu da şu anlama geliyor: depresif dönemin ardın-

dan manik dönemin geldiği ve bunun sürekli bu şekilde birbiri ardından devam ettiği bir döngü. Aşırı coşkunluk dönemlerinde her şeyi yapabileceğini hissediyor, asla yorulmuyor, çok az uyuyor. Onu yöneten bu durum riskli olmasına, onu tehlikeye atıyor olmasına rağmen bu duyguları çok seviyor.

Bu esriklik hali, tutkulu aşkın o geçici deliliğine insanı yanıltacak ölçüde çok benzer. Bizi neredeyse acı verecek kadar yoğun olan bir mutluluğa götürür. Christian'ın durumunda olduğu gibi bizi anlamsız hareketlere yönlendirir ve sonunda da bizi vurup olduğumuz yere yıkar; bitmiş tükenmiş bir halde kalırız.

Karine depresyonun ne olduğunu biliyordu. Çok yakın arkadaşlarından birisi yakın zaman önce depresyona girmişti. Genç kadın depresyonun ölümle sonuçlanabileceğini ve iyileşmenin de hayatını yeniden kazanmak anlamına geldiğini çok iyi gözlemlemişti. Yaşam enerjisiyle cinsellik arasındaki bu ince çizgi belirsizdi.

"Daha önce hiç bu açıdan bakmamıştım; yine belki sizi şaşırtacak ama bu hipotez hoşuma gitti. Sanırım bir şeyler ifade ediyor benim için." "Peki ama" diye ekledi, "insanlar yaşlandığında ne oluyor? Cinsel hayatları sona ermiştir sonuçta değil mi?" Cevabım da soru kadar doğrudan oldu: "Cinsellik sadece öldükten sonra sona erer."

Yaşın Gerçek Etkileri

Yine de Karine'in gözlemi ilginçti. Yaş iyi bir cinselliğin yaşanmaya devam etmesinde bazı engeller yaratabilir. 70 yaşındaki Henry'nin cinsel sıkıntıları vardı ve bana danışmaya gelmişti. Çok kötü durumda değildi ama yaşıyla ilgili olarak bazı endişelere kapılmıştı. Doktoru, tansiyonunun yanı sıra kolesterol ve şekerini de biraz yüksek bulmuştu. Birkaç aydır her gün ilaç kullanıyordu. Tüm bunlar bir yana, emekli olduğundan beri aktiviteleri azalmış ve hareketleri ağırlaşmıştı.

Yaşla birlikte gelen tüm bu ağrılar kardiyavasküler durumuna da yansımıştı, bu da bir senedir neden ereksiyon sorunu yaşadığını açıklıyordu. Bazı cinsel bozukluklar da yaşamış ve eşi Beatrice'in olumlu tutumuna rağmen bunlar onu çok etkilemişti. Otuz yıldan fazla bir zamandır cinsel yaşamları olan ve zevki beraber tadan bir çifttiler.

Henri bugün başına gelenleri benimle konuşmaya gelmişti. Cinsel sıkıntılarının asıl nedenini anlamanın ve bunları ortadan kaldıracak araçları bularak çaresine bakmanın da ötesinde onu öfke nöbetlerinden kurtarmamı diliyordu.

"Şimdiye kadar" demişti bana, "gerçekten yaşlandığımın bilincinde değildim. Bu küçük endişeler bende zillerin çalmasına neden oldu. Belli bir yaştan sonra cinsellik yaşamak mantıklı mıdır, normal midir?"

Sorusu beni şaşırtmadı. Yaşlıların cinselliği bizim hipercinsel toplumumuzda bile tabu olan konulardan biridir. Şüphesiz, olgun yaştaki insanlar geçmişe göre cinsel yardım almaya gelme konusunda daha az tereddüt ediyorlardı ama bu yardım isteklerinden ötürü her zaman utanıyor ve özür diliyorlardı. Bu cinsel sıkıntılar, Henry'ye, onun için ölümün giriş bölümü anlamına gelen yaşlılığı, kolesterol sorunlarından daha çok hissettiriyordu. Aktif bir cinsellik ise aksine çok uzaklarda kalan ve hatırası üzüntü veren gençlikle eşanlamlıydı.

Martine beni görmeye jinekoloğunun önerisi üzerine gelmişti. 59 yaşında ve beş senedir menopoz dönemine girmiş bir hastaydı. O, bu virajı tıbbi müdahalelerle doğru bir şekilde aşmaya ikna olmuş görünüyordu. Bazı sıcak basmaları ve iyi huylu tümörlerden kaynaklanan hastalıklar hormonal tedaviyle kontrol altına alınmıştı. Onu rahatsız edense tüm bunlarla uğraşırken farkına varmadan cinsel arzusunun azalmış olmasıydı.

"Eksikliğini gerçekten de çok hissettiğimi söyleyemem ama ben de eşim de bu durumu biraz üzücü buluyoruz. Coşkulu bir cinsel aktivite olmaksızın zevk almak hâlâ ilişkimizin bir parçası durumunda" diye anlattı. Bununla birlikte Martine enerji kaybının farkındaydı, daha az şey yapıyor ve kendini sık sık yorgun hissediyordu. Onu uzun zamandır tanıyan aile hekimi psikolojik destek almasını önerdiğine göre depresyonda mıydı?

Birkaç görüşmeden sonra, sorunuyla başa çıkmaya başladı. Martin bilge bir kadındı, kadınlık hayatının özel bir bölümü olan menopozu fiziksel açıdan iyi yönetmişti. İşin içinde sadece hormonların karışık durumlarından kaynaklanan sorunların değil, psikolojik sorunların da olduğunu anlamıştı. Eşine emekliliğinde eşlik etmek amacıyla mesleki hayatına son verme kararı aldığı için biraz pişmandı. İki çocukları, kendi hayatlarını yaşamak için uzaklara gidip onlardan ayrıldıklarında menopoz dönemi başlamış ve bu ona annelik kariyerinin de bittiğini işaret etmişti. Babası ölmüş, annesi ise onu sakat bırakan Parkinson hastalığına yakalanmıştı. Ve son olarak birkaç kırışıklık ve alınan fazla kilolar da ona artık cinsel olarak etkileme gücünün, çekiciliğinin de gittikçe yok olduğunu hissettirmişti.

Bütün bu mesajlar Martine yaşlılığını, yaşam enerjisini ve cinselliğini düşündürüyordu. Tavuk mu yumurtadan çıkar yumurta mı tavuktan? Yaşlandığı için mi cinsel enerjisini kaybediyor, cinsel enerjisini kaybettiği için mi yaşlanıyordu? Çok önemli değil. Olanın bu olduğunu anlamıştı ve harekete geçmeye niyetliydi.

"Her şeyden sonra" dedi, "eğer yaşam umudundan bahsediyorsak önümde kötü geçecek yıllar yok." Onu yaşamının bu yeni dilimini ele geçirmesi için inançla cesaretlendirdim. Bu bana iyi bir yol gibi görünüyor.

Patricia ise başka bir örnek. İki sene önce göğüs kanserine yakalanmıştı. Ona karşı cesurca savaşmış ve kanseri

yenmişti. Estetik bir operasyon geçirmiş ve cerrahının ifadesiyle "yeni gibi" olmuştu. Ama cinsel hayatı yenilenmemişti. Kocası sevgi dolu ve özenliydi; buraya bana danışmaya gelirken de ona eşlik ediyordu. Kısacası Particia, bunu her şeyden önce kendisi için çözmeye çalışıyordu.

"Vücudum hâlâ hastalık ve ölümle damgalanmış, yaşlı, kurumuş bir tahta parçası" dedi bana. "Cinsel isteğimi yeniden kazanmadığım sürece gerçekten iyileşmiş olamayacağımı, yaşamıma yeniden dönemeyeceğimi hissediyorum."

Karine bu gerçek tanıklıklardan çok duygulanmıştı. "Bu hikâyeler beni etkiledi ve daha iyi anladım. Doğumumuzdan ölümümüze kadar cinsellikle yaşam arasındaki olan sıkı bağın varlığını hissettiğimi söyleyebilirim. Öyle sanıyorum ki görüşmelere başladığımız günden beri cinselliğin önemini kavramamı sağlayan en iyi tartışma bu oldu."

Bu güzel sonuca ekleyecek bir sözüm yoktu.

9
Keşif Üçgeni

Cinsellik: Gerçek, Hayal ve Sembolik Arasında Bir Köprü

Karine gelir gelmez beni selamladıktan sonra söze giriyor: "Size öyle bir soru soracağım ki başından beri yaptığımız tüm fikir alışverişlerinden sonra sizi kesinlikle hayal kırıklığına uğratacak." Devam etmesi için onu cesaretlendiriyorum.

"Cinsellik zihinsel midir, fiziksel midir?"

Bu benim için ne sürpriz oldu ne de hayal kırıklığına uğradım. Onun bu basit ama temel olan sorulara geri

dönme isteği normaldi. Uğraştığımız konu karmaşıktı. İlerlerken sabır göstermek gerekliydi. Ona kendisinin ne düşündüğünü soruyorum. "İkisi de, sanırım" diye cevaplıyor beni. "Haklısınız" dedim, "bu doğru cevap. Burada durabiliriz."

Afallamış bir şekilde bakıyordu bana. İçini rahatlatarak, "Hayır, tabii ki" diyorum. "Bu konuyu beraber derinlemesine düşünmemiz için önümüzde bir saatimiz var. Bu kadar geniş bir konu için gülünç derecede kısa bir zaman ama size güveniyorum: Konunun temellerini tek başına düşünmeyi de ihmal etmeden, beraberce ve derinlemesine düşüneceğiz."

Bedensel İhtiyaçtan Arzuya

Freud cinselliğin biyolojik temellerinden bahseden ilk kişiydi. Hiç şüphesiz beden, cinselliğin başlıca aracıdır. Çocuk cinselliği çocukla anne arasındaki tensel bir ilişkiden başlayarak duygusal besinlerle, fiziksel gıdalarla, duygusal okşamalar ve hijyenik özen arasında anlaşılması güç, karışık bir şekilde kurulur. Doğumundan sonra bebek, tüm ihtiyaçlarının karşılandığı anne karnında inşa edilen o rahat yuvanın çok uzağındadır; onun eksikliğini yoğun bir şekilde hisseder. Böylece bebeğin hayatı doyurulduğu ya da tok olduğu ve uykuya daldığı zamanlarla süt içerek açlığını gidermek ve annesiyle irtibat kurmak istediği acılı periyodların art arda gelmesinden oluşur. Beşiğinin içinde midesi boş bir şekilde terk edilmiş olduğunda derin bir rahatsızlık hisseder. Bu zorunlu hayal kırıklığı dozunda olmalıdır. Fazla yoğun olursa, fazla uzun sürerse, sevgiyle yatıştırıldığı periyotlarla yer değiştirmezse, bu, bebeği kendini savunma amaçlı bir tepki vermeye iter. Daha fazla acı çekmemek için kendi içine kapanır, kendini korumak için çevresiyle irtibatı keser ama aynı zamanda kendi gelişimini de durdurmuş olur. Buna kar-

şılık bu geçici eksikliğin sıcak bir ilişkiyle yatışması çok belirleyici olacaktır: Çocuk ihtiyaçtan arzuya geçecektir.

Karine yaramaz bir şekilde. "Arzu... İşte şimdiden yeterince çok lafını ettiğimiz, cinsellik için önemli bir kelime" diye ekliyor. Tamamen haklı.

Çünkü çocuk artık ihtiyacının ne olduğunu ve onu nasıl tatmin ettiğini bilir. Artık onu bir arzu nesnesi olarak hayal edebilir. Ufaklık beşiğinde annesi yanında olmadığında onu düşünme yeteneğini kazanır ve o gelene kadar kendi kendini yatıştırır. Bu kendi kendine güçlenmenin, yani büyümenin ilk adımıdır. Daha sonra bebek annesi olmadığında kısmen onun yerini alarak onu temsil edecek bir nesne seçer: "dudu", "tütü" gibi çoğunlukla bir pelüş battaniye, oyuncak ya da emilen bir başparmak bu işi görecektir. Soyut düşünce tüm küçük çocuklarda böylece devreye girer.

"İhtiyaç ile arzu arasındaki farkı daha iyi anlamaya başladım" diyor Karine. Peki ama neden kadınların cinsel arzularından erkeklerinse cinsel ihtiyaçlarından bahsedilir?"

Onu gülümseyerek cevaplıyorum: "Bu söylediğiniz doğruysa bu kadınların cinsiyete değil sadece bir beyne, erkeklerinse sadece bir penise sahip oldukları anlamına gelir; neyse ki bunun pek doğru olduğunu düşünmüyorum."

Fiziksel ve Zihinsel Arasında Bir Düğüm

Zihinsel çıkış noktalarını düşünürsek –erotik rüyalar ya da düşünceler– ya da aynı şekilde bedensel çıkış noktalarını –sesler, koku, dokunmak, vücuttaki heyecanlar– aslında iki cins arasında cinsel işleyiş oldukça benzerdir; o kadar da farklı değiliz.

Bu algılar duyusal sinirler yoluyla doruğa çıkar ve orada çözülürler; sonunda da cinsel uyaranlar olarak tanınırlar. Her iki durumda da merkezi sinir sistemi tepki

verir; bedene özellikle de cinsel organlara sinirsel elektrik akımı göndererek onları cinsel tepkiye zorlar: Erkeklerde ereksiyon, kadınlarda ise klitoriste şişme ve vajinada nemlenme meydana gelir. Bu değişimlerin bilincine varılması genellikle haz olarak algılanır; en yükseldiği anda da zihinsel bir uyarmayla sonlanır. Dolayısıyla bedenle zihin arasında bir ayrılık yoktur, hatta alınan cinsel uyarıların ileticisini ve dağıtıcısını birbirine bağlayan kalıcı bir düğüm vardır. Başlangıç noktası çok önemli değildir, değerler arasında hiyerarşi yoktur; önemli olan bu bilginin alınması ve dolaşıma girmesidir.

Zihin, bu yaşam düğümü işlevini beden olmadan yerine getiremez. Cinsel bir düşünce zihin düzeyinde engellendiyse bunun getirisi olan fiziksel durum algılanmaz ya da başarısızlık gibi algılanır, ama eksik olan bedensel bağlantıysa libido dar bir kafese kapatılmış bir güvercin gibi kendi etrafında döner, sonunda da tüm gücünü tüketir ve ölür.

Karine ironik bir şekilde, "Iyyyy tüylerim diken diken oldu" diyor. "Bu açıklamalar belki biraz teknik ama en azından fazla sihirli de değiller, bedenin yerini anlamanın ve onu rahatlatmanın önemli olduğunu düşünüyorum. Böyle iki romantik hayalperestle tanışmıştım; çift olarak beraber yaşamaya başlamadan önce uzun zaman birlikte olmuşlardı, oysaki aralarındaki bağın bedensel bir tezahürü yoktu."

Karine'e romantizmi bir kenara bırakırsak düşüncelerinin güzel olduğunu ve cinsel uyarılarının da iyi olduğunu açıklıyorum. Demek ki onları oldukları gibi tanımadığından etkilerinin bilincinde olmuyordu. Tüm yaşadıkları zihinsel boyutta kalıyor, cinselliğine bağlanamıyor ve onları arzusunu beslemek için kullanamıyordu.

Xavier'in durumu farklıydı. Erotik düşüncelerinde hiçbir bozukluk yoktu ama maalesef eski ve şiddetli bir

diyabet hastalığından mustaripti. Hastalığı nedeniyle ereksiyon problemi yaşıyordu. Zayıflayan vücudu nöbeti devralmıyordu. Tatmin olamamanın dışında, daha da kötüsü bu, onu bir başarısızlık imgesine götürüyordu.

Bu iki durumda farklı bedensel nedenler, realite eksikliğe yol açıyor ve cinselliği tehlikeye atıyordu. "Eğer doğru anladıysam" diyor Karine, "bedensel algılarımda daha dikkatli olmam gerekiyor."

Bedeni ve Fantezileri Dinleme

Kesinlikle doğru yolda olduğunu söyleyerek onu onaylıyorum. Sonuç olarak bedenini dinliyor olmak çok önemlidir. O yaşar, bizimle konuşur ve bize sık sık işittiğimizde bize zararı dokunmayacak önemli bilgileri iletir. Kültürümüz zihnin fiziksel varlığımızın en üst kısmına yerleştirildiği bir hiyerarşi kurmuştur. Bu adaletsizliği, bunun tam tersi bir anlayışa düşmeksizin, zihni gerçekliğimizden ayırmadan ve bedenimizin de hakkını vererek onarabiliriz. Bundan dolayıdır ki fiziği iyileştirmek tüm problemleri çözmez. Cinsel terapist olmak için ürolog ya da jinekolog olmak yetmez. Gerçek şu ki cinsellik yemek, içmek ya da uyumak gibi fiziksel bir ihtiyaç değildir ve özellikle vurgulamak istiyorum, bu hem kadınlar hem de erkekler için geçerlidir. Tabii ki içgüdüsel bir tarafı vardır ve bu da türlerin devamlılığının sağlanmasına hizmet eder ama bunun da ötesinde cinsel olan, temelde kültürün bir ürünüdür ve kendini gerçekleştirmenin bir aracıdır. İşte tüm binanın kilit taşı olan arzuya geri döndük.

Karine bana, "Tüm sorun tam da orada" diye cevap veriyor. "Bende eksik olan kesinlikle arzu. Verilen tavsiyelere uymanın da yeterli olmayacağından cidden korkuyorum." Onunla aynı fikirdeyim.

Salt gerçek fazla yavandır. İçgüdü zenginleşmeye, hayal gücüyle beslenmeye ihtiyaç duyar. Fantezi, hayal kırık-

lığından, fakirleşmeden, sterilizasyondan başka bir şey getirmeyen gerçekliğin empoze ettiği sınırları aşmaya izin verir.

Karine'in fantezi sözcüğüne tepki verdiğini görüyorum. Bu terim herkeste genel olarak aynı tepkiyi uyandırır. Sık sık yanlış bir şekilde mantıksız cinsel pratikler olarak algılanır. Karine ihtiyatla, "Fantezilerimin olduğundan emin değilim" diyor bana.

Onu şöyle rahatlıyorum: "Ben hepimizin fantezileri olduğunu düşünüyorum. Fantezi sizin bazı gerçekleşmesi zor senaryoları hayal etmenizi sağlar; anda bir boşluk, mantıklı ve biraz da suratsız yaşamın üzerinden havalanıp uçmanıza izin verir. Mesela aniden zengin olduğunuzu, hayalinizdeki evi inşa ettiğinizi hayal edersiniz ya da birden bire dünya turuna çıktığınızı... Bu uyanık görülen düşlere çocuklarda sık rastlanılır, yetişkinlerin çoğu ise onları faydasızlıkla yargılayarak, çocuksu hatta tehlikeli bulurlar ve fantezilerden kaçarlar."

Hastalarımdan biri bana, "Ben inanma riskini alıyorum ve hayal kırıklığına uğruyorum" demişti. Evet, çocukken birkaç kez bazı fantezilerin gerçekleşmemesinin bizi hayal kırıklığına uğrattığı olur ama sağlıklı bir yetişkin zekâsı, hayallerin her zaman gerçekleşmeyeceğini mükemmel şekilde bilir. Buna rağmen değerlidirler. Faydalarının dışında gerçeğin bizde yarattığı hayal kırıklığına karşı bize destek olurlar; projelerimizin eskizini çıkarmamıza, arzularımızı ve böylece kim olduğumuzu tanımlamamıza olanak verirler. Bir sanatçıya nefes veren ya da bir yaratıcıya ya da bir kâşife eserini gerçekleştirmesi için zorunlu olan enerjiyi veren hayallerdir. Cinsellik için de aynı şey geçerlidir. Fantezi gerçeğin dar sınırlarını aşandır; libidomuzu besleyen ilhamın kaynağıdır. Fantezilerden uzak durmanın sonucu kaçınılmaz olarak arzuların sönüşü olacaktır. Bu

anlamda abartmış olmadan cinselliğin sanatsal bir yaratım olduğunu söyleyebiliriz.

Karine tereddütlüydü: "Bu çocukluğum boyunca bana öğretilen, hayal kurmak bir zaman kaybıdır tezinin tam tersi. Yetişkin olarak bu hayal kurma çılgınlığından kökünden kurtulacağımı düşünürdüm ve işte şimdi de siz bana bunun tam tersini söylüyorsunuz! Sınırları bilerek neden olmasın? Peki ama bunu nasıl yapmalı?"

Genç kadın çok hevesliydi. Her türlü çabayı göstermeye hazırdı ama maalesef bir çıkmaza girmişti. "Öteki" arzusu gibi fantezi de kısıtlanamaz.

Çocukken sahip olduğu ve her zaman sahip olmayı sürdürdüğü hayalperest potansiyeli Karine'e yeterdi. Bunun için hiçbir amaçta ısrar etmemek ama favori bir bağlam yaratmak, içinde kendimizi bir an boyunca hayal gücümüzün götürdüğü yere gitmeye bırakmak, bunu yaparken onu kişisel olarak zenginleştirmek ve hepsinin üzerine zevk almak önemlidir.

"Güzel bir program" diyor Karine, "denenecek başka çare de kalmadı."

Karine'e, "Hepsi bu değil" diyorum. "Üçüncü olarak ele alacağımız, biraz zaman geçirip üzerinde duracağımız önemli bir kavram daha var: gerçeğin ve hayalin dışında var olan bir başka boyut da sembolik boyut."

Hastam "Ah! Burada durun!" diye haykırıyor. "Bunun fazla karmaşık, fazla soyut olduğunu düşünüyorum."

Güven tazeliyorum: "Sözcüklerin sizi etkilemesine izin vermeyin. Onların arkalarında genelde hepimize hitap eden basit yaşantılar saklıdır."

Sembolik, Cinselliğin Kültürel Boyutu

Bir sembol, soyut bir kavramı temsil eden somut bir nesnedir. Cinselliğe yoğunlaşırsak cinselliğin kültürel boyutu, diğer iki boyut olan gerçek ve hayalden ayrılamaz.

Tüm medeniyetlerde insanlar cinsiyetler arasındaki farkın doğal olarak bulunduğunu abartarak vurgulamışlardır. Her bir cinsiyetin kimliğini güçlendirmek amacıyla bu farka dayanarak toplumu yapılandırmışlardır.

Her cinsin genital organları, anatomileri, fonksiyonları sık sık bir insanın cinsel kimliğini sembolize eder. Karine meraklanmıştı, benden örnekler vermemi istedi.

Penis mesela, özellikle *koitus*un ve üremenin hizmetinde basit bir organdan çok farklı bir şeydir. Erkekler sık sık bedenlerinin bu kısmına özel bir ilgi göstererek onu korurlar. Ona özen gösterirler, onu gözlemlerler; bazen ondan aynı şekilde bahsederler. Cinsiyetleri bazen onlar için bir endişe kaynağıdır: Penisleri iyi durumda mı? Yeterince büyük mü? Yeterince uzun mu? İşlevini mükemmel bir şekilde yerine getirmediğinde, ereksiyon olmayı reddettiğinde, kontrolünü kaybettiğinde; bir erken boşalmada *koitus*un içine çabucak çöktüğünde yaşanılan ne de büyük bir allak bullak olmadır! Şaşıracak bir şey yok, çünkü o erilliği sembolize eder.

Ereksiyonla ilgili bir sorun karşısında erkek sadece sorunun pratik kısmından, yani penetrasyonu zorlaştıran yumuşak bir organla kalmaktan ötürü acı çekmez ama bununla ilişkilenen imajı da ona acı verir. O halde tehlikede olan erkekliktir. Aynı gerekçeden ötürü hastaların ufak bir penise sahip olmaktan şikâyet ettikleri çok sayıda cinsel terapist muayenesi vardır. Cinsel birleşmeleri çoğunlukla normal olsa bile onların acısı gerçek bir acıdır. Gerçekte erkekliklerine ilişkin bir şüphe söz konusudur ve maalesef hiçbir onarıcı cerrahi bunu iyileştiremez.

"Peki ya kadınlarda?" diye soruyor Karine. Ona tarihte çok uzun bir süre rahmin, anne olma kapasitesiyle karıştırılan kadınlığın merkezi olduğunu açıklıyorum.

Bernadette'in durumunda bu anlamlı. Bu hasta bir sene önce geçirdiği bir histeroktomi ameliyatı yüzünden

cinsel arzusunu kaybetmişti. Miyomların neden olduğu önemli kanamaların akabinde rahminin alınmasına alelacele karar verilmişti. Yeterince bilgilendirilmemiş, hazırlanmamıştı. Her şey tıbbi hesaplar anlamında çözülse de Bernadette bu dönemi çok kötü yaşamıştı. Elli yaşını geçmişti, yeniden doğum yapma fikrinden vazgeçeli çok olmuştu ama bu ani operasyon onda travmatik bir felaket etkisi yaratmıştı.

"Ben bir kadın değilim artık" demişti bana, "... her şeyimi aldılar!" Bu koşullar altında cinsel arzusunu yeniden nasıl kazanabilirdi? Zamanla birlikte, onu rahmini kaybedişini cinsel kimliğinin bütünlüğünden ayırabileceği noktaya getirecek sabırlı açıklamalar gerekiyordu.

Ama Karine, Bernadette ile özdeşleşmek için henüz gençti. Buna karşın Justine'in hikâyesi ona daha çok bir şeyler ifade edecekti. Bu 35 yaşındaki genç kadına meme kanseri teşhisi konulmuş ve sonuç olarak göğsü alınmıştı. Hayatta kalmak için harekete geçmiş, tüm acı veren tedavilere sesini çıkarmadan cesurca katlanmıştı. Tüm bu tutumuna rağmen hayati tehlikeyi atlattığı ve doktorlar iyileşmeden bahsettikleri halde aniden çökmüştü. Sadece Thanatos'un gölgesi hâlâ üzerinde olduğu için değildi bu çöküş; bir parçasını kaybetmiş bir kadın bedeniyle hayata tam bir dönüşün zorluğundandı. Uygun protez mükemmel bir şekilde başarılı olmuş, ameliyatı zorlaştıracak bir aksilik yaşanmamıştı. Günümüzde herhangi bir yırtılma ya da delinme durumunda sabır gereken bir tedavi gerekmektedir.

Klitorisin Önemi

"Karine, Ya klitoris, ona ne oldu?" diye soruyor. "Sürekli ondan bahsedip duruyoruz. Bugünlerde moda."

Karine güncel olan olayları takip eden genç bir kadındı. Bu konuda yazılmış birçok makaleyi okumuştu,

bu konuyu ele alan son zamanlarda yayımlanmış kitaplardan da haberdardı. Günümüz kadınları klitorislerini ön plana koyuyor ve böylece geçmişteki ayak bağlarından kurtularak kendi modern cinselliklerini savunuyorlardı. Kadın vücudunun bu parçası aslında basit bir organdan çok daha fazlasıdır.

Klitoris, Zevk Yuvası

Penisle eşdeğerde, üreme amacı olmaksızın anatomik ve fizyolojik plan üzerinde olan klitoris kadın hazzının nihai yeridir. Şişerek perineal bölgeyi sarar ve bunun sonucunda da orgazm meydana gelir. Bazı kültürlerde kadın sünneti yoluyla kadın cinselliğini erkek cinselliğinin hizmetine sunma amacıyla kadının cinsel hazzını düzenleme yolları aranmıştır. Ama özellikle de kadınları tüm cinsel zevk alma olanaklarından mahrum etmek ve onu erkek cinselliğinin hâkimiyeti altında tutmak istenmiştir. Klitorisin fonksiyonunu da kapsayan anatomik yapı bilgisi tamamlanmış değildir ve yeni yeni bilinmektedir, oysa bu bilgi eksikliği gerçek bir kültürel "kesik" gerçekleştirerek bu tabunun kadın cinselliğine olan darbesine tanıklık etmektedir.

Kadın cinselliğinin üreme fonksiyonunun onu ayrıcalıklı kılması politik olarak doğru olmasa da neden bir organın sadece zevke adandığını kolayca anlıyoruz. Kadınsal zevk ve arzu uzun süre toplumsal düzen için bir tehlike olarak görüldü. Freudyen bakış açısı maalesef bu yanlışı daha da güçlendirerek, üstelik ona bir de büyük bir entelektüel teminat vererek, bu sorun üzerine olabilecek

en kötü yanlış anlamı yarattı. Freud kadının "klitorisyen" bir uyarma ile hazzı elde ettiğini ve bunun çocukluktan başladığını, tek orgazmın ise "vajinaya" olan penetrasyonla gerçekleştiğini, bunun da olgunluğun bir işareti olduğunu ileri sürdü. Bu kral yolunu özelleştirmek, çok sayıda kadının tam bir hazza ulaşmasının önünü kapama, onları bundan mahrum etmeyi beraberinde getiriyordu. Bugün klitoris ve vajinanın birbirine derinden bağlı olduğunu ve işlevsel bir ünite meydana getirdiklerini biliyoruz. Orgazmı farklı tiplere ayırmak gerçek olmayan kültürel bir yapı inşasıdır.

Karine tatmin olmuş görünüyor. "Bugünkü görüşmemiz çok yoğundu, üzerinde durulacak yeni bir sürü konu ortaya çıktı. Gerçek için bedensel algılarımın, hayal dünyası için fantezilerimin ve tüm bu derin düşünmenin sonucunda cinsellik üzerindeki sembolik görünümlerin bilincinde olmak... Cinselliğin önemine ikna olmaya başlıyorum!"

10
Tozpembe Bir Dünya

Cinsellik Şiddetli Bir Deneyimdir

Nezaket kurallarından sonra Karine zaman kaybetmeden işe girişiyor. Bugün çalışkan bir hali var. Onu çok az yönlendirme gereği duyuyorum. İşi artık o götürüyor. Bundan böyle dizginler onun elinde.

"Bugün yeniden 'ötekiyle ilişki' konusuna geri dönmek istiyorum. Bu benim için en önemli bir sorun. Bizim cinsel ilişkimizde çok açık bir şekilde bu sorunun yansımaları mevcut; bana asıl sorun da buymuş gibi geliyor ve bu nedenle sizinle konuşmayı diliyorum. Ötekinin arzusu

beni korkutuyor, daha da kötüsü ben kendi arzumdan da korkuyorum."

Karine ağır bir ifadeyle, "Cinsellik şiddettir" diyor. "Bazen sadece öpüşüp koklaşanların olduğu, cinselliğin olmadığı bir dünyada yaşamayı, hayatımı böyle bir dünyada geçirmeyi tercih ederdim diye düşünüyorum."

Canavarı Evcilleştirmek

Maalesef onu bu yanılgıdan tamamen kurtaramazdım. İtkilerin gücü bunun nedenlerinden biriydi. Cinsel arzunun yoğunluğu tüm önlemleri boşa çıkarabilir ve en mantıklı görünen insanlarda bile bulunur.

Bu dünyanın bazı büyükleri cinselliği yeniden kurdular ve böylece onun politik kaderlerini tehdit ettiğini görmeyi riske atmış oldular. İnsanlığın şafağından beri toplumlar, aksi halde onları yok edecek bu gücü sınırlandırılması kesinlikle zorunlu bir güç olarak algıladılar. Demek ki sınırsız bir zevke uzanan, tamamen özgür bir cinsellik düşünmek imkânsız. Tehlikeyi bir kenara bırakırsak bu perspektif büyük sıkıntılara da yol açar. Bunun, yani sınırsız özgürlüğün aksine cinselliğin sınırlarını çizecek kurallar çok sert olmamalıydı çünkü bu durumda da itkiyi üzerine hava geçirmez bir kapak kapatarak boğma tehlikesiyle karşı karşıya gelirdik. Arzu zayıflar, iyice can çekişir hale gelirdi. Bu kapağı kapatanlarda en kötü his olarak suçluluk duygusu bulunur ki daha sonra da çok sayıda fiziksel sendromla onu nasıl beslediğimizi göreceğiz.

"Cinselliğin hayvansal bir yanı var bana göre ve bu yan beni korkutuyor, huzursuz ediyor" diye devam ediyor Karine. "Duyguların yumuşaklığını tercih ederim. Jérémy elimi tuttuğunda, dudaklarıma tatlı bir öpücük kondurduğunda ve beni sevdiğini söylediğinde havalara uçuyorum. Ama arzusunun yükseldiğini hissettiğimde,

hareketleri sertleştiğinde, bakışı değiştiğinde her şey daha zor oluyor. Belli belirsiz bir korku duyuyorum. Bunun önemli olmadığını, onun beni sevdiğini ve onda benim için korkulacak bir şey olmadığını biliyorum ama bu korku benden daha güçlü. Cinsel arzu onu başka bir şeye dönüştürüyor gibi geliyor. Vahşi bir canavar olup çıkıyor!" diyor Karine gülerek. "Bu beni aniden bloke ediyor ve kendimi" alaycı bir şekilde tekrar ediyor, "kendimi bu canavara karşı savunmak için sakınmaya başlıyorum. Kendimi öylece akışına bırakamıyorum. Bunu yapamadığım için de benim sevişme deneyimim kendimi yalnız hissetmek oluyor. Dürüst olmak gerekirse çoğu zaman yaşadığım şey bu."

Sonuçta Karine'in dikkatini uyanık tutması, cinsel tatminin doruğuna çıkmak ve orgazmı beklemek için zorunlu olan kendini bırakıp gevşemeyi, yeni bir gerçeklik bilincinin oluşmasını engelliyordu. Sevişme boyunca eleştirel düşüncesini koruyarak erkek arkadaşının davranışlarını uygunsuz ve şok edici olarak algılıyordu. Bu vahşilik, içgüdünün ona yoğunluğunu veren kaynağını temsil eder. Sorun tabii ki onun istediği gibi ortaya çıkmasına izin verme sorunu değildir.

Kültür, etik ya da ahlak ona tüm gücünü kaybettirmeden onu evcilleştirmek için buradadır.

Bir Tezat Yanılgısı

Ne yazık ki bu özellikler cinselliğin, seksin ve duyguların, zekânın aleyhine olarak yapay bir şekilde temsil edilişinin kökeninden kaynaklanır. Tek tanrılı dinler yalnızca türlerin yeniden üretilmesine tolerans göstererek, bu ikilikten yola çıkarak cinsellikle savaşırlar. Neyse ki insan cinselliği türlerin devamının hizmetinde olan güdüsel bir ihtiyacın doyurulmasıyla özetlenemez. İçgüdümüz kültürün ağırlığının karşısında çok az şeyi temsil eder.

Dahası insan cinselliği basit bedensel bir aktivite de değildir, zihnin nabzını beden attırır.

Karine'in kendine özgün duyguları, cinsel arzunun pansumanıdır. En iyi arkadaşı ya da kardeşi için onları çok sevdiği halde aynı heyecanları hissetmez. Onu, bunun azgın bir canavar görmekle bir ilgisi olmadığına ikna etmeye uğraşıyorum.

Arzusu belki biraz fazla sınırlandırılmıştı, medenileştirilmişti. Arzusunu kendi seçtiği, güven duyduğu, değer verdiği bir erkekle paylaşmaya karar vermişti. Dolayısıyla bu bir cinsel gerilimin deşarj edilmesi değil, sadece yetişkin bir kadın olarak daha sonra bir aile kurmasına olanak tanıyacak bir çift ilişkisinin organizasyonunun zorluğuydu. Bu ilişki aynı zamanda onun kadın kimliğini güçlendirecek ve ait olduğu kültürel grubun içinde ona tanınan bir yer verecekti.

İtkilerin Yoğunluğu: Cinsiyete Göre Değişen Bir Algılama Mekanizması

Karine eğlenerek "Jérémy için hissettiğim ve dışa vuramadığım tüm bu duygular başımı döndürüyor!" diyor. Ardından aniden ciddileşerek devam ediyor: "Birlikte hiçbir sorun yaşamadığım erkek arkadaşımdan korkmamı bana nasıl açıklayacaksınız?"

Çok basit; çünkü kadın ve erkek cinselliği kültürel anlamda birbiriyle aynı çizgide olmadıkları gibi psikolojik olarak da farklıdırlar. Erkek tarafında cinsel uyarının yükselişi çok hızlıdır ve kendini fiziksel olarak gayet görünür bir ereksiyonla duyurur. Bu içgüdünün gösterimi bir gurur kaynağıdır ve erkeklik kimliğini güçlendirir. Bu nedenle bu gösterime değer atfedilir ve erkek buna teşvik edilir.

Kadınlar tarafında ise arzusunun ilerlemesi daha yavaştır, fiziksel reaksiyonlar daha az görünürdür. Karşı cinsleriyle benzer olarak kadın kimliği de uzun bir süre

boyunca neredeyse aşırı bir şekilde annelikle temsil edilmiştir. Neredeyse elli yıl öncesine kadar, cinsel olarak uyarıldığını itiraf eden kadın mahkûm edilirdi. Cinsel heyecan böylece varlığının siyasal anlamda doğru sayılacağı yerlere, yani romantizme ve duygulara sığındı. Erkeklerin penislerini avuçlarının içine alıp fazla utanıp sıkılmadan kendilerini tek başına zevke bıraktıkları yerde genç kızlar hayallere dalmaktan bitkin bir halde pembe romanlar okuyarak iç geçiriyorlardı.

Karine dalgın bir şekilde, "Tüm bunlar kesinlikle doğru" diyor. Kısa bir sessizlikten sonra da "Benim kendimi öylece bırakamamamın bir nedeni de Jérémy'nin bakışı" diye ekliyor. "Bu aptalca ama kendimi tutmadan tahrik olduğumu gösterdiğimde hakkımda kötü bir yargıya varacağından ve bana artık saygı duymayacağından korkuyorum."

"Saygı" ne de boş bir laf! Kadın cinselliğini engellemede ağır zincirlerden bile daha etkili ve korkunç bir kelime. Çok uzun zaman saygıdeğer kadınların cinsel hayatları olmadı. Daha sonra bu, ailelerine, kültürel gruplarına olan saygı, seks hayatlarının eksikliğine bağlı olarak değerlendirildi. Kadınların cinsel orucu toplum düzeninin ve ailenin istikrarının güvencesiydi. Sadece vatandaşlık haklarına sahip olanlar, erkek cinselliğinin hizmetinde, çocuk veren rahimlere sahip olan evli kadınlardı. Bu modelden uzaklaşan kadınlar çevreleri tarafından acımasızca dışlanırlardı.

Bugün bu durum çok değişmiş olmasına rağmen, bunları bilmesine rağmen Karine bu korkuya sahipti. Geçmişin tortuları yaşamaya devam ediyordu. Birçok kadın utanç evinde hapis yaşamayı sürdürüyordu. Bugün bundan bahsediyorsak bunun nedeni kadınların bunun yeterince bilincinde olmamalarından, kaynağını bilmediklerinden ve özellikle de henüz bu korkudan kurtulmamış

olduklarındandır. Benim onlara kazandırdığım ya da daha ziyade onların kendilerine kazandırdığı kendi bedenleri üzerinden zevk alma yetkisinin şüphesiz kimseyi tehdit ettiği falan yok.

"Sanıyorum korkularımın kaynağını anlamaya başladım ama bana göre hâlâ başka parametreler de var. Jérémy'nin beni sevdiğini bilmeme ve ilişki öncesi ona güvenebilmeme rağmen kendimi ona savunmasızca teslim etmekten korkuyorum. Beni artık sevmeyeceğinden ya da beni terk edeceğinden değil, bu zayıflığımdan yararlanıp bana kötü bir şey yapmasından korkuyorum."

Karine içtenlikle "Bu çok korkunç olurdu" diye tamamlıyor sözlerini.

Bağımlılık ve Kendi Kaderini Belirleme Arasında

Haklıydı. Cinsel ilişki dediğimiz şey öyle içtendir ki bizim en derindeki çekirdeğimizi açığa çıkarır ve bizi tartışmasız savunmasız kılar. Varlığımızın ilk zamanlarındaki kırılganlığının yankısı olur: Derininde bebeğin kendini içinde bulduğu anne baba aşkına bağımlılığı ve kendi kendine yetmenin zorunlu olarak geçilen zahmetli etapları vardır. Klasik aşk nefret ikilemi içindedir; bu lanetli ikilem bizi uzun zaman sevme ile aşk nesnesine saldırma, duygusal bağımlılığı arama ve iç içe bir aşkın yumuşaklığı ile öteki tarafından yutulma korkusuyla ondan kaçma arasında mekik dokutur. Bu izler silinmezdir ve gelecekteki aşk ilişkilerinin dış yapısını oluşturur.

Alex isimli 32 yaşında genç bir erkek benden bir randevu talep ediyor. Yardıma ihtiyacı var. Halbuki o ve kız arkadaşı Marie'nin aralarındaki her şey hikâyelerin başlangıcında zevk alıp almama konusu hiç sorulmaksızın çok iyi gidiyor. Ne zaman ki Alex, Marie ile sevişmeye yelteniyor, işte o zaman gökyüzü kararıyor. Bu Alex'i bir-

den ciddi ve endişeli kılıyor; genç adamın üzerinde kara bulutlar dolaşmaya başlıyor, açıklanamaz bir sinirlilik ve küçük ereksiyon sorunları onu ne yapacağını bilmez hale getiriyor. Tüm bunlara rağmen ilişkilerine güvenerek bir çocuk yapmaya karar veriyorlar. Marie hamile kaldığında Alex birbirine zıt duygulara kapılıyor: baba olacağı için gururlu ve sevinçten deliye dönmüşken bir yandan da kendini ötekinin tuzağına düşmüş hissediyor.

Yanında eşi olmadan iş arkadaşlarıyla dışarıya çıktığı bir akşam, çakırkeyif bir haldeyken, kendisine göz süzen bir genç kadınla birlikte oluyor. Bu olaydan sonra tüm dengesi bozuluyor ve benimle konuşmaya geliyor. Marie ile birlikteliğinde duyguların güçlü oluşu, karısının ilerde anne olacak olması; bunların hepsi o deşifre etmiş olmasa da onun Marie ile kurduğu ilişkiyi daha önce annesiyle kurduğu iç içe ilişkinin yerine koyduğunu gösteriyor. Onu tüketen kaygılarına anlam verebilmek için birkaç görüşme yeterli olmuştu.

Brice'in durumu biraz daha karmaşıktı. Hastalık derecesinde kıskanç oluşu nedeniyle benimle görüşmeye gelmişti. Kız arkadaşı sonunda onu terk etmekle tehdit etmişti. Sophie çekici genç bir kadındı; belki bir parça da baştan çıkarıcıydı ve bu kendisini rahatsız etmiyordu. Brice, kız arkadaşı ondan uzaklaştığında, tepkilerinden ve hatta başka bir erkeğe sadece bakmasından bile korkuyordu.

Bu arkaik şiddet, kişilik oluşumunun tamamlanmadığı bazı ilişkilerde belirsiz ve değişken şekillerde kendini gösterir. Ötekine duyulan ilgi olgun olmayan bir biçimdedir: "Onu istiyorum ve onu kaybetmeye dayanamam." Bazen aşırı uçlara kadar varabilir. "Onun uzaklaştığını görmektense önce onu, sonra da kendimi öldürmeyi tercih ederim." Böyle bir durumda ötekinin terk edişi "ben"in yıkılışı anlamına gelir.

Âşıkken, o kişiden aniden ayrıldığımızda hepimiz bunu daha hafif bir derecede yaşarız. Ve bunu yaşadığımızda başlangıç noktamıza; o en eski korkuya, çocuğun anne babasının sevgisini kaybetme korkusuna geri gönderiliriz. Bu sevginin küçük çocuk için hayati önemde olduğunu da hatırlayalım.

Cinsel İlişki, Yoğun Bir Heyecanın Paylaşımı

"Bana söylediğiniz her şeye rağmen cinsel eylemin şiddet içerdiğini düşünüyorum" diyor Karine. "Öte yandan küçükken bir kez anne ve babamın sevişmesine şahit olmak beni şaşırtmıştı. O zaman ne yaptıklarını anlamak için çok küçüktüm. Onlar beni görmemişlerdi, ben de kimse bana bir açıklama yapmadığı halde parmak uçlarımda yürüyerek geri çekildim. Her şeye rağmen onları gözetlediğimi anlar, beni suçüstü yakalarlarsa çok kızacaklarını ve dolayısıyla orada olmamam gerektiğini hissetmiştim. Korku, suçluluk ve tahrik karışımı bu kötü tesadüften ötürü allak bullak olmuştum. Yıllar sonra bile bu anekdotu eksiksiz hatırlamam da bunu kanıtlıyor. Ne olduğunu merak ediyordum; çok acayip bir şeydi ama daha çok babamın anneme şiddet uyguladığı, onların dövüştüğü ve annemin acı çektiği duygusuna kapılmıştım."

Karine'i allak bullak eden şey cinsel uyarımın bir biçimiydi. Konuyla ilgili hiçbir şey bilmeden, ortada cinsellikle ilgili bir sorunun olduğunu sezmişti. Sahnenin heyecanının yoğunluğunu algılamış, bu sahne onu etkilemiş ve kendisine rağmen bu uyaranların etkisine tepki vermişti. Böylece gördüğü şeyi ne yapabilir ne anlayabilir ne de bu şeye bir isim verebilirdi, bu nedenle üretilen cinsel uyarım onda kaygıya dönüşmüştü. Çocuk fiziği yetişkin cinselliğinin gösterimlerine dahil olacak kapasiteye de olgunluğa da sahip değildir. Travmayı yaratan bu anlam yokluğudur.

Bir güreş mücadelesi gibi yorumlanabilecek bir cinsel sahneye tanık olan küçük bir çocuğun bunu çok basit bir şekilde kendi halinde sessiz sakin bir sevişme eylemi olarak algılaması oldukça nadirdir. Burada mesele sevginin yumuşaklığı değil ama, normal şartlarda yetişkin bir çift için güçlü ve yoğun bir heyecanın ifadesinde tehlike arz eden bir şey yoktur." "Ama!" diye sözümü kesiyor Karine, "yine de cinsel şiddet diye bir şey de var!"

Maalesef haklıydı. Bunlar insan cinselliğini belirleyen, tanımlayan nitelikte vurgulayabileceğim hareketler olmasa da içgüdüyü yönetmenin zor olduğu bir gerçekti. Daha da kötüsü ötekini bir tüketim nesnesi olarak değerlendirmekti ve bu da cinsel sapkınlığa neden oluyordu. İstatiksel olarak cinsel saldırganlıklar genellikle daha çok erkekler tarafından kadınlar üzerinde gerçekleştiriliyordu. Bu üzücü ayrım erkeğin kas gücünün daha fazla olması ya da erkeğin çok daha hızlı tahrik olmasından kaynaklanıyor olabilirdi. Ben bu doğal yatkınlık üzerinde durmaktan ziyade kültürün kaynağına eğiliyorum.

Cinsellik: Öteki Üzerinde Bir İktidar

Her şeyden önce kadınlar uzun zaman erkeklere aitti. Genç kızlar ya babalarının ya kocalarının otoritesi altındaydılar. Onlar aileler ve farklı klanlar arasında bir değişim nesnesiydiler. Onlara sahip olmak güç ve istikrar kaynağı anlamına geliyordu. Bu başlangıç noktalarına dönmek, bugün artık bunlar çok uzakta kalsa da bizdeki reaksiyonlarını anlamak için önemli. Bir kadın erkek arkadaşının onu aldattığını öğrendiğinde acı çeker ve kendini terkedilmiş hisseder. Artık seçilen, "en çok sevilen" o değildir. Kendisinden şüpheye düştüğünde bu, arzu edilebilir, sevilir olma kapasitesinden şüphe etmedir.

Aynı durumu yaşayan erkek ise yine kendi değeriyle ilgili bir soru sorar ama tehlike sorunun boyutundan

ileri gelir. Söz konusu olan onun erkekliğidir: "Benim yerime bir başkasını tercih ettiyse ben onu diğer erkek kadar doruğa çıkartamadım demektir." Öte yandan bu rakip karşısında kendini içgüdüsünden yoksun bırakılmış, içgüdüleriyle alaya alınmış ve bir köşeye atılmış hisseder. Tüm bu aşağılama, bu çirkin sözcükle ifade edilir: "boynuzlu". Hastalarımdan Jérôme, bir kadının terk edişinde en zor olanın ne olduğunu bana açıklarken tüm arkadaşlarının bunu bilmesi olduğunu söylemişti. Marlène ise tam aksine kocasının ihanetinin üzüntüsünden, ona bu konuda çok yardımcı olan arkadaşlarıyla acısını paylaşarak kurtulmuştu.

Buradan cinsellik ve iktidar arasında bağların olduğu sonucunu çıkarabiliriz. O halde cinsellik, güdülerle gerçekleşen basit bir eylem olmanın yanı sıra gücünü kanıtlamanın da bir yoludur.

Tecavüz ne yazık ki her zaman düşmanı aşağılamak ve boyunduruk altına almak için bir savaş aracı olarak kullanılagelmiştir. Boris Cyrulnik, *Mourir de dire: La honte* (Utanç: Sözün Ölümü)[1] adlı eserinde bunu açıklıyor: "Afrika'da savaşçılar bir köyü ortadan kaldırmak istediklerinde en iyi yol orada oturanları öldürmek değildir çünkü bunların arasından bir kısmı kaçıp kurtulacaktır. Ölenler şehit olacak, kalanlarsa bir gün hesaplaşmak için silahlanacaklardır. Daha radikal bir yolsa kadınlara tecavüz etmektir. Böylece onlar namuslarını kaybettikleri için aşağılanmış olurlar ve babaları belli olmayan çocuklara hamile kalırlar. Erkekler onları koruyamadıkları için utançlarından ölürler ve artık onlara sahip olamaz, onlardan yoksun kalmış olurlar. Böyle bir topluluk genellikle böyle bir iklimde, aynı yerde hayatını sürdürmeye devam edemez. Hiçbir savunma böyle bir saldırıya karşı etkili olamaz."

1. Boris Cyrulnik, *Mourir de dire: La honte*, Odile Jacob, 2010.

Karine, "Erkeklerin doğal olarak cinsel şiddete yatkınlığına, basitçe ifade etmek gerekirse, eğitimin neden olduğunu söyleyemeyiz değil mi?" diye soruyor.

Cinsel Şiddet Eylemleri: Kültürel Bir Köken

Sonuçta erkek cinselliği ona karşı gösterilen toleranstan her zaman faydalanmıştır. Uzun zaman hiçbir dayanağımız yokken ve hâlâ sıklıkla yaptığımız gibi, erkeklerin doğal ihtiyaçları olduğu gerekçesiyle kadınlara kendilerini erkeklere karşı korumalarını tavsiye etmedik mi? Sadece namuslarını korumayı düşünmeyi değil, tüm arzularına erişemeyeceklerini de öğrettik. Erkek çocuklarının zevklerinin ve kişisel tatminlerinin peşinde koştuğu yerde temkinli kız çocukları bunların tehlikeli olduğunu, ahlaki düzenden kendilerinin sorumlu olduklarını düşünüyorlardı.

Ne mutlu ki bugün bu söylem değişti ama yeni tehlikeler ortaya çıktı. "Ne pahasına olursa olsun zevk hakkı" görüşünü savunanlar, şiddet içeren bazı eylemlerinin aklanmasını bu şekilde sağlayabilirler. Eğer haz almak mutlak bir haksa, bir insanı haz nesnesi yerine koymamı kim engelleyebilir?

Değişen şu ki, günümüzde bu tutumu hem erkek hem de kadında gözlemliyoruz.

İdeal uzunlukta ve sert bir ereksiyonun keyfini çıkarmak isteyen kadın partneri tarafından utana sıkıla muayeneye sürüklenmiş bir erkek hasta söz konusu olduğunda, burada cinsel şiddetin bir kadın tarafından uygulandığına tanık olmuş oluyoruz. Güçlü olmanın diğer bir yolunu da hatırlayalım: ötekini hâkimiyeti altına almak, ezmek ve de para. Şeytan üçgeni burada meydana gelir: Seks, para ve iktidar; bu, sık sık insanlığın en karanlık dönemlerinde rastlanılan bir olgudur.

Cinselliğin bu şiddetli yüzü, cinsiyetler arasındaki savaşları da açıklayabilir: Erkekler ne pahasına olursa

olsun güçleriyle kadınlar üzerinde üstünlük kurmaya şartlanmışlardır. Kadınlarsa onları, bir başkasının gelip onların kendilerini ellerinden alma tehlikesiyle korkuturlar. Erkeklerin kadınlar üzerinde üstünlük kurmaya şartlanmaları ayrıca, çocukluklarından kalma, unutamadıkları, annelerinin korkunç iktidarı altındaki o güçsüz durumlarının hatırasından kaynaklanır.

Aynı şekilde dominant erkekler tarafından çekici bulunan kadınlar da bu ilişki yoluyla erkeğin gücünü az da olsa kendilerinde toplamak için bedeli ne olursa olsun bu erkekleri baştan çıkarırlar. İktidar oyunları, iki cinsiyetin birbirine düşman olduğu hâkim olma, hâkimiyet altına girme ilişkileri, doğal bir bütünleşme içinde kendi halince bir birleşmenin çok uzağında ortaya çıkar.

Marion'un durumunu ele alalım; tatlı, çekingen ve kendine çok az güvenen bir genç kız. Onu seven ve ona güven veren bir erkek arkadaş hayal ediyor. Ne yazık ki seçimleri her zaman dominant, kendilerinden emin, karizmatik ve onu hırpalama potansiyeli olan erkeklerden yana oluyor. Hemen hemen her zaman başarısızlıkla sonuçlanan bu ilişkilerden ötürü mutsuz. Bana bu berbat hatayı neden sürekli tekrarladığını anlamak için geliyor.

Partner seçiminde Marion, bilinçsiz bir şekilde, çok otoriter babasına kavuşmayı ve babasından görmediği, ona acı veren ve şüphesiz ki kökeninde girişken olmamasının yattığı ilgi ve saygı eksikliğini gidermeyi amaçlıyor. O aynı zamanda güçlü adamlar tarafından sevilerek yoksunluğunu hissettiği bu değerleri yeniden elde etmeyi umuyor. Birlikte, bunun kötü bir plan olduğunu anlıyoruz. Erkek arkadaşlarının onun üzerinde kurduğu hâkimiyet, tam aksine, onun aşağıda kalmaya devam etmesine ve aşağılık duygusunun güçlenmesine neden oluyor. Bu güven dünyasına kendi özel yollarıyla girmeli ve duygusal ilişkilerini başka temeller üzerine kurmalı.

O halde şiddet ve cinsellik en iyiyi ve en kötüyü meydana getirerek yakın bir ikili ilişki kurabilirler. Erkek ve kadın olarak cinsiyete vurgu yapılan ilişkilerde bu şiddet daha çok acıya neden olabileceği gibi çiftlerden birinin işin mekanizmasını anladığı ve arkaik güdüleri aşmayı başardığı ve işleri çıkmaza sokmaktan kaçındığı durumlarda bu kişiler birbirlerini rahatlatıp teskin de edebilirler.

Karine, "Bunu anladım" diye tamamlıyor. "Dünyayı tozpembe görmüyoruz, belki de iyi ki görmüyoruz. Düşündüm de ben çok sıkılabilirdim! Bugünkü seansımız, bazı zamanlar güçlü olsa bile kendi arzumla sarsılmadan yüzleşme ve iktidarı korkmadan Jérémy ile paylaşma isteği kazandırdı bana. Şimdi artık bunun olabileceğini düşünüyorum."

Bugünlük burada kalıyoruz.

11
"Herkes mi Suçlu?"

Cinsellik, Nevroz ve Sapkınlığın Nedeni Olabilir mi?

Karine bugünkü görüşmemize gündelik hayatından banal bir sahneyi anlatarak başlıyor. Bir süre önce yağmurlu bir pazar günü, öğleden sonra kitaplığını düzenlemeye karar veriyor. Bu yapılması gereken bir iş olduğu için yapıyor yani çok da isteyerek yapmıyor. Jérémy'nin ona yardım etmesi gerekir ama hiç de istekli görünmüyor çünkü kafasında başka bir şey var; kız arkadaşını çok arzuluyor. Jestleri, bakışları ve şakaları bunu açıkça gös-

teriyor ama Karine anlamazlıktan gelip düzenleme işine devam ediyor. Aralarındaki bir aşk oyununun sonunda bir an geliyor, Karine yelkenlerini suya indiriyor. Kendini arzularının denize bırakıyor ve ikisi birden şu meşhur kitaplığın yanındaki kanepede kavuşuyorlar. Biraz sonra birbirlerine sarılmış şekerleme yaparlarken Karine'in annesinden bir telefon geliyor; beklenmedik bir şekilde onlara ziyarete geleceğini bildiriyor.

Karine bana o anda biraz panik, biraz suçluluk ve utanç karışımı bir duygu hissettiğini anlatıyor; reçel kavanozuna elini sokarken yakalanan küçük bir çocuk gibi korktuğunu. Keyifsizliği, onu biraz garip bulduğunu söylemekten geri durmayan annesinin ziyareti boyunca devam ediyor.

Karine bana, "Erkek arkadaşımla sevişmem çok doğal bir şey olduğu halde kendimi neden utanç içinde ve suçlu hissediyorum?" diye soruyor.

Bu hissi ona yaşatan ergenlik dönemi çok da uzakta sayılmazdı. Bu çağda cinsellikle ilgili en ufak şey, bizi tepeden tırnağa kızartır, utandırır. Vakit kaybetmeden Karine bu nahoş duyguyu sık sık gördüğü bir rüyayla birleştirmişti. Rüyasında sokağa kıyafetleri olmadan çıkıyordu ve herkes ona bakıyordu. Korkunç bir endişeyle boğuluyor ve utançtan ölmek üzere uyanıyordu.

"Sorum şüphesiz size çok banal gelecek ama mantıken, entelektüel olarak tam tersini düşündüğüm halde neden seksin kötü bir şey olduğu hissinden kurtulamıyorum?"

Hiç de banal bir soru değildi. Karine'in soruları cinselliğin çok önemli bir yamacına daha ulaşmamıza imkân veriyordu: Cinselliğin suçluluk, hata ve yasakla olan yakın bağı. Bugün sıklıkla tam tersini düşünsek de hâlâ bu kombini tam olarak aşmış değiliz.

Zevk İlkesi Gerçeklik İlkesi Suçluluğun Doğuşu

Yaşamın başlangıcında cinsel içgüdü küçük bebeğin hizmetinde olarak yaşama güdüsüyle bir arada olabilir. Bu ilk narsisizm normaldir ve insanın oluşumunda yüksek derecede bir öneme sahiptir. İnsanın oluşması, anne ve babanın bebeklerine koşulsuzca sundukları aşk ve ilgi sayesinde mümkün olur. Bundan sonra çok hızlı bir şekilde, ötekiler ve dış dünyanın tüm baskıları sahneye girer. Çocuğun onları yavaş yavaş dikkate alması gerekecektir. Kendi zevki, ilk içgüdünün tatmini ve toplum içinde benzerleri arasında ortak bir çıkarla yaşama arasında bir denge bulması gerekecektir.

Gerçeklik tarafından empoze edilen bu dış sınır ilk zamanlarda konmak zorunda olan yasakları doğuracak, bunlar çocuğa önce anne babası tarafından empoze edilecek, daha sonra çocuk bunları içeriklerine göre içselleştirecektir. Tabii ki eğitim amaçlı konuşmalar da söz konusudur ancak çocuğun etrafındaki her zaman sözel olmak zorunda olmayan tutum ve davranışların tümü daha büyük bir yer kaplar.

Eğer kurallar bilinçli olarak belirlenmiş ve açıkça ortaya konmuşsa eleştirilebilirler. Sözel olmayan kısım genellikle çürütülmesi zor öncüller gibi işlev görerek daha sinsi bir şekilde etkili olur. Onların tam olarak ne içerdiklerinin farkında olmak kolay olmadığı için onları eleştirmek ve onlara karşı kendini savunmak da kolay olmaz. Bu içerikler genel amaçları aynı olsa da kültürel topluluklara göre çeşit çeşittir.

Karine, "Bunların hepsi bana biraz karmaşık geliyor. Bunu yapabiliriz, bu yasak, bu söylenir bu söylenmez... Bana bir örnek verebilir misiniz?" diye soruyor.

Örtük Bir Yasak: Mastürbasyon

Mastürbasyon insanın var olduğu günden beri mevcut olan ve uzun bir zaman ağır bir şekilde bastırılan bir pratiktir. Günümüzde mastürbasyon yapan genç çocuklara bunun yasak olduğunun direkt olarak söylenmesi çok nadir bir durumdur. Bundan dolayı bu karmaşanın öncesinde çocukların otoerotik davranışları anne babalarının rahatsızlığını doğurur. Küçükler hemen saklanmayı seçer. Ne onlar ne anne babaları örtük mesajın bilincinde değildir. Çok sonra ergenlikte mastürbasyon cinselliğin tam merkezine yerleşir ve nedeni bilinmeyen bir suçluluk duygusu meydana getirecektir. Bu gizliliğin kökeni ergenlere sorulursa cevaplamaları zor olacaktır.

Genç bir hasta olan Sylvie'nin durumunu ele alalım, ona şimdiye kadar mastürbasyon yapıp yapmadığını sorduğumda bana öfkeli bir şekilde "doğaya aykırı" bulduğu cevabını vermişti. Bundan nasıl bu kadar emin olduğunu anlamak istediğimde afallamış görünüyordu. Kısa bir tartışmanın akabinde zeki genç kız tartışmayı iyi ama tatmin edici olmayan bir şekilde, "Çünkü bu böyle!" diyerek sonlandırdı. Beni aile çevresinde kimsenin bunu yapmayı yasaklamadığına, aynı şekilde kimsenin ona mastürbasyondan bahsetmediğine ikna etmeye çabaladı.

Oysaki eğer aşırı değilse çevre tarafından konulan sınır, haz ilkesi ve gerçeklik ilkesi arasında bir denge kurmak için zorunludur. Bu zor denklemden, ötekilerle olan yaşamımızı kuran heyecanlar doğar. Küçük çocuğun kendi içinde hiç karmaşa yaşamadığı mastürbasyonunun karşısında rahatsızlıklarını mimikleriyle ifade eden anne

babalar, çocuğu edep kavramıyla da tanıştırmış olur. Bu temel ve karmaşık kavramı ona hiç açıklama ihtiyacı duymaksızın iletmiş olurlar. Çocuğun cinselliği onun iç dünyasının bir parçasını olu şturur. Çocuk cinselliğini gözler önünde yaşadığında başkalarının içsel alanlarını da gasp ettiğinden bu, onları rahatsız eder. Bu, çocuğun zevklerini yaşamasına koyulan bir sınırdır; bu sınırın olmaması toplumsallaşmasıyla bağdaşmaz. Çocuk böyle bir durumda tüm gücün onda olduğu duygusu içinde kalacaktır.

Özgür İrade ve Sorumluluk

Karine eğer tüm zamanını sevişmekle geçirseydi mesleki hayatını kuramaz ve tatminkâr sosyal ilişkiler de geliştiremezdi. Şu anki durumda ondaki suçluluk duygusu hiç şüphesiz bu oranı iyi ayarlayamamaktan kaynaklanmaktaydı; son aşk eylemi sonuçta kitaplığını düzenlemesine engel olmuştu gerçi ama bu da o kadar önemli değildi. Annesinin bu olayda ansızın ortaya çıkan varlığının onu rahatsız etmesi tesadüf değildi. Annesi anne baba otoritesine dair her şeyin, eğitimin, yasakların sembolüydü. Anın içindeki bir boşlukta, genç kadın kendisini, azarlandığında kolayca savunmaya geçen küçük kız konumunda bulmuştu.

Karine çok ağır yasakları içselleştirmişti. Ona bunun bir kader olmadığını açıklıyorum; temelde ilk etap bunun bilincinde olmaktır; Karine bugünden itibaren bunun bilincinde olabilirdi. Bununla birlikte bu çok dar çerçeveyi bugünkü aklıyla işleyecek şekilde yeniden düzenleyebilirdi. Karine için çok önemli şu düşüncesinin altını çiziyorum: Cinsel yaşantımız inançlarımıza ve toplumsal rollerimize aşırı şekilde bağlıdır. Karine "Bu süper" diyor bana, "demek ki seçmekte ve değiştirmekte özgürüm!" İyimserliği biraz yumuşatmak için ekliyorum: "Bu aynı

zamanda bu değişimden sizin sorumlu olduğunuz anlamına geliyor. Artık anne babanızın size vermekle yükümlü olduğu eğitimin veya daha geniş ölçüde içinde bulunduğunuz kültürün size dayattığı fikirlerin arkasına saklanamazsınız."

Zekânız ve muhakeme yetiniz sayesinde, sonuna kadar gidebilmek ve bu engellerden kurtulmak için gereken araçlara sahipsiniz.

Jérémy eğer Karine'den daha az sıkıntılı gibi görünüyorsa şüphesiz bu onun toplumsal rolünün daha hoşgörülü olmasından kaynaklanıyordu. Bu büyük olasılıkla farklı bir aile çevresinden gelmesinden ve de tabii ki kültürün her zaman erkek cinselliğini kadın cinselliğinden üstün tutmasından kaynaklanıyordu.

Karine, "Pek merhametli olmayan bu zorlu kavgada yalnız olmadığımı düşünüyorum. Bu bana biraz olsun güven veriyor" diyor.

Nevrotik Çıkmazlar

Kişinin çıkarları, içgüdüsel güç ve toplumsal yaşam arasında bulunacak bu değişken denge birçok semptomun çıkış noktasını oluşturmaktadır.

Doğru düzgün çözülememiş bu çatışmalar beraberlerinde cinsellikten kaynaklandığı çoğu zaman tam olarak farkına varılmamış bir endişe, suçluluk ve cevapsız sorular silsilesiyle hayatı farklı derecelerde felce uğratan nevrotik sıkıntıları getirir.

Sadece cinsel terapi muayenelerinde değil, tüm farklı branşlardaki tedavi merkezlerinde şikâyetler artar.

28 yaşında çok hoş genç bir kadın olan Bénédicte'in durumunu ele alalım. Görüntüsünden ne kadar cilveli ve çekici olduğu hemen anlaşılıyor ama Bénédicte mutlu değil. Kendini üzgün ve endişeli hissettiği için birkaç aydır psikoterapi görüyor. Bazı zamanlar kendini aşırı yorgun

hissediyor, geçerli bir sebebi olmayan kronik acılar çekiyor. Tıbbi testlerden hiçbir sonuç çıkmıyor. Kendisini korkunç şekilde anlaşılmamış ve bir kenara atılmış hissediyor; yakın zaman önce onu tedavi eden doktor, onu hafife alan can sıkıcı bir üslupla şöyle demiş: "Hiçbir şeyiniz yok, sağlığınız mükemmel."

Dahası, aşk hikâyeleri her zaman fiyaskoya dönüyor; başlangıçlar umut verici olsa bile. Âşık oluyor ve tüm yeteneklerini sergiliyor; göz koyduğu bir erkeği baştan çıkarması için gereken her şeye sahip. Amacına ulaştığı zamansa her şeyin tadı kaçıyor. İlgi, arzu, zevk hepsi yok oluyor; ilk buluşma böylece bir hayal kırıklığı oluyor. Tüm büyü bozuluyor; her şey sona eriyor. Asla mutlu olamayacak mı?

Bu hipercinsel tutumunun ardında, Bénédicte için yetişkin ve olgun bir kadının sahip olduğu cinselliğe erişebilme güçlüğü söz konusuydu. Tüm enerjisini obsesif bir şekilde sorduğu soruyu yanıtlamaya harcarken zevki elinden kaçırıyordu: Ben gerçek bir kadın değil miyim? Her dakika mücadele etmek zorunda mıyım? Her yeni girişimimin ardından yeniden uyanan kendimden duyduğum bu şüphe beni her başarısızlığın ardından derin bir vazgeçme duygusu bırakarak ara vermeksizin yeniden başlamaya mı zorluyor?

Bana ona yardım etmem için gelmişti: "Ben normal miyim?" diye soruyordu. Onu, çorbada tuzum bulunmasını umarak, cinsel bütünlüğü ve fonksiyonları konusunda rahatlattım. Psikoterapistiyle önemli bir tedaviye başlamıştı. Bu tedaviye de devam ederek gittikçe semptomlarına bir anlam verebilecek ve çaresini bulacaktı.

Bir diğer hasta Vincent'ın hikâyesi ise bir kontrol hikâyesiydi. Hayatının tüm organizasyonu bu prensip üzerine kuruluydu. Mesleki hayatında bu gayet iyi işliyordu. İşinde çok sayıda ekibi organize ediyordu ve titizliği çok takdir

edilmekteydi. Kişisel projelerini de aynı şekilde iyi yönetiyordu ve bu özelliği de ona eksiksiz kişisel bir tatmin sağlıyordu. Kısa bir süre önce evini almıştı ve tercihinden ötürü kendini kutluyordu. Çok fazla arkadaşı yoktu ama etrafındakiler sadıktı ya da onun yanında olmak işlerine geliyordu.

Bununla birlikte konu cinsellik olduğunda her şey daha zordu. Vincent 32 yaşındaydı ama şimdiye kadar hiç duygusal bir ilişkisi olmamıştı. Durumu gerçekçi olarak açıklama eğilimindeydi: Sadece şansı yaver gitmemişti, doğru insan karşısına çıkmamıştı. Dahası biriyle birlikte olmaya başlamadan önce emin olmak istiyor, aldanmak istemiyor, geleceği olmayan maceralara atılmayı baştan reddediyordu. Ama bu tutumu onu bakir kalmaya mahkûm ediyordu. Oysaki bir genç kadının derin niteliklerini keşfetmek her şeye rağmen ona yakınlaşmakla mümkündü.

Gerçek nedenler hızlıca ortaya çıkıyor. Vincent korkuyordu; kontrolünü kaybetme korkusu, arzularının yoğunluğuyla ileri gitme korkusu. İçgüdünün gücü onu korkutuyor, ona asla hâkim olamayacağını düşünüyor. Güçlü bir heyecan duyduğunda tamamen bloke oluyor. Kısa bir süre tüm savunma mekanizmasına rağmen ısrarla onu baştan çıkarmayı başaran genç bir kadınla da başına aynı şey gelmişti. Başlangıçta kendini salmış ve bunu yapabildiğine de çok şaşırmıştı. Ama ilk sevişme günü gelip çattığında her şey gayet iyi başlamasına rağmen aniden ereksiyonunu kaybetmişti. Onu sakinleştirmeye çalışan ve bu durumu iyi yöneten kız arkadaşına rağmen kontrolünü koruma çabası tam bir felaket olmuştu. Kız arkadaşını kaybetmek istemiyordu bu yüzden bir uzmana danışmaya karar vermişti.

Marie fobilerinden ötürü acı çekiyordu. İnternetten bulup inandığı bir fobi tanımı yaptı bana: "Belli bir durumda

aşırı, gerçek dışı, yoğun korku." Marie kendisine zarar vermeyeceklerinin, varlığı için bir tehlike olamayacaklarının kesinlikle bilincinde olsa da kedilerden korkuyordu. Yine de onlardan kaçınmaya özen gösteriyor ve kötü bir şans eseri bir kediyle karşılaştığında da gerçek bir panik yaşayabiliyordu.

Bununla birlikte danışmaya gelmesinin nedeni bu değildi. Cinsel isteğini tamamen kaybettiği için gelmişti. Kedi fobisiyle bu sorun arasında bir bağ olabilir mi diye sorduğumda bana nazikçe gülümsemiş ama kesinlikle böyle bir şeye ihtimal vermemişti. Terapide gelişme kaydettikçe haklı olduğum ortaya çıktı. Marie'nin büyükbabasıyla ilgili tutumu oldukça karanlıktı. Küçük bir kızken büyükbabası onu hikâye anlatma bahanesiyle ısrarla dizlerine oturtur, bacaklarını okşarmış; Marie rahatsızlık duyarak onun erkeklik organının kalktığını hissettiğini hatırlıyordu. Bu durum büyükannesinin ortada olmadığı zamanlarda düzenli bir şekilde devam etmiş. Tiksinmeyle cinsel uyarılma karışımı bir duygu hissetmişti. Marie çocukluğu boyunca neden bu durumdan kurtulmak için hiçbir şey söylemediğini ve hiçbir şey yapmadığını anlamıyordu. 12 yaşına geldiğinde aniden büyükbabasının hikâyelerini artık kabul etmemeye karar verdi. Ona, artık fazlasıyla büyüdüğünü ve her şeyin bittiğini açıkça söylemişti. Bugün hâlâ duruma daha erken el koymadığı için kendisini suçlu hissediyordu.

Marie bu ensest ilişkiyi anlattığında çok heyecanlanmıştı. Büyükbabasının bir kedisinin olduğunu da hatırlıyordu; şişman, kısırlaştırılmış bir erkek kedi hep aynı minderin üzerinde pinekliyordu. Büyükbabası onu dizlerine oturttuğunda o her zaman ordaydı. Marie tüm bu kötü hatırayı orda bulunmaktan başka bir şey yapmamış olan bu zavallı hayvana yansıtmıştı. Bu kötü hatırayı aşmak

için yapmıştı bunu aslında. Bununla birlikte kedilerden sakınarak kendini aynı korkuyu bir daha yaşamaktan koruduğunu sanıyordu.

Cinsellik Üzerine Olgunlaşmamış Bakışlar

Bazı durumlarda cinsellik yetişkinlikte de olgunlaşmadan benmerkezli olarak kalabilir. Élodie benden tavsiye almaya geldi. Erkek arkadaşı Marc ile ilişkisine yönelik, beraberliklerinin geleceğiyle ilgili sorular sordu. Bu cinsel arzularının herhangi bir etkilenme olmaksızın amaca yönelik bir hal almış olduğunu gösteriyordu. Élodie Marc'a boyun eğmek zorundaydı, aksi takdirde Marc şeker isteyip reddedilmiş bir çocuk gibi surat asıyordu.

Beraberlikleri Marc'ın etrafında, onun iş hayatı, onun boş zamanları, onun arkadaşları yani tamamen onun etrafında şekilleniyordu. Élodie artık var olmadığı hissine kapılmıştı. Başlangıçtaki arzu da zayıfladığından artık bu ilişkinin ona bir faydası yoktu ve Élodie bu ilişkiden uzaklaşmaya başlamıştı. Marc ise bu uzaklaşmayı çok kötü yaşıyordu. Tatminsizliğe tahammül edemeyişi yüzünden birçok kez şiddetli tutumlar sergilemenin ucundan dönmüştü.

Karine'in tedavisine geri dönelim. Genç kadın, "Yasak, suçluluk kavramlarını daha iyi anlıyorum ama neden sadece cinselliğin kötü olduğunu düşünmüyoruz?" şeklinde bir itirafta bulunuyor. "Sadece bu kadar da değil, ben cinselliği pis bir iş olarak düşünmekten de kendimi alıkoyamıyorum. Jérémy ve ben hijyenle kafayı bozmuş olsak da" diye gülümseyerek ekliyor.

Söz konusu olan tabii ki ne kötülük ne temizlik ne de mikrop sorunu. Kirlilik ve onun karşıtı temizlik burada sembolik anlamda kullanılmıştır. Tıpkı dürüstlüğün ve onurun, suçluluk ve hatanın karşısında yer alması gibi. Şöyle demez miyiz: "Kendini kirletti, elini suça bulaştırdı"?

Cinsel bakış açısından tiksinme duygusunun hijyen sorunuyla herhangi bir alakası yoktur. Çocukluk döneminin bazı gelişim evrelerine gönderme yapar: Sfinkter kasını kontrol etmeyi öğrenme ki biz bunu temizlik olarak addederiz; edep ve samimiyet kavramlarının kazanılması. Genç çocuk vücudunun bu fonksiyonunu yönetip ona hâkim olmaktan gerçek bir zevk alır. İhtiyaçlarıyla ilgili aktif bir bilince sahip olur ve ihtiyacını karşılamak için kendi isteğiyle gönüllü olarak karar alabilir. Fiziksel ve cinsel olan gerçek bir zevki deneyimlediğinde aynı zamanda anne ve babası üzerindeki etkilerini de keşfeder: tiksinme ve zevk karışımı; bunun ona verdiği güç. Böylece çocuk aynı zamanda ötekilerle yaşamın kurallarına uymak için bu ihtiyacı dizginlemenin zorunluluğunu da öğrenecektir. Bu etabın kazanımı sosyalleşmenin temelidir. Dışkı ile cinsellik arasındaki bu bağ silinmez bir iz bırakarak önemli bir etap olarak kalır; bokla ilgili şakalar her zaman çok başarılıdır ve bunları kullanan sadece çocuklar da değildir!

Daha ağır vakalarda tiksinme cinsel istismara uğramış çocukların her zaman maruz kaldığı bir semptomdur. Sık sık mide bulantısı ve nedeni anlaşılamayan karın ağrıları nedeniyle okulunun revirini ziyaret eden ve daha sonra üvey babasının kendisini elle taciz ettiği ortaya çıkan 8 yaşındaki Cecilia'da olduğu gibi.

Karine, "Cinselliğini çok özgürce yaşayan bir kadın için 'kendini kirletiyor' ifadesinin neden kullanıldığını anlıyorum çünkü iki cins arasında hâlâ adaletsiz bir tutum mevcut" diye ekliyor.

Ona geçmişte kadının cinsel bedeninin kendisine değil ailesine ait olduğunu hatırlatıyorum. Asla olamazdı ama diyelim ki oldu, bir kadın kendi cinselliğini özgürce yaşadı; bu kadın toplum düzenine ihanet etmiş ve kendi klanını kirletmiş olarak görülür. Bu sistem aynı zamanda doğacak

çocukların kökenlerini garanti altına alır ve erkeklere güven verir. Bu durumda erkekler için artık herhangi bir rekabet korkusu söz konusu değildir. Bekârete verilen önem, erkeklerin kadın cinselliğini kontrolleri altına aldığı bu sisteme doğrudan bağlıdır.

Karine beni ciddiyetle dinledi bir süre sessizlik oldu. "Kültürün cinsel davranışlarımız üzerindeki etkisinin, bizim bugün doğal olarak yanlış bulduğumuz şeylerin üzerinde olduğunu gittikçe daha da bilincine varıyorum. En kötüsü sık sık davranışların kökenindeki bu anlamı unutmak. Bunu unutmadan bunun bilincinde olmak, sadece cinselliğimiz üzerindeki tüm etiketleri güçlükle aşmak anlamına gelmiyor; bu hiç şüphesiz iktidar demek, derin bir anlamanın ışığında kavramları yeniden eğip bükerek bugünkü düşüncelerimize adapte etmek demek. Sanırım düğünümde beyaz bir elbise giyip babamın kolundan kocamın koluna teslim edilmeden önce iki kez düşüneceğim!"

Ona hak veriyorum: İnsan toplumları kadim zamanlara dayanan ritüel ve geleneklere büyük bir ihtiyaç duyarlar; güven veren ve yapılandıran aynı nakaratı tekrar ederler. Ama bu ritüel ve gelenekler ancak kökenleri çözüldüğünde ve aşırıya kaçmadan, sadece gerektiği kadar önemsendiklerinde faydalı olabilirler.

O halde cinsellik bir zevk olduğu gibi psikiyatristlerin, cinsel terapistlerin, psikologların muayenehanelerinde şikâyetlerini dile getiren çok sayıdaki insanın nevrotik bir dizi semptomlarının başlangıç noktasıdır da. Freud'un ilk kez dile getirdiği gibi bu nevrozlar kökenlerini, onların cinselliklerinden ve komplekslerinden alıyor olabilir. Bunların asgari düzeyde varlığı normaldir ve rahatsız etmez; çok acı vermeye başlamaları ise tedavi edilmeleri gerektiği anlamına gelir.

Nevrozdan Sapkınlığa

Paradoksal olarak bu semptomların hiç olmaması en ağır durumdur. Bu durumda normal sınırları belirlemede başarısızlık ve bunların içselleştirilmesi söz konusudur. Öteki bir zevk nesnesi olarak cinselliğin paylaşıldığı kişiden başka bir şey demek değildir. Böyle bir durumda sapkınlık dediğimiz şeyle karşı karşıyayızdır.

Gelişme evresindeki çocuk, sapkın güdüleri kısmen deneyimler: Sadizm, mazoşizm, röntgencilik, teşhircilik; büyük sonuçlar doğurmaksızın asgari seviyede çocukluk dönemi davranışları olarak görülebilirler. Sineklerin kanatlarını yolmak, misafir varken salonda çıplak dolaşmak, soyunan bir kuzeni anahtar deliğinden izlemek; sonuç olarak bunlar çok da önemli şeyler değildir. Öte yandan çocuk doğal olarak benmerkezcidir ve ötekilerle yaşamanın getirdiği sınırlara henüz entegre olmamıştır. Sapkın ise henüz tam olarak bilinmeyen sebeplerden dolayı gelişimini tamamlayamaz ve bu evrede takılıp kalır. Aynı davranışı sürekli tekrar etmeye çalışacak, yetişkinliğe erdiğinde kendi zevkini her şeyden üstün gördüğünden diğer insanlar için bir tehdide dönüşecektir ve bunun sonuçları ağır olacaktır.

Stéphane'ın durumu buna bir örnek. Bu hasta polis tarafından yaşadığı şehrin parkında kendini teşhir ettiği için tutuklanmıştı. Şu anda bir ilişkisi yoktu ve ilişkide olmak onun için neredeyse hiçbir şey ifade etmiyordu: klasik bir cinsel ilişkiden aldığı zevk yok denecek kadar azdı. Konsültasyona gelmişti çünkü tedavi olmak zorundaydı. Bu karar onu önce hapis cezasına çarptırıp sonra bu cezayı erteleyen mahkeme tarafından hakkında açılan davanın sonucu olarak alınmıştı. Gözaltında olduğu süre boyunca hiçbir suçluluk belirtisi göstermemiş ama kendisinden şikâyetçi olan insanlara ve polise karşı bir öfke duymuştu. Kendini, istismar ettiği kurbanların yerine

koyma konusunda aşırı derecede kötüydü; onlara satışıyor ve davranışının psikolojik etkilerini hafife alıyordu. Planlanan seansların sonunda ona yeniden başlamayı düşünüp düşünmediğini sordum. Bana açık bir şekilde bunun çok zor olduğunu çünkü kendini teşhir etmekten vazgeçmenin onun için çok güçlü bir cinsel hazdan vazgeçmek anlamına geleceğini itiraf etti. Yasaklara uyma konusundaki tek motivasyonu yeniden bir suç işlemesi halinde hapishaneye gireceğinden korkmasıydı.

"Hep Daha Daha"nın Sakıncaları

"Benim anladığım kadarıyla" diyor Karine, "cinselliğin önemini kabul etmek yasakların kaldırılması anlamına gelmiyor. Kendi açımdan bu yasakların çok katı olduğunun ve bende korkunç bir suçluluk duygusu yarattığının bilincine vardım ama yine de hiç sınırın olmaması benim için korkutucu olurdu."

Sonuç olarak nevroz kaynaklı bir suçluluk duygusundan, kaçınılmaz olarak sapkınlığa yol açacak bir zevk diktatörlüğüne... her ikisinde de aşırıya kaçmak yanlıştır.

Mutlu bir cinsel hayatın zorlu tanımına geri dönelim. Mutlu bir cinsellik toplumsal baskıların yerine, başarısız olma tehlikesini de beraberinde getiren hazza ulaşma zorunluluğu konulması demek değildir.

Bu otoriter reçete ya başarısızlığa ya depresyona ya da benmerkezcilik ve tüm gücü elinde tutmaya yol açar. Bu işleyiş ötekiyle karşılaşmaya hiç şans tanımaz; onunla arasına bir sınır koyar ve geri döndürülemez bir hayal kırıklığı yaratır. En iyi ihtimalle partner kendisine zevk veren hayali bir anne babadır ya da en kötü durumda ise partner tüketilen bir zevk nesnesidir ve her iki durum da büyük bir yalnızlıkla sonuçlanır.

Onu yeterince beslemezsek arzu da aynı şekilde tehlikeye girer: Her şeye izin verilirse neyi arzu edeceğiz?

Bundan şu sonuç çıkıyor: Sürekli bir açık arttırma, "hep daha daha" mottosuyla can çekişen arzuyu hayatta tutmak için çılgınca bir yarış. Ama dikkat –Karine'in dikkatini çekiyorum– sapkınlık bizi titreten, ürperten, korku üreten bir korkuluk olmak zorunda değil. Sapkınlık cinselliği temsil etmez. O ağır nevrozlar gibi bir engeldir sadece.

Karine, "Sanırım sapkınlık kavramını çok iyi anladım" diyor. "Artık bir tehdit gibi hissetmiyorum. Öte yandan benim açımdan Jérémy ile olan ilişkim bağlamında kesinlikle böyle bir tehlike söz konusu değil. Diğer yandan bugün bir sapkınlığa kapılabilme potansiyelim olduğunu düşünüyorum, kendimi bundan korumam için ne yapmam gerekir?"

"Hiç tereddütsüz uzak durmak, en kesin çözüm bu!" Gelecek görüşme tarihimizi belirliyor, bu noktada bırakıyoruz.

Sonuç

Karine bugün erkenciydi. Saçlarını düzleştirip arkaya taramış ve yaşını olduğundan daha büyük gösteren sıkı bir topuz yapmıştı. Koyu bej rengi pantolon ceket takımı da bu izlenimi destekliyordu. Genç kadın karşımda ciddi bir havayla oturmaktaydı. Endişelenmeme izin vermeden bugünkü görüşmemizin son olduğunu söyledi. Mesleki bir eğitim nedeniyle on beş gün boyunca yurtdışında olacak ve güneybatıda kendini köklü bir değişim için hazırlayacaktı. O önden gidecek, Jérémy de mümkün olduğunca kısa sürede yanına gelecekti. "Çok mutluyum çünkü bu terfiyi çok uzun zamandan beri bekliyordum" diye açıkladı. "Bu çalışmaya sizinle başladık

ve şimdi tamamlayabilmem için biraz zaman gerektiğini hissediyorum. Başladığımız bu tedavi, tüm o seanslar çok çok önemliydi ve zamanından önce ara vererek her şeyi bozup berbat etmek istemiyorum."

Ona hiç tereddütsüz hak verdim. Her şeyden önce muayenehanenin kapısının önünde ilk karşılaştığımız günden bu yana çok büyük bir ilerleme kaydetmişti. Bu aşamalı gelişmeden kaynaklanan ilerlemeyi aceleye getirmek şüphesiz ki kötü olurdu çünkü bir dizi düşüncenin yavaşça yerli yerine konması gerekiyordu. Davranışsal değişimler öyle çok büyük değildi; olmalarına da gerek yoktu. Aksi takdirde, özellikle de sürekliliği olmayanlar, yüzeysel boyutta kalır uçup giderdi. Çalışmanın sonucu, cinsellikle ilgili zihnindeki ifadelerin ve düşüncelerin kökten dönüşümüydü ve bu da kolay bir şey değildi.

Yine de şüphesiz ki çalışma tamamlanmış değildi. Ama yine de yeterli miktarda tohumu ekmişti artık; süreci benim danışmanlığım olmaksızın devam ettirebilmek için hasadı toplamaya başlamalıydı. Sonuç olarak isteği, onu istediği yere ulaştıracak ve orada düşüncelerinin derinliği ona tek başına neyi başarabileceğini gösterecekti.

Her yetişkinin hayatının en az bir döneminde bu tip bir çalışmayı yapması gerektiğine inanıyorum. Ergenlik türbülanslarını bir kez atlattıktan sonra şu soruya cevap vermek için biraz geriye dönüp bakmak gerekir: Hayatımda cinselliğin önemi nedir? Cinselliğe hayatımda nasıl bir yer vermeye hazırım? Aşk ilişkilerimi nasıl yaşamayı istedim ve bunlardan ne bekliyorum? Bu tedaviyi mesleki hayatımız, aile hayatımız ya da ruhsal hayatımız için doğal olarak zaten yapıyoruz. Neden cinsellik alanı için de yapmayalım?

Bugün artık dinsel ve ahlaksal kalıpların içine girmek gibi kolay bir seçim yapma şansımız yok. Günümüz toplumu bizden kaderimizi kendimizin belirlemesini ve olgun

davranışlar sergilememizi bekliyor. Seçimlerimizden ve dolayısıyla da genel olarak hayattaki başarımızdan biz sorumluyuz. Tabii ki eğitim ortamı ve kültürel çevre varlığımızın ilk zamanlarında temel bir öneme sahip olmaya devam ediyor. Ama sonrasında görev bizim üzerimize düşüyor ve cinsellik konusu bu tartışmaların kalbinde yer alıyor.

Karine sözü alıyor: "Bunların hepsini çok iyi anladığıma inanıyorum ve bunun çok büyük bir iş olduğunu da itiraf edeyim. Buraya güllük gülistanlık bir cinsellik talebiyle geldim. Kötü durumda olduğumu hızlı bir şekilde fark ettim ama aslında neyim olduğunu daha yeni anlamış durumdayım! Aynı şekilde şunu netleştirmem gerekiyordu: Bunu neden istiyorum, kim için istiyorum? Kendim için mi, Jérémy için mi, normal olmak için mi? Öte yandan en kötü yolu göze alıp tüm hatalarımı bir araya topladım: Sınırlar, sonuç elde etme zorunluluğu, suçluluk, başarısızlık ve anormallik duygusu... Kâbus gibi! Beni tüm bunları boş vermeye ve asıl işe tutunmaya, yani cinselliğe hak ettiği önemi ve değeri vermeye ikna ettiniz. İtiraf etmeliyim ki başlangıçta bu işin genişliği başımı döndürmüştü. Neredeyse vazgeçiyordum. Üzerimdeki kabuğu kırmak için çok uzağa gitmem, çok derinlere inmem gerektiğini, az bir çabanın ya da bazı sihirli reçetelerin yeterli olmayacağını hissetmiştim. Bu öngöremediğim bir şeydi. Yine de hızlıca oyunu oynamaya başladım. Beraber ele aldığımız tüm konularda düşüncelerimi tazelemekten çok zevk aldım ve tüm bunların benim için ne kadar önemli olduklarını fark etmem de çok sürmedi. Jérémy'yi de yanımda sürüklemeyi başardım! Halbuki o, başlangıçta somut olarak çok az şeyin değiştiğini gördüğünden daha tereddütlü, daha şüpheciydi ama sonra o da bu tuzağa düştü. Bu konu üzerinde çok konuştuk. Her konuda her zaman aynı fikirde olmasak da bu konuşmalar

sayesinde artık daha uyumlu ve daha olgun bir ilişkimiz var. Özellikle de anlaşılmazlık ve suçu diğerinin üzerine atma tuzağına düşmemeye dikkat ettik."

Bana bir kâğıt uzattı. "Mail adresimi yazdım buraya. Eğer işleriniz arasında çok zor olmayacaksa sizden çok basit bir şekilde üzerinde çalıştığımız temel konuların ve beraber vardığımız tespitlerin bir özetini yazılı olarak çıkarıp bana göndermenizi rica edeceğim. Bu özet, iyileşmeye devam ederken bana güven verecek ve ayrıca, içerikte kaybolmamam için saklayabileceğim bir yol haritası olacak."

"Elbette yaparım" diyorum.

Sıcak bir şekilde teşekkür etti. O da ben de duygulanmıştık. Beni haberdar edeceğini söyledi ama ben bunu yapmayacağını biliyordum. Uçmayı yeniden öğrenen kuşun bana yeniden ihtiyacı şimdiye kadar hiç olmamıştı. Arkasından kapıyı kaparken görevimi tamamlamış olma duygusu içindeydim. Benim için bundan daha güzel bir ödül olamazdı.

Sonsöz

Kimden: parisghislaine@aol. com
Kime: karine. dupont@gmail. com

Karine Hanım,
Son görüşmemizde vermiş olduğum söze istinaden çalışmamızın önemli noktalarından oluşan bir özetini bu mailde bulabilirsiniz.
Cinsellik şunlar olmamalı:

Bir bağımlılık
Duygusal bağlar kurmanın tek yolu, bir aile ya da çocuk sahibi olmanın bir güvence ya da bir sosyal statü sahibi olmanın tek yolu

Bir şiddet aracı ya da ötekinin köleleştirilmesinin aracı
Bir utanç ya da suçluluk kaynağı
Fobilerin, korkuların kökeni

Cinsellik :

– yetişkin olmayı başarmak,

– ötekilerle olumlu ilişkiler sürdürebilmek,

– kendi merkezinden uzaklaşmayı, bir zincirin halkası olmayı, çocuklarla meşgul olmayı başarmak,

– duygusal anlamda tatmin olmak,

– zevk ve sınırlar arasında bir denge kurmayı başarmak,

– hayatın farklı alanlarını birbirine uyumlu bir şekilde eşit parçalara bölmek: aile, iş hayatı, cinsellik...

– cinsel içgüdüye hâkim olmak: bizi yönetmesine izin vermemek, ondan korkmamak ve onu bastırmaktan memnun olmamak, gerektiğinde onu yüceltebilmek,

– bazı yasakları içselleştirmek, hayal kırıklığını kabul etmek ve aynı zamanda aşırı bir suçluluk duygusuyla acı çekmemek,

– güzel bir yaşam enerjisiyle hayatın diğer önemli alanlarını da besleyerek zevk almak,

kendi kişisel kimliğinin bilincinde olarak kültürel çevreye iyi bir şekilde entegre olmak...

ve tüm bunların üstüne, tabii ki, eğlenmek demektir!

İyi şanslar dilerim.

Saygılarımla,

Dr. G. Paris

TEŞEKKÜR

Pascale Senk'e bu çalışmaya katkıları ve tavsiyeleri için teşekkür ederim.

"Cinsellik nerede?" diye sorarak başlıyor kitaba Fransız seksolog Dr. Ghislaine Paris. Bir danışman karakteri yardımıyla tüm danışanlarının hikâyesinden bu sorunun cevabına giden ve herkes için özel olan o yolun haritasını nasıl çizeceğimizi açıklıyor.

Modern yaşantılarımızda cinselliğe hak ettiği değeri veriyor muyuz? Cinselliğimizin ne kadarı bize, ne kadarı topluma ait? Toplumsal normlardan, tabulardan, din ve ahlak kurallarından kendini kurtarmış bir cinsellik mümkün mü? Özgür olduğumuzu sanarken gerçekten özgür müyüz? Cinsel özgürlük bir rüya mı? Sınırları olmadığında nasıl olurdu cinsellik?

Dr. G. Paris'in soruları bizi cinsellikle ilgili düşüncelerimizi yeniden gözden geçirmeye, kendi cinsel yaşantımızı değerlendirmeye davet ediyor. Bu kitabı okuduktan sonra cinsellik söz konusu olduğunda bizim için de hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağı söylenebilir.

Şimdi cinselliğinizi nasılsa öyle görmeye ve aslında nasıl olması gerektiğini bilmeye hazır mısınız? Bu soruyu yanıtlayın ve cevabınız "evet" ise derin bir nefes alıp elinizdeki kitabı okumaya başlayın. Zira bu hayatınızda bir gün mutlaka yapmanız gereken ve ne kadar erken yaparsanız o kadar faydalı olacak bir yüzleşme.

AYRINTI • İNCELEME
ISBN: 978-605-314-114-3
9 786053 141143

KDV'den muaftır. 20 ₺